

7ο Γυμνάσιο Λάρισας
με Λυκειακές Τάξεις

Στα Θεϊκά Μονοπάτια του
Ολύμπου...

7^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ ΜΕ ΛΥΚΕΙΑΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2013-2014

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑ

ΣΤΑ ΘΕΪΚΑ ΜΟΝΟΤΑΤΙΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ...

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΠΕ 05

ΟΜΑΔΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΕΤΡΑΘΕΟ

- ✚ Ταρταμπούκα Μαργαρίτα
- ✚ Καμπουρογιάννης Γεώργιος
- ✚ Μόκας Απόστολος
- ✚ Μπομπότη Θώμη

ΟΙ ΜΟΥΣΕΣ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

- ✚ Ζαφειράκης Νικόλαος
- ✚ Γιώτα Καλλιόπη
- ✚ Γκατζιά Καλλιόπη
- ✚ Ζαφείρη Δήμητρα
- ✚ Καουνίδου Μαρία

ΧΡΥΣΑΕΤΟΙ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

- ✚ Δεσλή Μαρία
- ✚ Αετοπούλου Ειρήνη
- ✚ Ισμαϊλίδης Αλέξανδρος
- ✚ Καραμπάση Ελένη

ΔΙΑΣ

- ✚ Μουλάς Ιωάννης
- ✚ Βλούχος Δημήτριος
- ✚ Σταυρουλάκης Νικόλαος
- ✚ Χορέβας Παναγιώτης
- ✚ Πράπας Γεώργιος
- ✚ Μπομπότη Ευθαλία

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

✚ Μέσα από την ερευνητική εργασία [project] θα επιχειρήσουμε ένα ταξίδι στον Όλυμπο, τον Παρθενώνα της ελληνικής φύσης. Οι μαθητές, μέσα από την έρευνα και επιτόπιες επισκέψεις, θα προσεγγίσουν την ευρύτερη περιοχή του Θεσσαλικού και Μακεδονικού Ολύμπου, θα γνωρίσουν τα οικοσυστήματα του Ολύμπου, θα προσεγγίσουν το μύθο και την ιστορία του και θα ευαισθητοποιηθούν για τους επαπειλούμενους κινδύνους από ανθρωπογενείς επεμβάσεις.

✚ Θα βιώσουν τη μοναδικότητα του Ολύμπου και παράλληλα θα ευαισθητοποιηθούν στην κατεύθυνση της προστασίας και διατήρησης των φυσικών περιοχών, ως καταφύγια της άγριας ζωής, καθώς και ως χώροι αναζήτησης και αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και άγριας φύσης.

✚ Θα γνωρίσουν το καθεστώς λειτουργίας των Εθνικών Δρυμών και θα μάθουν για τις προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας γενικότερα και θα προτείνουν τρόπους δράσης για την προστασία του δασικού οικοσυστήματος και την βιώσιμη ανάπτυξη του.

✚ Τέλος θα κατανοήσουν ότι οποιαδήποτε ενέργεια ή σκέψη για επέμβαση στον Όλυμπο, πρέπει να είναι πολύ προσεκτική. Η «αξιοποίηση» ή κακοποίηση του Ιερού Βουνού θα στερήσει από την Ελλάδα ένα μεγάλο εθνικό μνημείο παγκόσμιας εμβέλειας με εξαιρετική σημασία για το ιστορικό μας περιβάλλον και την εθνική μας ταυτότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

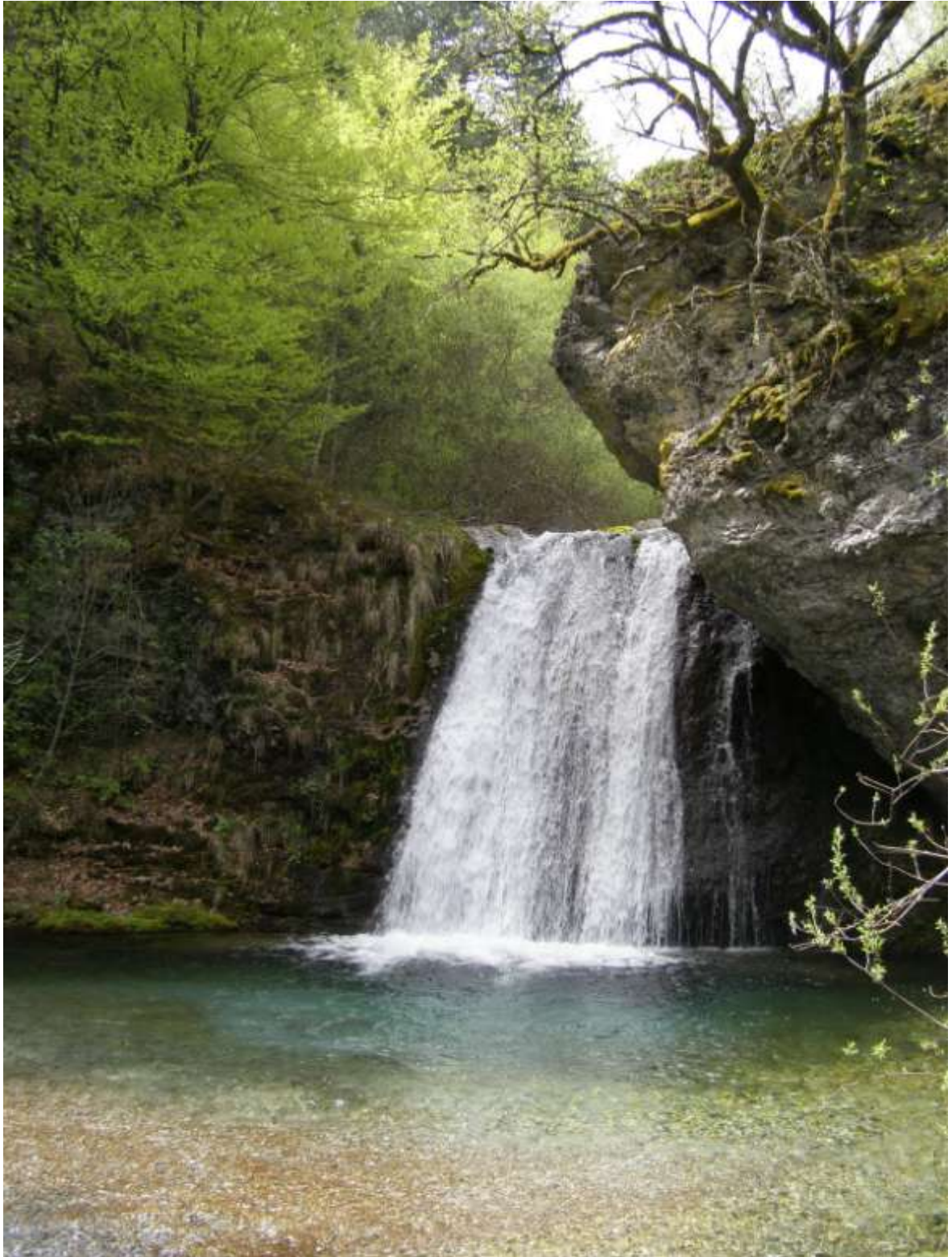

Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

- ο Αν ήμουν ποιητής θα είχα σιωπάσει μπροστά σε αυτό το θέαμα.
- ο Μπορείς μόνο να κοιτάς κι αν έχεις 100 μάτια ακόμη καλύτερα, μα και πάλι δεν φτάνουν.
- ο Οι λέξεις και οι σκέψεις είναι τόσο μα τόσο μικρές και λίγες μπροστά σε αυτό το θέαμα.
- ο Πως να τολμήσω να εκφράσω λεκτικώς, τα όσα έχω δει και έχω ζήσει σε αυτό το βουνό όλα αυτά τα χρόνια?
- ο Μα την μερική μου την σιωπή, σε κάθε μου επίσκεψη, μου την ξεπληρώνει πλουσιοπάροχα.
- ο Δεν μπορώ να μιλήσω για αυτόν.
- ο Μπορώ όμως να σε πάρω από το χέρι και να σου τον γνωρίσω.
- ο Να σε οδηγήσω σε κάθε του γωνιά.
- ο Έτσι μόνο θα μπορέσεις να κατανοήσεις την σιωπή μου.
- ο Δεν μπορείς να εκφράσεις τίποτα για αυτόν.
- ο Τίποτα που να καλύπτει τα όσα αισθάνεσαι εκεί.
- ο Μόνο η σιωπή μετράει, σα δείγμα σεβασμού.
- ο Το Σάββατο ήμουν εκεί, και πάλι σε αυτή τη σιωπή με επέβαλε η όψη του.
- ο Μόνο γέλια και όρεξη μικρού παιδιού.
- ο Αυτά σου προκαλεί, μόνο με αυτά μπορείς να αντιδράσεις.
- ο Νερά... πράσινα, γαλάζια, βράχοι, δέντρα... ζωτικά...
- ο Ναι μια φωτογραφία έχει κι ένα ζωτικό που χαμογελά.
- ο Όποιος το βρει... την ευλογία του θα έχει:
- ο Μεγαθήρια... προστατεύουν το φαράγγι...
- ο Η μουσική του αρχοντική κι επιβλητική στα θνητά ανθρώπινα αυτιά.
- ο Ενιπέα όμορφε και τρομερέ...
- ο Καρδιά του Ολύμπου θεϊκή.
- ο Δεν μπορείς να εκφραστείς...
- ο Και για να μη σου γίνει πόνος αυτό, αφέσου στην αγκαλιά του...
- ο Δεν είναι μια εικόνα χίλιες λέξεις...
- ο Είναι χιλιάδες εικόνες μια και μόνο λέξη...

Πηγή: Κείμενο "Απ' το Βόσπορο ως τη Βόρεια Θάλασσα"

Όλυμπος...

Θέλεις να έρθεις...?

ΟΛΥΜΠΟΣ: Μυθικός. Επιβλητικός. Άγριος και πανέμορφος μαζί. Η κορυφή του κόσμου. Τόπος λατρείας των Μακεδόνων. Ένας φυσικός επίγειος παράδεισος.

Μεγαλοπρεπής, ολόλευκος το χειμώνα, νεφοσκεπής το φθινόπωρο, γκριζοπράσινος την άνοιξη, ολόλαμπρος το καλοκαίρι! Το βουνό των θεών. Το βουνό των θρύλων και των παραδόσεων. Ένα βουνό πραγματικό μνημείο της φύσης, που καταφέρει με μοναδικό τρόπο να συνδυάζει την ιστορική του αξία με την μαγευτική του ατμόσφαιρα. Ένα βουνό σύμβολο της ελληνικής μυθολογίας και δείγμα της πανέμορφης ελληνικής φύσης.

Όποιος περπάτησε στα μονοπάτια του, όποιος ξεδίψασε από τα κρυστάλλινα νερά του, όποιος πλάγιασε μέσα στα δροσερά του δάση... όποιος αγνάντευε την μισή Ελλάδα πάνω από τον Μύτικα μπορεί να πει με βεβαιότητα: το θαύμα το έζησα! Δεν το είδα μόνο! Πιο ψηλά από τα 2.917 μέτρα του Μύτικα, μόνο τα πουλιά πετούν. Αυτά και το απέραντο μπλε του ουρανού θα αντικρίσεις στην ψηλότερη κορυφή του Ολύμπου.

Και κατεβαίνοντας από το βουνό ξέρεις πολύ καλά πως ένα κομμάτι της καρδιάς σου το άφησες εκεί. Γιατί σίγουρα θα ξανάρθεις να το βρεις! Δεν τελειώνει ούτε με μια, ούτε με δέκα αλλά ούτε και με εκατό επισκέψεις ο Όλυμπος! Γιατί; Γιατί απλά είναι ένα Θαύμα!

Το φημισμένο ελληνικό βουνό που εδώ και αιώνες εξάπτει τη φαντασία του ανθρώπου και κινεί την περιέργειά του, παραμένει ακόμη μυστηριώδης και απρόσιτος, προκαλώντας τον άνθρωπο να ανακαλύψει την αλήθεια των

θρύλων του. Κι αγωνίζεται ο άνθρωπος εξερευνώντας πλαγιές και χαράδρες, μελετώντας τα στοιχεία της φύσης και κατακτώντας τις κορυφές, γυρεύοντας απαντήσεις που μόνο θεοί μπορούν να δώσουν.

Οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής θα δημιουργήσουν τους θρύλους που αργότερα θα δώσουν το δωδεκάθεο των αρχαίων Ελλήνων. Στα φαράγγια του Ολύμπου βρίσκονται τα παλάτια των δώδεκα θεών. Το Πάνθεον είναι το σημείο συνάντησής τους, θέατρο των θυελλωδών συζητήσεών τους. Ο θρόνος του Δία, φιλοξενεί αποκλειστικά τον αρχηγό των θεών. . Από κει εξαπολύει τους κεραυνούς του δείχνοντας έτσι την «θεϊκήν του μήνιν».

Εδώ, αμετακίνητος κρατιέται των θεών ο θρόνος. Εδώ οι μύθοι δεν σταμάτησαν ποτέ να υπάρχουν... Όταν βραδιάζει, μπορεί να δεις να περνάει και να χάνεται μια σκιά με το προφίλ ενός άντρα με γαμψή μύτη και μακριά μαλλιά. Λένε ότι είναι ο Δίας. Άραγε που τελειώνει ο μύθος και που αρχίζει η πραγματικότητα; Οι αρχαίοι θεοί έχουν εγκαταλείψει πια τον ΟΛΥΜΠΟ, ή κάπου κρυμμένοι περιμένουν την κατάλληλη στιγμή να εμφανιστούν ξανά στους ανθρώπους;

Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Όλυμπος! Το ψηλότερο βουνό της Ελλάδας. Το βουνό των θεών. Ο ορεινός του όγκος δεν είναι απλά ένα βουνό. Η μυθολογία τοποθέτησε πάνω του τα παλάτια των θεών.

Το ιερό βουνό της Ελλάδας, πυργωμένο στο κέντρο της πατρίδας, στη σμίξη του Θεσσαλικού και του Μακεδονικού κάμπου, λογχίζει τον καταγάλανο ουρανό της, αιώνες τώρα. Από δω άνοιξε διάπλατα τις φτερούγες της η ελληνική Μυθολογία, για ν' αγκαλιάσει κάθε τι ζωντανό ή άψυχο και να το πλάσει με το μύθο της και να το ντύσει με το φανταχτερό ρούχο της, για να το περάσει στη σφαίρα της αθανασίας.

Οι πανύψηλες κορυφές του, χιονοσκεπαστες, τυλιγμένες στα πέπλα της ομίχλης ή στα κρόσια των σύννεφων, που μόνο τα καλοκαίρια τις φιλούσε ηδονικά ο ήλιος, φιλοξένησαν τους θεούς των αρχαίων Ελλήνων και έγιναν πηγή της ελληνικής φιλοσοφίας, που ανάβλυζε αρετή, σοφία, ειρήνη, πολιτισμό. Δεν θα μπορούσε να ήταν αλλιώς μια και Όλυμπος σημαίνει «φως».

Στον Όλυμπο ανεβαίνουν οι Άνθρωποι απ' όλο τον κόσμο για να βρουν τον εαυτό τους και το νόημα της ύπαρξής τους, να νιώσουν την «παρουσία» δεκάδων αιώνων μύθου και ιστορίας, να αισθανθούν τη σιωπηλή ερημιά των απόκρημνων κορυφών, να ταυτιστούν όχι μόνο με το βουνό, το χιόνι και τον αέρα, αλλά και με το θείο και δεν ανεβαίνουν για ν' αντικρύσουν αυτά που μπορούν να βρουν σε οποιοδήποτε άλλο βουνό της πατρίδας τους ή δικό μας.

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Τη γεωλογική γένεση του Ολύμπου ανέλαβαν να εξηγήσουν οι γεωλόγοι, που υποστηρίζουν πως το ιερό βουνό της ανθρωπότητας σχηματίστηκε πριν από 180 εκατομμύρια χρόνια. Πριν 200.000.000 χρόνια περίπου το μεγαλύτερο τμήμα της Ελλάδας -και της Μεσογείου- βρισκόταν στον πυθμένα μιας ρηχής θάλασσας, όπου αποτέθηκαν τα κύρια υλικά, από τα οποία αργότερα σχηματίστηκαν τα σημερινά πετρώματα. Μια γιγαντιαία κίνηση από τα έγκατα της γης δημιούργησε τη μεγάλη ζώνη ξηράς στην κεντρική και βόρεια Ελλάδα με ψηλότερη κορυφή τον Όλυμπο. Τα διάφορα γεωλογικά γεγονότα που ακολούθησαν, προκάλεσαν την ανάδυση όλης της περιοχής από τον βυθό της Θάλασσας.

Πριν από 1.000.000 χρόνια οι παγετώνες κάλυψαν τον Όλυμπο και δημιούργησαν τα πλατώματα και τα κοιλάματα του βουνού. Με την άνοδο της Θερμοκρασίας που ακολούθησε οι πάγοι έλιωσαν, και οι χείμαρροι που δημιουργήθηκαν παρέσυραν μεγάλες ποσότητες θρυμματισμένων πετρωμάτων στα χαμηλότερα σημεία σχηματίζοντας τα αλλουβιακά ριπιδία που απλώνονται σ' ολόκληρη την περιοχή από τους πρόποδες του βουνού μέχρι την θάλασσα.

Η επίδραση της βροχής και του ανέμου σε συνδυασμό με τις συχνά βίαιες δυνάμεις της φύσης σμίλευσαν τη σημερινή μορφή του Ολύμπου που υψώνεται σαν γιγάντιος πύργος στην Βόρεια Θεσσαλία.

Η πολύπλοκη γεωλογική ιστορία της περιοχής καταφαίνεται και από την γεωμορφολογία του Εθνικού Δρυμού και όλου του Ολύμπου: 52 κορυφές

υψώνονται από τα 760 μ. (Ταλαιάκαστρο) μέχρι τα 2.917 του Μύτικα, μεγάλες ρεματιές και βαθιές χαράδρες (Μαυράλογγος, Μακρύρρεμα, Ξεροβάκκι κ.ά.) βαθιές αμφιθεατρικές κοιλότητες (Μικρά και Μεγάλα Καζάνια, Μικρή και Μεγάλη Γούρνα, Ντρίστελα), σπήλαια και βάραθρα που πολλά ακόμα μένουν ανεξερεύνητα.

Η φύση και η διάταξη των πετρωμάτων σε συνδυασμό με το κλίμα ευνοούν την εμφάνιση πολλών πηγών, κυρίως κάτω από τα 2.000 μ., μικρών εποχιακών λιμνών και χειμάρρων, και ενός μικρού ποταμού, του Ενιπέα, που οι πηγές του βρίσκονται στη θέση Τριόνια και οι εκβολές του στο Αιγαίο.

Καρστική γεωμορφολογία: Στον Όλυμπο δεν έχουν βρεθεί εντυπωσιακά βάραθρα ή πλούσια σε διάκοσμο σπήλαια, εκτός από τη σπηλιά του Μόρια, είτε γιατί δεν υπάρχουν, ή το πιθανότερο γιατί δεν έχουν γίνει συστηματικές και εκτεταμένες έρευνες στ' απόκρημνα ή αδιάβατα από τη βλάστηση μέρη, που η φύση των πετρωμάτων τους είναι τέτοια που ευνοεί τη δημιουργία καρστικών σχηματισμών, όπως είναι όλη η νότια πλευρά του Μαυρόλογγου και του Ενιπέα, η περιοχή Γκαβός, όλη η Β ΒΑ πλευρά του βουνού, καθώς και οι χαράδρες Ζηλιάννα και Λάζη Γρίβα.

Τα σπουδαιότερα σπήλαια και βάραθρα του Ολύμπου είναι:

🚩 **Σπήλαια Μεγάλων Καζανιών:** Στη βάση των Μεγάλων Καζανιών υπάρχει σειρά μικρών οπών μέσα σε τραβερτινικό υλικό. Από αυτές η μεγαλύτερη συνιστά οριζόντιο σπήλαιο μήκους 3m ύψους 2m. Δεν έχουν αξιόλογο βάθος. Βρίσκεται σε ύψος 2550 μ., στη ΝΑ άκρη των Μεγάλων Καζανιών στη ρίζα της δυτικής ορθοπλαγιάς του Μύτικα.

✚ **Βάραθρο Σταυροϊτιές:** Το βάραθρο έχει κατακόρυφο βάθος 13m και η πρόσβαση στο βύσσο του γίνεται αρκετά εύκολα και χωρίς αρμάτωμα, διαμέσου ομαλού πρανούς του στομίου του. Στο εσωτερικό του υπάρχει μεγάλη μάζα παγωμένου χιονιού που λειώνει κάθε Σεπτέμβριο.

✚ **Βάραθρο Αγίου Αντωνίου :** Το σπήλαιο του Αγίου Αντωνίου βρίσκεται 580m ΝΑ της ομώνυμης κορυφής. Έχει βαραθρώδη είσοδο 6m περίπου. Η περιοχή της εισόδου χαρακτηρίζεται από έντονες καταπτώσεις.

Εικόνα 10. Από αριστερά: Η είσοδος του βαράθρου του Αγίου Αντωνίου.
Άποψη από το εσωτερικό του.

✚ **Το σπήλαιο Αιδοίο των Μουσών:** βρίσκεται στο βόρειο πρανές του λόφου του Προφήτη Ηλία, απέχοντας 132m από την κορυφή του. Η είσοδός του έχει διαστάσεις 1.9x0.6m και από το σχήμα της προέκυψε το όνομα του σπηλαίου. Το συνολικό του βάθος 42m. Διανοίγεται σε ασβεστόλιθους του Ιουρασικού κατά μήκος διασταυρούμενων τεκτονικών διακλάσεων και ενός

ρήγματος. Η θερμοκρασία στο εσωτερικό του είναι 1.9°C και η σχετική υγρασία 100%.

✚ Η Χιονότρυπα : βρίσκεται 500m νοτίως του καταφυγίου «Χρ. Κάκαλος» από όπου και είναι ορατή. Πρόκειται για βράθρο με διαστάσεις εισόδου $6.6 \times 8.8 \text{ m}$. Το συνολικό βάθος του είναι 26.5m ενώ το πάχος του πάγου στο εσωτερικό του ξεπερνά τα 15m. Στο βάθος υπάρχει μικρή αίθουσα με διαστάσεις $4.3 \times 1 \times 4$ (μήκος x πλάτος x ύψος). Στο κεντρικό τμήμα της αίθουσας υφίσταται μικρή οπή στο δάπεδο από όπου εξέρχεται ρεύμα αέρος. Η συνέχιση όμως καθίσταται δυνατή μόνο με διάνοιξη και εκβραχισμό.

Εικόνες 7. Αριστερά: Η είσοδος της Χιονότρυπας.

Μέσο: Αρμάτωμα μεταξύ βράχου και πάγου.

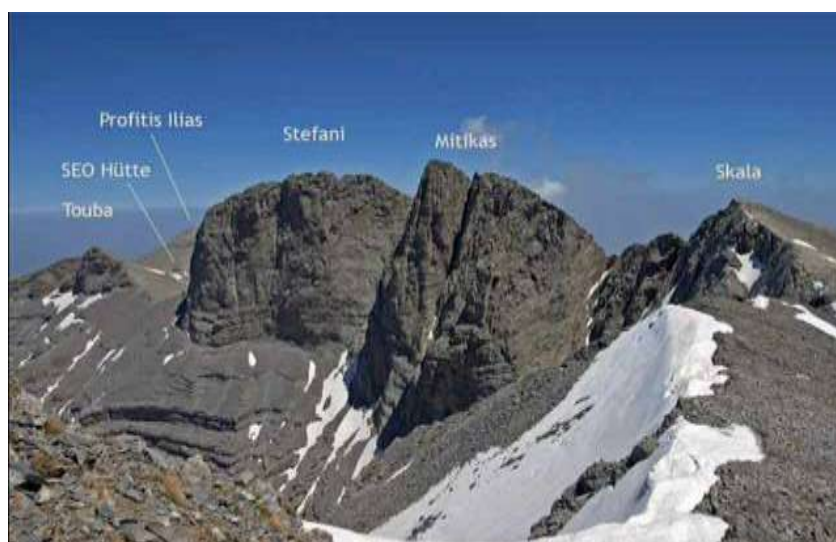

✚ Σπηλιά Ιθακήσιου ή Ασυλο Μουσών: Βρίσκεται σε ύψος 1680 μ., στη ΒΑ πλευρά του Ολύμπου, πολύ κοντά στο μονοπάτι που πηγαίνει από Μπάρμπια για Πετρόστρουγκα ή Ανάθεμα.

Στη γεωλογική κατασκευή του Ολύμπου, που ανήκει στην γεωτεκτονική Πελαγονική ζώνη, συναντιούνται τα ακόλουθα πετρώματα: κρυσταλλοπαγείς σχιστόλιθοι (γνεύσιοι, μάρμαρα κ.α.), μεσοζωϊκά πετρώματα (ασβεστόλιθοι κ.α.), πετρώματα της σαρματίου βαθμίδας της μειόκαινης υποδιάτλασης και πλειστοκαινικά κροκαλοπαγή και ολόκαινα αποθέματα.

Η πολύπλοκη γεωλογική ιστορία της περιοχής καταφαίνεται και από τη μορφολογία του Εθνικού Δρυμού και όλου του Ολύμπου: Χαρακτηριστικό του είναι οι βαθιές χαράδρες και οι δεκάδες ομαλές κορυφές, αρκετές από τις οποίες με υψόμετρο πάνω από 2.000m, όπως ο Άγιος Αντώνιος (2.815m), ο Καλόγερος (2.700m), η Τούμπα (2.801m) και ο Προφήτης Ηλίας (2.803m).

Ωστόσο, οι κεντρικές, σχεδόν κάθετες βραχώδεις κορυφές είναι αυτές που εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη, στο ύψος του Λιτόχωρου όπου το ανάγλυφο του βουνού διαγράφει στον ορίζοντα ένα εμφανές «V» ανάμεσα σε δύο σχεδόν ισοϋψείς κορυφές: Στο αριστερό σκέλος είναι η ψηλότερη κορυφή της Ελλάδας, ο Μύτικας («Πάνθεον» - 2.918m) ενώ στο δεξιό, το Στεφάνι, («Θρόνος Διός» - 2.909m) συνιστά την πιο εντυπωσιακή και απόκρημνη κορυφή του

Ολύμπου, με τα τελευταία 200m, που υψώνονται κατακόρυφα, να είναι τα πιο απαιτητικά στην ανάβαση. Νοτιότερα, το **Σκολιό** (2η σε ύψος κορυφή με 2.912m), ολοκληρώνει ένα τόξο περίπου 200 μοιρών, με τις ορθοπλαγιές να σχηματίζουν στη δυτική πλευρά ως τείχος μια εντυπωσιακή βαραθρώδη αμφιθεατρική κοιλότητα βάθους 700m και περιφέρειας 1.000m: τα «**Μεγάλα Καζάνια**». Στην ανατολική πλευρά των ψηλών κορυφών, οι απότομες πλαγιές τους σχηματίζουν παράλληλες ζωνοειδείς πτυχώσεις, τα «**Ζωνάρια**». Από εκεί, ακόμα στενότερες και απότομες χαρακώσεις, τα «**Λούκια**» οδηγούν στην κορυφή.

Στη βόρεια πλευρά, ανάμεσα στο Στεφάνι και τον Προφήτη Ηλία, εκτείνεται το «**Οροπέδιο των Μουσών**» στα 2.550m ενώ νοτιότερα, στο κέντρο σχεδόν του ορεινού όγκου, συναντάμε το εκτεταμένο αλπικό λιβάδι της Μπάρας σε υψόμετρο 2.350m.

Οι πολλές χαράδρες και ρεματιές δίνουν στον Όλυμπο μια εικόνα σπάνιας ομορφιάς. Χαρακτηριστικότερες χαράδρες αυτή του **Μαυρόλογγου-Ενιπέα** (14 km) και του **Μαυρατζά-Σπαρμού** (13 km) που ενώνονται σχεδόν στη θέση Μπάρα και «κόβουν» τον ορεινό όγκο σε δύο ελλειψοειδή τμήματα. Στους νότιους πρόποδες, η μεγάλη ρεματιά της Ζιλιάνας, μήκους 13 km αποτελεί φυσικό σύνορο που χωρίζει το βουνό από τον Κάτω Όλυμπο. Επίσης υπάρχουν αρκετά βάραθρα καθώς και μια σειρά από σπήλαια, πολλά από τα οποία μένουν ακόμα ανεξερεύνητα. Η φύση και η διάταξη των πετρωμάτων σε συνδυασμό με το κλίμα ευνοούν την εμφάνιση πολλών πηγών, κυρίως κάτω από τα 2.000m, μικρών εποχιακών λιμνών και χειμάρρων, και ενός μικρού ποταμού, του **Ενιπέα**, που οι πηγές του βρίσκονται στη θέση **Πριόνια** και οι εκβολές του στο **Αιγαίο**.

Καταρράκτης στο φαράγγι του Ενιπέα

ΚΛΙΜΑ

“Δεν το τινάζουν άνεμοι,
μήτε βροχές το δέρνουν,
μήτε χιονιάς σιμώνει εκεί,
μόνο άπειρη γαλήνη.”

Ομήρου Οδύσσεια

Μία ολοκληρωμένη εικόνα του κλίματος που επικρατεί σε όλη την περιοχή του Ολύμπου είναι δύσκολο να δοθεί, κυρίως λόγω των υψομετρικών διαφορών που υπάρχουν. Το κλίμα που επικρατεί στις περιοχές διαφοροποιείται ανάλογα την εποχή και το υψόμετρο που βρίσκονται. Για παράδειγμα, στους πρόποδες του Ολύμπου επικρατεί μεσογειακό κλίμα. Στους οικισμούς νότια του Ολύμπου επικρατεί θερμό και ξηρό καλοκαίρι ενώ ο χειμώνας χαρακτηρίζεται υγρός. Στις ψηλότερες περιοχές του το κρύο είναι πιο διαπεραστικό ενώ η βροχή και το χιόνι είναι συνηθισμένα καιρικά φαινόμενα όλο το χρόνο. Το χειμώνα η θερμοκρασία κυμαίνεται από -10°C μέχρι -20°C βαθμούς ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες από 0°C έως 20°C .

✚ Οι πρόποδες του Ολύμπου (300-500μ.)

✚ Δυτικά: λίγες βροχές

✚ Ανατολικά και βόρεια: περισσότερες βροχοπτώσεις λόγω της γειτονίας του Ολύμπου με τη θάλασσα.

✚ (500-2000μ.) : Όσο αυξάνεται το υψόμετρο οι βροχοπτώσεις είναι πιο έντονες και συχνά έχουν τη μορφή καταιγίδας. Κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου παρατηρούνται χιονοπτώσεις.

✚ Πάνω από τα 2000 μέτρα (αλπική ζώνη): Οι περιοχές αυτές είναι καλυμμένες με χιόνι περίπου 7 μήνες, ίσως και περισσότερο. Παρατηρούνται επίσης ισχυροί άνεμοι.

- ✚ **Βροχές:** Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού παρατηρείται μεγάλο ποσοστό βροχοπτώσεων και συγκεκριμένα καταιγίδων, οι οποίες συνοδεύονται από χαλάζι και διαρκούν περίπου 3 ώρες. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα οι βροχές πέφτουν με τη μορφή χιονιού.
- ✚ **Χιόνι:** Τη θερινή περίοδο οι χιονοπτώσεις είναι ασθενείς, μικρής διάρκειας, παρατηρούνται συνήθως το βράδυ και αρκετά συχνά συνοδεύονται από χαλάζι.
- ✚ Τον χειμώνα το χιόνι φτάνει τα 2 μέτρα. Σε υψόμετρο άνω των 2000 μέτρων το χιόνι παρασύρεται από τους ισχυρούς ανέμους και μπορεί να σχηματίσει σωρούς πάχους 8 με 10 μέτρα .
- ✚ **Αιώνιο χιόνι:** είναι το χιόνι το οποίο δεν λιώνει ποτέ, διατηρείται όλο το χρόνο και παρατηρείται κυρίως σε χαράδρες (π.χ Χιονούρα).

- ✚ **Άνεμος:** Ο άνεμος στον Όλυμπο αποτελεί καθημερινό φαινόμενο. Ορισμένες φορές οι άνεμοι ξεπερνούν τα όρια της θύελλας (περισσότερο από 170 χμ/ώρα). Κατά τη διάρκεια του χειμώνα οι άνεμοι είναι σφοδροί και ακολουθούνται από χιονοπτώσεις (χιονοθύελλες). Στο πέρασμα του Γιόσου οι άνεμοι είναι τόσο έντονοι, ώστε η ανάβαση να γίνεται δύσκολη ή και αδύνατη.

Τέλος, ο Όλυμπος όπως και σε άλλους τομείς έτσι και στο κλιματικό φάσμα που επιδεικνύει μας εντυπωσιάζει και μας ελκύει το ενδιαφέρον.

ΧΛΩΡΙΔΑ

Η έρευνα των φυτών του Ολύμπου άρχισε πριν 150 χρόνια: το 1836 ο Γάλλος βοτανολόγος Aucher - Ελογ μελέτησε τα φυτά του Ολύμπου. Σύμφωνα με τις μελέτες τους, ο Εθνικός Δρυμός χαρακτηρίζεται από τις πλουσιότερες σε χλωρίδα περιοχές της Ελλάδας, με περίπου 1.700 είδη και υποείδη, που αντιστοιχούν περίπου στο 25% της ελληνικής χλωρίδας. Από αυτά, τα 187 χαρακτηρίζονται ως σημαντικά, 56 είναι ενδημικά ελληνικά εκ των οποίων 23 τοπικά ενδημικά, δηλ. βρίσκονται μόνο στον Όλυμπο και 16 είναι σπάνια στην Ελλάδα ή και εμφανίζουν τα ακραία όρια εξάπλωσής τους στη Βόρεια Ελλάδα. Τα περισσότερα από αυτά που βρίσκονται σε χαμηλό υψόμετρο είναι τα συνηθισμένα μεσογειακά και κεντροευρωπαϊκά είδη. Το είδος *Jankaea heldreichii*, φυτικό λείψανο από την εποχή των παγετώνων, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους επιστήμονες.

Τα 23 ενδημικά φυτά του Ολύμπου.

✚ <i>Achillea ambrosiaca</i>	✚ <i>Rynchosinapis nivalis</i>
✚ <i>Alyssum handelii</i>	✚ <i>Poa thessala</i>
✚ <i>Genista sakellariadis</i>	✚ <i>Centaurea litochorea</i>
✚ <i>Asperula muscosa</i>	✚ <i>Centaurea transiens</i>
✚ <i>Jankaea heldreichii</i>	✚ <i>Silene dionysii</i>
✚ <i>Aubrieta thessala</i>	✚ <i>Silene oligantha</i>
✚ <i>Ligusticum olympicum</i>	✚ <i>Cerastium theophrasti</i>
✚ <i>Melampyrum ciliatum</i>	✚ <i>Veronica thessalica</i>
✚ <i>Campanula oreadum</i>	✚ <i>Erysimum olympicum</i>
✚ <i>Carum adamovicii</i>	✚ <i>Viola striis - notata</i>
✚ <i>Potentilla deorum</i>	✚ <i>Festuca olympica</i>
✚ <i>Centaurea incompleta</i>	

	
Jankaea heldreichii	Viola striis - notata

	
<i>Silene dionysii</i>	<i>Aubrieta thessala</i>
	
<i>Alyssum handelii</i>	<i>Veronica thessalica</i>
	
<i>Campanula oreadum</i>	<i>Asperula muscosa</i>
	
<i>Centaurea incompleta</i>	<i>Cerastrium theophrasti</i>

ΖΩΝΕΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

Η έντονη ποικιλότητα του ανάγλυφου, ο διαφορετικός προσανατολισμός των πλαγιών και η θέση τους σε σχέση με την Θάλασσα επηρεάζουν κατά τόπους το κλίμα του Ολύμπου με αποτέλεσμα να επικρατούν τοπικές συνθήκες μικροκλίματος που σε συνδυασμό με το γεωλογικό υπόβαθρο και το έδαφος, ευνοούν την ανάπτυξη ιδιαίτερων τύπων βλάστησης και χαρακτηριστικών βιοτόπων

Η βλάστηση του Ολύμπου και ιδιαίτερα η κατατομή της, παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες. Γενικά, η βορειοανατολική πλευρά του Ολύμπου είναι πυκνά δασωμένη, αφού δέχεται και τις περισσότερες βροχές, ενώ η νοτιοδυτική έχει σημαντικά αραιότερη βλάστηση. Επίσης, ενώ στις γειτονικές οροσειρές των Πιερίων, του Κάτω Ολύμπου και της Όσσας υπάρχει μια σαφής διαδοχή των ζωνών βλάστησης, ακολουθώντας το υψόμετρο, στον Όλυμπο παρατηρείται αναρχία στη διαδοχή των ζωνών βλάστησης. Το γεγονός αυτό οφείλεται στη μεγάλη ποικιλία μικροκλιμάτων που δημιουργεί το ανάγλυφο της περιοχής.

Υπάρχουν γενικά τέσσερις διαδοχικές ζώνες βλάστησης που παρατηρούνται στον Όλυμπο χωρίς σαφή όρια μεταξύ τους και είναι οι ακόλουθες:

Μεσογειακή ζώνη βλάστησης

Από το υψόμετρο των 300μ. μέχρι και τα 500μ. απαντάται η μεσογειακή ζώνη των αείφυλλων πλατύφυλλων (μακκία). Εκτός από την αριά και τη γλιστροκουμαριά απαντώνται το πουρνάρι, η ήμερη κουμαριά το φυλίκι, η δάφνη, ο κέδρος και άλλα. Από τα φυλλοβόλα είδη τα συνηθέστερα είναι ο μέλιος, το τρίλοβο σφενδάμι, η κουτσουπιά, η κοκορεβιθιά, το χρυσόξυλο και άλλα.

Ζώνη δασών οξιάς – ελάτης και ορεινών κωνοφόρων

Η ζώνη των αείφυλλων πλατύφυλλων αντικαθίσταται βαθμιαία από τα οικοσυστήματα της μαύρης πεύκης που σχηματίζει συμπαγείς συστάδες και είναι χαρακτηριστικό ότι λείπει παντελώς η ενδιαμέση ζώνη των φυλλοβόλων δρυών, αν και άτομα των ειδών αυτών απαντώνται σποραδικά μέσα σε

συστάδες μαύρης πεύκης. Στις βορεινές πλαγιές της κοιλάδας του Ξηρόλακκου και σε υψόμετρο μεταξύ 600 και 700μ. βρίσκεται υψηλό δάσος χνοώδους δρυός εκτάσεως 1.200 στρ. περίπου.

Η μαύρη πεύκη κυριαρχεί στην ανατολική και βόρεια πλευρά του βουνού από τα 500 έως τα 1.700 μ. υψόμετρο. Στη ζώνη αυτή εμφανίζεται επίσης η υβριδογενής ελάτη σε μικρές ομάδες και λόχμες, μέχρι και μικρές συστάδες, ιδιαίτερα στη χαμηλότερη περιοχή και στις θέσεις Ναούμη (δυτικά) και Σταλαματιά και Παλιόκαστρο (ανατολικά), όπου απαντάται σε μίξη με τη μαύρη πεύκη και το ρόμπολο. Επίσης, στη ζώνη αυτή απαντάται και η οξιά, η οποία, ενώ στα γειτονικά βουνά της Όσσας και των Πιερίων δημιουργεί εκτεταμένη ζώνη βλάστησης, στον Όλυμπο περιορίζεται σε μικρές συστάδες, που εμφανίζονται σαν νησίδες και βρίσκονται κυρίως στις υγρότερες θέσεις και στα καλύτερα εδάφη.

Ιδιαίτερα πλούσια ποικιλία δένδρων και θάμνων βρίσκεται στην κοιλάδα του Ενιπέα. Εκεί μπορεί να δει κανείς τη φτελιά, την αγριοκερασιά, τον ίταμο, τη λεπτοκαρυά, το αρκουδοπούρναρο, την κρανιά, το μελιάδι και το σφενδάμι και μια σημαντική ποικιλία από ποώδη φυτά. Τα φαράγγια και οι ρεματιές καλύπτονται από πλατάνια, ιτιές, μαύρο σκλήθρο και παρόχθια βλάστηση.

Ζώνη ψυχρόβιων κωνοφόρων

Το χαρακτηριστικό είδος της ζώνης αυτής είναι το ρόμπολο. Το σπάνιο αυτό είδος πεύκης εμφανίζεται σποραδικά από τα 1000μ. υψόμετρο και βαθμιαία αντικαθιστά τη μαύρη πεύκη, ενώ από τα 1400μ. και πάνω, δημιουργεί σχεδόν αμιγές δάσος. Από τα 2000 μ. υψόμετρο το δάσος αρχίζει

και αραιώνει, ενώ φτάνει μέχρι τα 2750μ. δημιουργώντας έτσι το υψηλότερο δασόριο (ανώτατο όριο στο οποίο αναπτύσσονται δάση) των Βαλκανίων και της Ευρώπης γενικότερα.

Χαρακτηριστικό του είδους αυτού είναι ότι πάνω από τα 2500μ, τα δέντρα αποκτούν μια έρπουσα μορφή. Η περιοχή που αναπτύσσεται το ρόμπολο είναι συνήθως ξηρή και οι πλαγιές πετρώδεις. Στη ζώνη αυτή δεν υπάρχουν πηγές ή ρέματα με νερό. Η βλάστηση που αναπτύσσεται στην περιοχή αυτή είναι προσαρμοσμένη στις ειδικές τοπικές συνθήκες και αντιπροσωπεύεται από χαρακτηριστικούς θάμνους, αγρωστώδη, χασμόφυτα κ.ά., ενώ η χλωρίδα περιλαμβάνει πολλά ενδημικά είδη των Βαλκανίων.

Εξωδασική ζώνη υψηλών ορέων (άλπική ζώνη)

Μετά τη ζώνη του ρόμπολου ακολουθεί μια εκτεταμένη και γυμνή από δέντρα ζώνη με άλπικά λιβάδια, που συντίθεται από μωσαϊκό λιβαδικών οικοσυστημάτων, ανάλογα με το ανάγλυφο, την κλίση και τον προσανατολισμό του εδάφους. Σε γενικές γραμμές η άλπική αυτή βλάστηση, στην οποία συναντώνται περισσότερα από 150 είδη φυτών, διακρίνεται σε λιβάδια με χιονοστρώσεις, χλωώδεις βάλτους, άλπικούς λιθώνες και σχισμές βράχων. Στα λιβάδια, στους βράχους και στις απότομες πλαγιές ζουν τα περισσότερα ενδημικά φυτά του Ολύμπου, κυρίως μερικά από τα ωραιότερα ελληνικά αγριολούλουδα. Από αυτά τα μισά βρίσκονται μόνο στην Βαλκανική χερσόνησο και τα 23 μόνο στον Όλυμπο και πουθενά αλλού.

ΠΑΝΙΔΑ

Η πανίδα του Ολύμπου, που δεν έχει μελετηθεί συστηματικά μέχρι σήμερα, περιλαμβάνει σημαντική ποικιλία και χαρακτηρίζεται από την παρουσία σημαντικών, σπάνιων και απειλούμενων ειδών. Τα μεγάλα θηλαστικά, που ζούσαν παλαιότερα στην περιοχή, όπως το ελάφι, έχουν πλέον εξαφανιστεί από τον Όλυμπο. Στην αρχαιότητα υπήρχαν λιοντάρια (Παυσανίας) ενώ τουλάχιστον μέχρι τον 16ο αιώνα υπήρχαν αρκούδες (Βίος Αγίου Διονυσίου του Νεωτέρου).

Έχουν καταγραφεί 32 είδη θηλαστικών, στα οποία περιλαμβάνονται το αγριοκάτσικο, το ζαρκάδι, το αγριογούρουνο, η αγριόγατα, το κουνάβι, η αλεπού, ο σκίουρος κ.ά.

Έχουν εντοπιστεί επίσης 108 είδη πτηνών (όπως Τσιχλογέρακο, Μαυρόγυπας, Πετροπέρδικα, Λευκοπελαργός, Αγριοπερίστερο, Κοκκινολαίμης, Χρυσογέρακας, Πετρίτης, Δενδρογέρακο, Χρυσαιτός, Φιδαιτός, Σταυραιτός, Τσαλαπετεινός) πολλά από τα οποία, ιδιαίτερα τα αρπακτικά, είναι σπάνια και προστατεύονται αυστηρά από διεθνείς συμβάσεις.

Υπάρχουν ακόμα τα συνηθισμένα ερπετά του ελληνικού χώρου (22 είδη όπως φίδια, χελώνες, σαύρες κ.λπ.) και ορισμένα αμφίβια (8 είδη) στα ρέματα και τις εποχιακές λίμνες. Η σαλαμάνδρα είναι ένα από τα πιο συνηθισμένα ερπετά, την οποία συναντάμε κατά κόρον σε όλα τα ρέματα του Ολύμπου.

Επίσης υπάρχει και μια μεγάλη ποικιλία εντόμων, κυρίως πεταλούδες, για τις οποίες ο Όλυμπος φημίζεται.

Αγριοκάτσικο

Σαλαμάνδρα

Πεταλούδα

ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΕΝΙΠΕΑ

Ο Ενιπέας είναι ποταμός της Πιερίας, ο οποίος διαρρέει το Λιτόχωρο. Πρόκειται για τον ποταμό που «φλερτάρει» τη μυθική γοητεία του Ολύμπου.

Σύμφωνα με τη μυθολογία ο Ενιπέας ήταν γιος του Ωκεανού και της Τηθύος. Βάσει του Ομήρου, τον Ενιπέα ερωτεύθηκε η Τυρώ. Ο θεός Ποσειδώνας είδε την Τυρώ και την ερωτεύθηκε. Επειδή, όμως, καταλάβαινε ότι η ερωτευμένη κόρη δεν θα δεχόταν το δικό του έρωτα, πήρε τη μορφή του Ενιπέως. Γι' αυτό λέγεται ότι ο Ενιπέας είναι προσωποποίηση του Ποσειδώνα. Επομένως, η Τυρώ ξεγελάστηκε και δέχθηκε τον Ποσειδώνα. Ο θεός απεκάλυψε αργότερα την ταυτότητά του στην Τυρώ και της προείπε τη γέννηση των δίδυμων παιδιών τους, του Πελία και του Νηλέα. Ο Ενιπέας δείχνοντας την προτίμησή του στην Αφροδίτη, θεά του Έρωτα, προκάλεσε την οργή της Ήρας. Έτσι, αυτή τον μεταμόρφωσε σε ποταμό και τον καταράστηκε το τέλος του να είναι τόσο οδυνηρό όσο ωραίος ήταν. Γι' αυτό τα νερά του πανέμορφου Ενιπέα δεν φτάνουν ποτέ στη θάλασσα.

Το φαράγγι, μετά την αξιοποίησή του, προσκαλεί κάθε φυσιολάτρη επισκέπτη του σε μια ανεπανάληπτη εμπειρία περιήγησης. Αφετηρία της εξόρμησης η θέση Τριόνια (υψόμετρο 1100μ.), όπου σ' αυτό το σημείο ο Ενιπέας έχει τρεις πλούσιες πηγές. Η ροή του είναι συνεχής και για να τον διασχίσουμε περνούμε 7 ξύλινες γέφυρες. Αρχικά λοιπόν, συναντούμε τη μεγάλη ξύλινη γέφυρα και προχωρούμε στο καλογραμμένο μονοπάτι, έχοντας στα αριστερά μας συνοδοιπόρο το ποτάμι. Οι εικόνες της φύσης αγγίζουν την τελειότητα, σου κόβουν την ανάσα...κατάφυτες βουνοκορφές, αγριολούλουδα,

οξιές, πλατάνια, κελαρυστά νερά που τρέχουν από παντού!!! Επίσης, κατά μήκος του ποταμού παρατηρούμε κολυμβήθρες που είναι φυσικές πισίνες. Σ' αυτά τα κρυστάλλινα νερά, άλλωστε, λουζόταν η κόρη των Τιτάνων Κόιου και Φοίβης, η Λητώ με την εξαίσια ομορφιά της, η οποία από το Δία γέννησε τον Απόλλωνα και την Άρτεμη. Επίσης, εδώ λουζόταν και επτά από τις εννέα Μούσες. Το φαράγγι του Ενιπέα υπήρξε και ο τόπος όπου οι Μαινάδες κατασπάραξαν τον ήρωα Ορφέα, ποιητή και φημισμένο μουσικό.

Κατά την κατάβασή μας, σε υψόμετρο περίπου 800μ., συναντούμε και το παλιό ιστορικό μοναστήρι του Αγίου Διονυσίου εν Ολύμπω που σήμερα λειτουργεί ως μετόχι της νέας Ιεράς Μονής.

Λίγο πιο κάτω από τη Μονή συναντάμε το Ιερό σπήλαιο, όπουμόνασε ο Άγιος Διονύσιος, πριν χτίσει τη Μονή.

Από τη νέα Ιερά Μονή όσοι έχουν αθλητικά ενδιαφέροντα μπορούν να περπατήσουν στο μονοπάτι Ε4 και να εισέλθουν στο απαράμιλλου κάλλους φαράγγι με τα ψηλά τοιχώματα, τους πρωτότυπους σχηματισμούς βράχων και τις μακρόστενες βάθρες

Το φαράγγι έχει έκταση 50 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Δέχεται πάνω από 2.000 κεραυνούς και έχει την μεγαλύτερη ημερήσια χιονόπτωση που καταγράφηκε ποτέ στον ελληνικό χώρο. Το φαράγγι του Ενιπέα καταλήγει στην περιοχή «Μύλοι» του Λιτοχώρου, με τους παλιούς νερόμυλους, τα πλατάνια και τα τρεχούμενα νερά.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ

Ο Όλυμπος είναι παγκόσμια γνωστός τόσο για τα οικολογικά χαρακτηριστικά όσο και την ανεπανάληπτη φυσική ομορφιά του. Ο εθνικός δρυμός του Ολύμπου είναι από τους πρώτους που ιδρύθηκαν μαζί με τον δρυμό του Παρνασσού το 1938. Εκτείνεται στην ανατολική πλευρά του Ολύμπου και καλύπτει 40.000 στρέμματα περίπου!

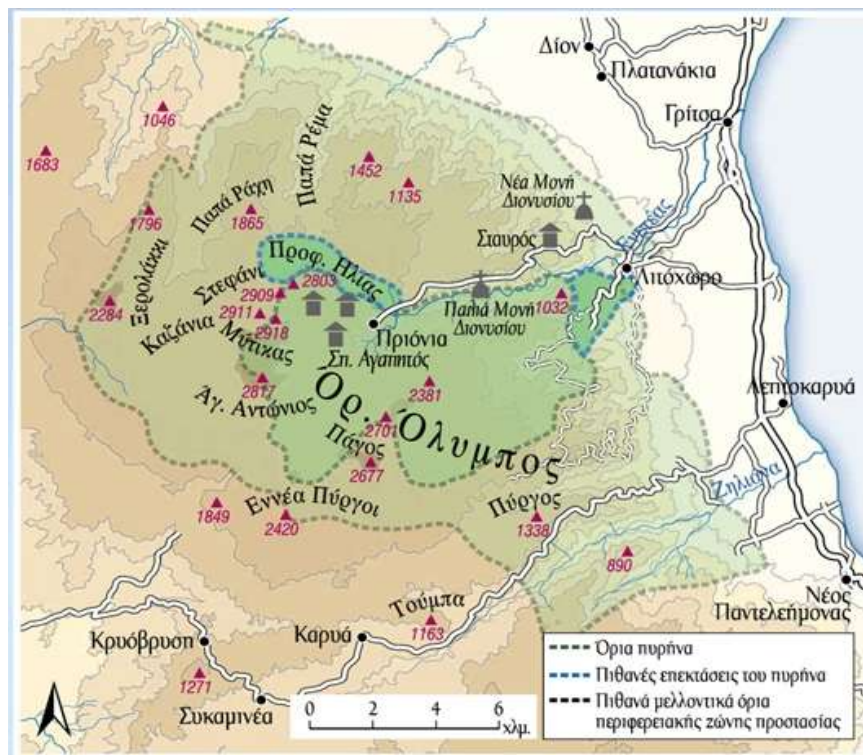
Ένας από τους λόγους κήρυξης του Ολύμπου ως Εθνικός Δρυμός ήταν η προστασία των ειδών στην περιοχή του Ολύμπου και γύρω απ' αυτόν. Επίσης η ανακήρυξη του Δρυμού έγινε με σκοπό την ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας παράλληλα με την περιβαλλοντική εκπαίδευση του κοινού και την ανάπτυξη του τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή.

Στην περιοχή των 40000 στρεμμάτων (πυρήνας) έχει απαγορευτεί κάθε είδους εκμετάλλευση φυσικών πόρων, ενώ σε μία ευρύτερη περιοχή η εκμετάλλευση γίνεται ώστε να μην επηρεάζεται αρνητικά η προστασία του Δρυμού.

Η σημασία του Δρυμού έχει αναγνωριστεί όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη και παγκόσμια. Το 1981 η UNESCO ανακήρυξε τον Όλυμπο «Απόθεμα της Βιόσφαιρας». Το δίκτυο αυτό των προστατευομένων δειγμάτων του Παγκόσμιου Οικοσυστήματος είναι αφιερωμένο στη διατήρηση της Φύσης και την Επιστημονική έρευνα στην υπηρεσία του Ανθρώπου. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει συμπεριλάβει τον Όλυμπο στις «Σημαντικές για την Ορνιθοπανίδα Περιοχές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας».

Ο δρυμός αρχίζει από υψόμετρο 600 μ. και φτάνει ως την κορυφή Πάνθεο ή Μύτικας (2.917 μ.). Άλλες κορυφές είναι το Σκολιό (2.911 μ.), ο Θρόνος του Δία ή Στεφάνι (2.909 μ.), ο Αγ. Αντώνιος (2.817 μ.) κλπ.

Η φυτοκάλυψη, από τα χαμηλότερα προς τα ψηλότερα, αποτελείται από λιγοστούς θαμνώνες με είδη της μεσογειακής μαζί με συστάδες ή άτομα φυλλοβόλων και κωνοφόρων δέντρων.

Στα ρέματα αναπτύσσονται πλατάνια, ιτιές, σκλήθρα και άλλα παραποτάμια είδη. Λίγο ψηλότερα υπάρχουν δάση από δρύς. Τις ψηλότερες και δροσερότερες περιοχές καλύπτουν δύο είδη οξιάς και τις πιο ξηρές και ηλιόλουστες το μαύρο πεύκο. Το άλλο είδος πεύκου του Ολύμπου το ρόμπολο δημιουργεί μεγάλα δάση που φτάνουν ως τα υπαλπικιά λιβάδια. Εντυπωσιακή είναι και εδώ η παρουσία του κόκκινου κρίνου.

Επίσης η πανίδα του δρυμού είναι αρκετά πλούσια. Η ποικιλότητα βιοτόπων σε διαφορετικά υψόμετρα προσφέρει ιδανικές συνθήκες για πολλά είδη θηλαστικών, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων και μικρότερων σαρκοφάγων, φυτοφάγων, αρπακτικών κ.λ.π. Ένα μικρό κοπάδι από αγριόγιδα ζει στις βραχώδεις περιοχές του Δρυμού. Η πτηνοπανίδα είναι επίσης ποικίλη και πλούσια εκπροσωπούμενη κυρίως από δασόβια και θαμνόβια πουλιά, καθώς επίσης από είδη της αλπικής ζώνης. Στην περιοχή ενδιαίταται τουλάχιστον ένα ζευγάρι γυπαετού, καθώς και γύπες, χρυσαετοί, μπούφοι, πολλά είδη δρυοκολάπτη μεταξύ των οποίων το σπάνιο είδος τριδάκτυλος. Ικανοποιητικά εκπροσωπούνται επίσης είδη της αλπικής ζώνης όπως: σβαρνίστρα, χιονόστρουθος, χιονοφάλτης κ.λ.π.

Στο δρυμό υπάρχουν 7 καταφύγια ορειβατών. Ο μοναδικός αυτοκινητόδρομος που οδηγεί στο δρυμό συνδέει το Λιτόχωρο με τη θέση Πριόνια (1.000 μ. υψόμ.).

Κανονισμός Εθνικού Δρυμού Ολύμπου

Η είσοδος στον Εθνικό Δρυμό επιτρέπεται μόνον από τους υπάρχοντες δρόμους και η κυκλοφορία επιτρέπεται μόνο στα διαμορφωμένα μονοπάτια, από την ανατολή μέχρι τη δύση του ηλίου.

Δεν επιτρέπεται :

- ✚ Η είσοδος χωρίς συνοδό σε παιδιά κάτω των 14 ετών
- ✚ Η στάθμευση σε άλλους χώρους εκτός των ειδικών χώρων στάθμευσης
- ✚ Η κοπή δέντρων, η μεταφορά φυτοχώματος, το ξερίζωμα και η συλλογή θάμνων, φυτών ή σπόρων
- ✚ Το άναμμα φωτιάς και η κατασκήνωση στην ύπαιθρο
- ✚ Το κυνήγι κάθε ζώου με οποιοδήποτε μέσο, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους
- ✚ Η καταστροφή και η συλλογή φωλιών, αυγών ή νεοσσών και γενικότερα η ενόχληση και καταστροφή ειδών της πανίδας
- ✚ Η πρόσκληση ζημιών σε γεωλογικούς σχηματισμούς
- ✚ Η ελεύθερη κυκλοφορία οποιωνδήποτε ζώων που συνοδεύουν επισκέπτες

Ο Εθνικός Δρυμός του Ολύμπου προστατεύεται με ειδική νομοθεσία. Για τους παραβάτες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν.Δ. 86/1969, του Ν.Δ. 996/1971, και των Νόμων 177/1975, 998/1979, 1650/1986, 2742/1996 και 3044/2002.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΠΟ ΤΟ ΜΥΘΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Όλυμπος! Το βουνό των θεών. Το βουνό των θρύλων και των παραδόσεων. Ένα βουνό πραγματικό μνημείο της φύσης που καταφέρει με μοναδικό τρόπο να συνδυάζει την ιστορική του αξία με την μαγευτική του ατμόσφαιρα. Ένα βουνό σύμβολο της ελληνικής μυθολογίας και δείγμα της πανέμορφης ελληνικής φύσης.

Στις ψηλές κορφές του Ολύμπου οι αρχαίοι είχαν αποθέσει την κατοικία των θεών και στις χαράδρες του τα ενδιαιτήματα των μουσών. Ο Όμηρος τον αναφέρει ως "αθανάτων έδος" (κατοικία των θεών). Στην ίδια γραμμή συνεχίζουν ο Ησίοδος και νεότεροι ποιητές. Παράλληλα με τη μυθολογία αναπτύσσονται και φιλοσοφικές αντιλήψεις. Ο Όλυμπος θεωρείται ότι δεν ταραζεται ούτε από άνεμο ούτε από βροχή. Εκεί "τέρπονται μάκαρες θεοί" όλες τις μέρες του χρόνου. Τόπος για ζωή σαν αυτή που κάνουν οι θεοί. Τι καλύτερο θα μπορούσε να ποθήσει ο άνθρωπος για τη μεταθανάτια ζωή του!

Οι πάντα χιονοσκεπαστες, μεγαλοπρεπείς κορυφές του Ολύμπου ήταν φυσικό να προκαλέσουν το δέος στις ψυχές των αρχαίων Ελλήνων και να θεωρηθεί τόπος ιερός. Έτσι, από το μεγάλο πλήθος των Θεών και ηρώων της Ελληνικής Μυθολογίας, οι αρχαίοι μας πρόγονοι διάλεξαν τους δώδεκα πιο αντιπροσωπευτικούς, σημαντικούς και συμβολικούς, και τους τοποθέτησαν ως προστάτες και κριτές τους, στο Ολύμπιο ανάκτορο της κορυφής του Μύτικα. Μια κορυφή την οποία δεν πάτησαν όμως ποτέ λόγω της ιερότητάς της. Ανέβαιναν μέχρι τις κορυφές του Αγίου Αντωνίου και του Προφήτη Ηλία όπου και άφηναν τα αφιερώματά τους.

Οι δώδεκα Θεοί του Ολύμπου είναι οι κύριοι θεοί της Ελληνικής μυθολογίας. Οι Ολύμπιοι θεοί κέρδισαν την εξουσία νικώντας τους Τιτάνες στην Τιτανομαχία. Οι αρχαίοι Έλληνες πρόβαλλαν πάνω στους δώδεκα Θεούς τα δικά

τους ελαττώματα και προτερήματα, τα πάθη και τις αδυναμίες τους, τους έρωτες και τα μίσση τους, τους εφιάλτες και τα όνειρά τους. Οι δώδεκα θεοί κατοικούν στα φαράγγια, «τις πτυχές του Ολύμπου» όπως τα αποκαλεί ο Όμηρος- όπου βρίσκονται και τα παλάτια τους. Το Πάνθεον (ο σημερινός Μύτικας), είναι το σημείο συνάντησής τους, θέατρο των θυελλωδών συζητήσεών τους. Ο θρόνος του Δία (το σημερινό Στεφάνι), φιλοξενεί αποκλειστικά τον αρχηγό των θεών, τον Δία (Ζευς). Από κει εξαπολύει τους κεραυνούς του δείχνοντας έτσι την «Θεϊκήν του μήνιν». Το δωδεκάθεο συμπληρώνουν η Ήρα, η Εστία, η Δήμητρα, ο Ποσειδώνας, η Αθηνά, ο Απόλλων, η Άρτεμις, ο Ερμής, ο Άρης, η Αφροδίτη και ο Ήφαιστος.

Με την απόφαση των θεών να κατοικήσουν στον Όλυμπο, αυτομάτως εισάγεται η έννοια ότι ζούσαν στο όριο μεταξύ της Γης και του Ουρανού και έτσι μπορούσαν να επιτηρούνε ό,τι γινόταν στο κόσμο. Το κύριό τους μέλημα ήταν ο άνθρωπος, τον οποίο μερικές φορές «έλουζαν» με δώρα και μερικές φορές δίωκαν.

ΜΥΘΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ

Χιλιάδες μύθοι ακόμα δημιουργήθηκαν στην περιοχή από τον άνθρωπο, λόγω της ανάγκης του να ερμηνεύσει γεγονότα και φαινόμενα. Ενδεικτικά:

🌈 Σύμφωνα με τον Ελληνικό μύθο, ο **Ορφέας** ήταν η κύρια εκπροσώπηση της τραγουδιστικής τέχνης και της λύρα, που τη διδάχτηκε από τον Απόλλωνα και μ'αυτήν μπορούσε να μαγεύει τα πάντα με τους μαγικούς ρυθμούς που έπαιζε. Όταν η Ευρυδίκη, η αγαπημένη σύζυγος του Ορφέα πέθανε, ο Ορφέας μη μπορώντας να απαλύνει τον πόνο του, αποφάσισε να κατέβει στον Άδη να την αναζητήσει. Ο Πλούτωνας δέχτηκε να του την επιστρέψει με έναν όρο, να μη γυρίσει να την κοιτάξει μέχρι να ανεβούν στην επιφάνεια της γης. Ο Ορφέας δεν κρατήθηκε όμως, και λίγο πριν φτάσουν στη γη του φωτός γυρίζει γρήγορα να δει αν τον ακολουθούσε και τότε αυτή χάθηκε για πάντα από τα μάτια του. Υπάρχουν πολλές παραδόσεις για τον θάνατο του Ορφέα. Η επικρατέστερη λέει ότι τον Ορφέα διαμέλισαν οι **Μαινάδες** στο φαράγγι του Ενιπέα, επειδή δε σεβόταν τον Θεό τους Διόνυσο. Ο τάφος του Ορφέα βρισκόταν στα Λείβηθρα.

🌈 Οι εννιά μούσες της αρχαιότητας ήταν γνωστές σε όλη την Ελλάδα και αποτελούσαν τα σύμβολα της τέχνης. Η μυθολογική παράδοση τις τοποθετεί στις ανατολικές παρυφές του Ολύμπου, στην Πιερία, όπου θεωρούνταν προστάτιδες των καλών τεχνών. Ήταν κόρες του Δία και της Τιτανίδας Μνημοσύνης. Ηγέτης τους ήταν ο θεός Απόλλωνας, εξού και η ονομασία του «Απόλλων Μουσηγέτης», καθώς διεύθυνε τη χορωδία τους. Το αρμονικό τους τραγούδι μάγευε το βασιλιά των θεών και των ανθρώπων, γέμιζε με ευφορία

τις ψυχές όλων των θεών και γοήτευε ολόκληρη τη φύση, η οποία στεκόταν ασάλευτη κάθε φορά που οι Μούσες ακούγονταν από την κορυφή του Ολύμπου, για να τις αφουγκραστεί: ο ουρανός, τα άστρα, η θάλασσα και τα ποτάμια, όλα σιωπούσαν ευλαβικά...

Όταν γεννήθηκαν οι Μούσες και μαζί τους η ποίηση και η μουσική, κάποιοι θνητοί γοητεύθηκαν τόσο πολύ, που συνεχώς τραγουδούσαν, ξεχνούσαν να φάνε και να πιούνε κι έτσι πέθαιναν σιγά σιγά, χωρίς να υποφέρουν. Απ' αυτούς κατάγονται τα τζιτζίκια, που είναι προστατευόμενα των Μουσών και που συνεχώς τραγουδούν ξεχνώντας πείνα, δίψα και κούραση, μέχρι να πεθάνουν. Τότε πηγαίνουν στις Μούσες και τους λένε τα ονόματα των πιστών τους οπαδών, που είδαν στη Γη κατά το σύντομο πέρασμά τους.

✚ Η ελληνική μυθολογία είναι πλούσια σε μύθους που σχετίζονται με την κοιλάδα των Τεμπών. Σύμφωνα, λοιπόν, με έναν μύθο η κοιλάδα άνοιξε από την τρίαίνα του Ποσειδώνα. Άλλος μύθος λέει ότι ο θεός Απόλλωνας ήταν ερωτευμένος με τη Δάφνη, κόρη του Πηνειού. Ο πατέρας της, για να μην την αρπάξει ο θεός, την μεταμόρφωσε σε φυτό, την δάφνη, που αφθονεί στην κοιλάδα. Επίσης αναφέρεται ότι ο θεός Απόλλωνας τις δάφνες στους Δελφούς τις μετέφερε από την πλούσια σε βλάστηση περιοχή των Τεμπών. Υπήρχε μάλιστα και ναός αφιερωμένος στον Απόλλωνα.

✚ Η μυθολογία μας επίσης αναφέρει ότι στην κοιλάδα των Τεμπών ο θεός Πάνας κυνηγούσε τις Δρυάδες και τις Νύμφες. Εδώ επίσης για κάποιο διάστημα κατοικούσε ο Αρισταίος, γιος του Απόλλωνα και της Κυρήνης κι εδώ ήταν που κυνηγούσε την Ευρυδίκη, σύζυγο του Ορφέα. Ενώ αυτή προσπαθούσε να ξεφύγει από τον Αρισταίο, που την κυνηγούσε, δαγκώθηκε από ένα ερπετό και πέθανε.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ιστορία στάθηκε πολυτάραχη στον Όλυμπο, η ευρύτερη περιοχή του οποίου, πέρα από ιερό προσκύνημα, αποτέλεσε πεδίο μαχών για τον έλεγχο της πρόσβασης από τη Θεσσαλία στη Μακεδονία από τα αρχαία χρόνια. Το ιερό βουνό και ολόκληρη η παρολύμπια περιοχή, έχει συνδεθεί με πολλά γεγονότα που έκριναν την τύχη των Ελλήνων, από την αρχαιότητα ως το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Τα πρώτα Ελληνικά φύλα που ήταν εγκατεστημένα στην περιοχή του Ολύμπου, στη διάρκεια της 2ης χιλιετίας π.Χ. διακινήθηκαν σε ολόκληρη την ηπειρωτική Ελλάδα. Αρχικοί κάτοικοι ήταν κάποια Αιολικά φύλα, οι Λαπίθες (που έφυγαν πρώτοι), οι Αινιάνες και οι Περραιβοί. Οι δύο τελευταίοι, με πρωτεύουσα την Κύφο, είχαν πάρει μέρος στην Τρωική εκστρατεία με κοινό αρχηγό, τον Πολυποίτη.

Οι Περραιβοί έμειναν οι μόνοι κυρίαρχοι της περιοχής όταν, γύρω στα 1200 π.Χ., οι Αινιάνες άφησαν την παρολύμπια περιοχή και μετανάστευσαν στη Βόρειο Ήπειρο, στην κοιλάδα του ποταμού Αώου. Στη δυτική πλευρά του βουνού βρίσκονταν οι πόλεις της Περραιβικής Τριπολίτιδας: η Αζωρος, η Δολίχη και το Πύθιο (με το περίφημο ιερό του Πτυθίου Απόλλωνος).

Οι αρχαίοι του κάτοικοι, κι όσοι πηγαίνοντας προς τη Νότιο Ελλάδα τον διάβαιναν, θεωρούσαν τον Όλυμπο ως το κέντρο των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων, και τους δώδεκα θεούς ως κριτές και προστάτες τους. Το 1961 βρέθηκαν στην κορυφή του Αγ. Αντωνίου, κατά τη διάρκεια εκσκαφής που

γινόταν για την ανέγερση του πανεπιστημιακού μετεωροσκοπείου, αντικείμενα λατρείας και αρχαιολογικά στοιχεία από το ιερό του Ολύμπιου Διός. Συγκεκριμένα, βρέθηκαν 14 λίθινες και μαρμάρινες πλάκες με επιγραφές όπως "ΔΙΙ ΟΛΥΜΠΩ ΙΕΡΗΤΕΥΟΝΤΟΣ ΟΝΤΟΣ" και αρκετά χρυσά και χάλκινα νομίσματα.

Στους αιώνες που ακολούθησαν, διάφοροι στρατοί, ελληνικοί και ξένοι, χρησιμοποίησαν τις ορεινές διαβάσεις του Ολύμπου για να μετακινηθούν. Το 480 π.Χ. ο Πέρσης στρατηγός Ξέρξης με τη στρατιά του περνώντας τον Ελλήσποντο και κατά μήκος της Θρακικής και μακεδονικής παραλίας απείλησε, φτάνοντας στις εκβολές του Πηνειού, να κατακτήσει την Ελλάδα. Στον Όλυμπο έσπευσαν οι Πανέλληνες να φράξουν το πέρασμα του Ξέρξη. Σίγουρα θα τσακίζονταν τα βαρβαρικά στίφη αν αποτολμούσαν να περάσουν κατά μέτωπο. Όμως κάποιος Εφιάλτης οδήγησε τους Πέρσες από το στενό ή της Πέτρας ή των Κανάλων και από το Νιζερό κατέβηκαν στο θεσσαλικό κάμπο από τους Γόννους. Οι φύλακες του στενού, ειδοποιημένοι από τον Αλέξανδρο, γιο του Αμύντα, πως θα κυκλωθούν, εγκαταλείπουν το στενό για να φράξουν το άλλο φυσικό οχύρωμα, τις Θερμοπύλες.

Από τις διαβάσεις των Πιερίων, του Ολύμπου και της Όσσας πέρασαν στη Θεσσαλία και στη νότια Ελλάδα, χωρίς όμως να προξενήσουν εθνολογικές αλλοιώσεις και διάφοροι εφήμεροι επιδρομείς μετανάστες και νομάδες, όπως Γότθοι, Βάνδαλοι, Σλάβοι, Άβαροι, Βούλγαροι, Φράγκοι κ.ά. Γενικά όμως στον Όλυμπο δεν έγιναν σπουδαία ιστορικά γεγονότα κατά τους ρωμαϊκούς και βυζαντινούς χρόνους. Οι κάτοικοι του Ολύμπου, στα Βυζαντινά χρόνια, συνέχισαν να μιλούν Ελληνικά και το Βυζάντιο που το ενδιέφερε κύρια ο περιορισμός της λατινικής γλώσσας, δεν ενόχλησε την περιοχή αυτή. Η διατήρηση της ελληνικής γλώσσας στην περιοχή έδωσε σ' αυτή ένα ουσιαστικό χαρακτηριστικό. Έμεινε ένας χώρος που κυριαρχούσε ο Όλυμπος με την ιστορία του και τους θεούς του, με τους λόφους του Ορφέα, με την θάλασσα του που σπάνια την διέσχιζαν οι Βυζαντινοί.

Ο Όλυμπος μετά από δεκάδων αιώνων λήθη, γίνεται και πάλι ονομαστός επί Τουρκοκρατίας. Είναι το κρησφύγετο αλλά και το ορμητήριο διασήμων οπλαρχηγών, γεγονός που ανάγκασε τους Τούρκους να αναγνωρίσουν το αρματολίκι του από το 1425. Στις κορυφές του θα ανεμίσουν τα πρώτα επαναστατικά μπαϊράκια. Ήταν τόσοι πολλοί αυτοί που κατέφυγαν στα λημέρια του Ολύμπου.

Στον Όλυμπο ιδρύθηκε το δεύτερο αρματολίκι στην Ελλάδα, με επικεφαλής τον Καρά Μιχάλη, το 1489. Η δράση των κλεφτών στον Όλυμπο έκαναν τους Τούρκους να ξεσπάσουν την οργή τους στη σύμμαχο των κλεφτών (στα τέλη του 17ου αιώνα) Μηλιά, την οποία κατέστρεψαν. Την περίοδο εκείνη έδρα του αρματολικίου του Ολύμπου και της Δυτικής Μακεδονίας γίνεται το Λιβάδι Ολύμπου και πρώτος αναγνωρισμένος διοικητής του ανέλαβε ο Πάνος Ζήδρος. Το 18ο αιώνα οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να αντικαταστήσουν τους αρματολούς (οι οποίοι μεταπήδησαν πολλές φορές στην τάξη των κλεφτών) με Τουρκαλβανούς αρματολούς, οι οποίοι λυμαίνονταν την ύπαιθρο της Μακεδονίας. Ωστόσο, μέχρι τη συνθηκολόγησή τους με τον Αλή Πασά, οι αρματολοί του Ολύμπου δε σταμάτησαν να αγωνίζονται σε στεριά και σε θάλασσα. Μεγάλα ονόματα που έδρασαν εκεί και σε άλλες περιοχές συμπεριλαμβάνουν το Νικοτσάρα, το Γεωργάκη Ολύμπιο και τη θρυλική οικογένεια των Λαζαίων.

Στη διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα αρκετά τμήματα Μακεδονομάχων, με επικεφαλής τον καπετάν Ματαπά, τον Αθανάσιο Μπρούφα και άλλους οπλαρχηγούς ξαναδίνουν ελπίδες για ελευθερία, ενώ οι διαβάσεις του Ολύμπου, με τη συνεργασία των ντόπιων Μακεδονομάχων, αποτελούν ασφαλή περάσματα για τους επιτελείς του αγώνα, που προωθούνται από την ελεύθερη Ελλάδα στη Μακεδονία. Τα μοναστήρια του Ολύμπου έπαιξαν σπουδαιότατο ρόλο τόσο στην απόκρυψη τροφίμων, πολεμοφοδίων και Μακεδονομάχων όσο και ως μέσα συνεννοήσεων και διαβιβάσεων, διαταγών και οδηγιών. Η οριστική απελευθέρωση της περιοχής του Ολύμπου έγινε τον Οκτώβριο του 1912 κατά τους Βαλκανικούς πολέμους, όταν ο ελληνικός στρατός πέρασε από τα στενά της Πέτρας και απελευθέρωσε την περιοχή στη νικηφόρα προέλασή του προς τη Θεσσαλονίκη.

Κατά τις πρώτες δεκαετίες της ελεύθερης Μακεδονίας, ο Όλυμπος υπήρξε και πάλι καταφύγιο ατόμων που αρνούνταν να αποδεχθούν τη νέα τάξη. Ήταν οι λήσταρχοι του Ολύμπου, συνειδητοί κοινωνικοί αναχωρητές αλλά και αντικοινωνικά στοιχεία και φυγόδοκοι, που στη λαϊκή θυμοσοφία πέρασαν ως προστάτες των κατατρεγμένων και καταπιεσμένων φτωχών της περιοχής. Θρυλικοί έμειναν οι ληστές Γιαγκούλας, Μπαμπάνης, Τζιατζιάς, αδερφοί Παπαγεωργίου, Γκαντάρας κ.α.

Κατά το 2^ο παγκόσμιο πόλεμο και κατά την εισβολή των Γερμανών στην Ελλάδα έγιναν στις 16 Απριλίου 1941 σημαντικές μάχες στην περιοχή του Ολύμπου. Τις διαβάσεις του Ολύμπου, Πλαταμώννα και Πέτρας υπεράσπιζε η Νεοζηλανδική 5η ταξιαρχία με τρία τάγματα στα στενά της Πέτρας και ένα

τάγμα στη διάβαση των Τεμπών. Τελικά οι Γερμανοί πέρασαν από τον Όλυμπο υψώνοντας τη γερμανική σημαία στην ψηλότερη κορυφή του. Από τις πρώτες μέρες της κατοχής στις πλαγιές του Ολύμπου εμφανίστηκαν οι «κλαρίτες», οι πρώτοι αντάρτες της ελληνικής αντίστασης, με κάπες, φουστανέλες και φυσεκλίκια, παραπέμποντας στις μνήμες της ολυμπίσιας κλεφτουριάς. Από το καλοκαίρι του 1942 ο Όλυμπος χρησιμοποιήθηκε από την οργάνωση του Ε.Α.Μ. για το σχηματισμό ενόπλων ανταρτικών σωμάτων υπό την καθοδήγηση του. Οι τρεις φυσικές διαβάσεις του Ολύμπου, Σαρανταπόρου, Πέτρας και Τεμπών θα γίνουν ο μαύρος εφιάλτης για τους κατακτητές κάθε φορά που αποτολμούσαν το πέρασμά τους. Σε μια από τις σφοδρές επιχειρήσεις κατά των ανταρτών του Ολύμπου οι Γερμανοί ναζί κατέστρεψαν εκ θεμελίων ανατινάζοντας την ιστορική μονή του Αγίου Διονυσίου του εν Ολύμπω, που τη θεωρούσαν ορμητήριο και αποθήκη πυρομαχικών του ΕΛΑΣ.

Το Μηχανικό Ολύμπου έδρασε στην κοιλάδα των Τεμπών, όπου έκανε τα μεγαλύτερα σαμποτάζ, ανατινάζοντας τις γερμανικές αμαξοστοιχίες, με αποτέλεσμα να καθυστερήσει ο ανεφοδιασμός τους κατά ένα μήνα. Υπάρχει στο χώρο της Αγίας Παρασκευής και δίπλα από το αγίασμα, μια μαρμαρίνη πλάκα, όπου αναγράφονται τα ονόματα των πεσόντων και γίνεται κάθε τελευταία Κυριακή Σεπτεμβρίου μεγάλη γιορτή και τελετή.

Η επίθεση κατά του αστυνομικού σταθμού του Λιτοχώρου, το Μάρτιο του 1946 από ανταρτικές ομάδες, υπήρξε η αφετηρία του ένοπλου εμφυλίου πολέμου, προκαλώντας βαθείς πληγές που κλείνουν σιγά-σιγά με το πέρασμα του χρόνου, την επίκληση της θεάς λήθης και τη βιολογική αποχώρηση πρωταγωνιστών και θυμάτων του.

Σήμερα ο Όλυμπος συντηρεί την ιστορική μνήμη ως διαιώνιο σύμβολο και μνημείο του Ελληνισμού, αλλά συγχρόνως παραμένει κι ένα φυσικό και πνευματικό μνημείο της ανθρωπότητας με παγκόσμια ακτινοβολία, πέρα από τον περιγητικό και ορειβατικό κόσμο. Από το 1927 οργανώθηκαν στην Ελλάδα τα πρώτα ορειβατικά σωματεία. Με την πάροδο του χρόνου κατακτήθηκαν σχεδόν όλες οι κορυφές του Ολύμπου και δημιουργήθηκαν διάφορα καταφύγια.

ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Ολόκληρος ο Πιερικός Όλυμπος κηρύχθηκε αρχαιολογικός και ιστορικός χώρος προκειμένου να διαφυλαχθεί η μνημειακή και ιστορική του όψη.

Το Δίον, ιερή πόλη των αρχαίων Μακεδόνων αφιερωμένη στο Δία και στους δώδεκα Θεούς, βρίσκεται Στα 5 km από την θάλασσα. Η ακμή του τοποθετείται ανάμεσα στον 5ο π.Χ. και τον 5ο μ.Χ. αιώνα. Οι συνεχιζόμενες ανασκαφές, που άρχισαν το 1928, αποκάλυψαν πλούσια ευρήματα της μακεδονικής, ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής. Σήμερα, ένα μοναδικό αρχαιολογικό πάρκο 2.000 στρεμμάτων περιμένει τον επισκέπτη στο Δίον, με την αρχαία πόλη και τους λατρευτικούς χώρους-ιερά, που βρισκόταν έξω από τα τείχη της. Πολλά αγάλματα και άλλα ανεκτίμητης αξίας αντικείμενα φυλάσσονται στο γειτονικό μουσείο του Δίου.

Τα Λείβηθρα, η αρχαία πόλη, πατρίδα του μυθικού Ορφέα, είναι κτισμένη ανάμεσα στην Παλιά Λεπτοκαρυά και την Σκοτίνα, στην είσοδο της μεγάλης πτυχής που χωρίζει τον Κάτω από τον Άνω Όλυμπο. Στην περιοχή ρέουν αλληπάλληλοι χείμαρροι που συμβάλλουν στην κοινή κοίτη του χειμάρρου της Ζηλιάνας. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης ανακοίνωσε την ανακάλυψή της το 1954. Ο αρχαιολογικός χώρος έχει συνολική έκταση πάνω από 1500 στέμματα (πόλη, ακρόπολη, νεκροταφείο, κλπ.).

Η Πίμπλεια ήταν μια ακόμα αρχαία πόλη, στην οποία γεννήθηκε ο Ορφέας από τη μούσα Καλλιόπη και το βασιλιά Οίαγρο. Τα ερείπιά της δεν έχουν εντοπιστεί, αλλά οι αρχαιολόγοι την τοποθετούν στις όχθες του Ενιπέα, πάνω από το Λιτόχωρο, στο χώρο του εξωκλησιού της Αγίας Παρασκευής.

Από τη 2η χιλιετία π.Χ. είχαν αναπτυχθεί αρκετές πόλεις στην περιοχή όπως η Ολοσσών, η Φάλαννα, η Άζωρος, η Δολίχη, το Πύθιον, η Κύφος, η Γυρτώνη, κ.ά. Από την αρχαιολογική έρευνα έχει αποδειχθεί ότι η ορεινή περιοχή του Ολύμπου δεν κατοικήθηκε τόσο πυκνά όσο η κοιλάδα του Τιταρήσιου, όπου αναπτύχθηκαν πλούσιες Περραιβικές πόλεις. Ωστόσο, στις υπώρειες του Ολύμπου υπήρξαν σπουδαίες πόλεις, που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ιστορία της περιοχής: **Τέμπη, Γόννοι, Ολυμπιάς.**

Στη δυτική πλευρά του Ολύμπου, στην Περραιβία, έρχονται στο φως από τις τελευταίες ανασκαφικές έρευνες τα ερείπια σημαντικών αρχαίων πόλεων, του **Πυθίου, της Αζώρου και της Δολίχης**, που είχαν συγκροτήσει ένα είδος κοινής κρατικής οργάνωσης, την Περραιβική Τριπολίτιδα.

Το κάστρο του Πλαταμώνα. Πρόκειται για ένα από τα πιο επιβλητικά και σημαντικά Κάστρα του ελλαδικού χώρου. Χτισμένο στις νοτιοανατολικές υπώρειες του Ολύμπου, δεσπόζει στο δρόμο που ενώνει τη Μακεδονία με τη Θεσσαλία. Από την ανατολική του πλευρά ελέγχει όλη τη θαλάσσια περιοχή. Η θέση του στη δίοδο Μακεδονίας - Θεσσαλίας έκανε αυτό το Κάστρο κλειδί για τον έλεγχο της Μακεδονίας. Το κάστρο που βρίσκεται στη θέση του αρχαίου Ηρακλείου είναι χτίσμα των Φράγκων, με νεώτερες επισκευές. Ολοκληρώθηκε μετά το 1204 από το Βονιφάτιο Μομφερατικό, ο οποίος βασίλευε στη Θεσσαλονίκη. Τα επόμενα χρόνια ο Πλαταμώνας βρέθηκε στο προσκήνιο με τις συνεχείς ανακαταλήψεις των διεκδικητών της βυζαντινής αυτοκρατορίας ως το 1386, που έπεσε στα χέρια των Τούρκων. Το 1425 οι Βενετοί το καταλαμβάνουν και το πυρπολούν, ανακαταλαμβάνεται όμως και οχυρώνεται καλύτερα από τους Τούρκους, οι οποίοι και το διατήρησαν για τον έλεγχο των επαναστάσεων του Ολύμπου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Ο Όλυμπος, περισσότερο γνωστός ως ο Παρθενώνας της ελληνικής φύσεως, είναι το μεγαλύτερο βουνό της Ελλάδος. Παρόλο που όλοι ξέρουν για τα μαγευτικά φυσικά τοπία του, οι περισσότεροι αγνοούν τα πολυάριθμα και μεγάλης σπουδαιότητας χριστιανικά μνημεία του. Δεν είναι παράξενο που δεκάδες εκκλησίες, ξωκλήσια και μοναστήρια συναντώνται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του Ολύμπου. Όπως είναι γνωστό κατά την αρχαιότητα ο Όλυμπος αποτελούσε την κατοικία των θεών. Επομένως, όταν οι Απόστολοι κήρυξαν το λόγο του Θεού, οι κάτοικοι της Θεσσαλίας θεώρησαν σωστό να χτίσουν εκκλησίες στον Όλυμπο για να προσεύχονται στον Θεό, κάνοντας υποσυνείδητα την αντιστοιχία ανάμεσα στην παλιά και στην καινούρια θρησκεία. Τα χριστιανικά μνημεία που έχουν διασωθεί παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ορισμένα από αυτά είναι:

🏰 Παλαιό μοναστήρι Αγίου Διονυσίου

Η Παλαιά Μονή Διονυσίου βρίσκεται σε υψόμετρο 820m μέσα στη χαράδρα του ποταμού Ενιπέα, που είναι και οδικά προσβάσιμη από το Λιτόχωρο. Το αρχαιότερό της όνομα ήταν Αγία Τριάδα. Η Μονή ιδρύεται στις αρχές του 16ου αιώνα από τον Άγιο Διονύσιο, όπως μας πληροφορούν οι βιογράφοι του και τουρκικό έγγραφο του 1542. Ήταν η αγαπημένη θέση προσκυνήματος για τους κατοίκους της κεντρικής Μακεδονίας και των ορειβατών. Ληλατήθηκε και κάηκε από τους Τούρκους, ενώ το 1943 καταστράφηκε από τους Γερμανούς κατακτητές, που υποπτεύονταν ότι αποτελούσε άντρο ανταρτών. Σήμερα έχει μερικώς αναστηλωθεί και λειτουργεί ως μετόχι της Νέας Μονής Διονυσίου, που βρίσκεται έξω από το Λιτόχωρο.

✚ Το Άγιο Σπήλαιο

Κοντά στο παλιό μοναστήρι, υπάρχει ακόμα το παρεκκλήσι της Γέννησης, σε ένα υπέροχο τοπίο μέσα σε ένα σπήλαιο με μια πηγή που αναβλύζει από το βράχο, όπου και πρωτομόνασε ο Όσιος Διονύσιος. Η μνήμη του Οσίου Διονυσίου εορτάζεται στις 23 Ιανουαρίου.

✚ Νέο Μοναστήρι Αγίου Διονυσίου

Μετά από την καταστροφή του παλαιού μοναστηριού του Αγίου Διονυσίου το 1943 ένα νέο μοναστήρι χτίστηκε στο Μετόχι κοντά στο Λιτόχωρο. Χτίστηκε από τους νέους μοναχούς που ίδρυσαν μια νέα αδελφότητα το 1987. Η αδελφότητα ακολουθεί έναν φυσικό τρόπο ζωής με νέους, αφιερωμένους μοναχούς.

✚ Μονή Κανάλων

Σε δεσπόζουσα θέση σε υψόμετρο 820m στην χαράδρα τις Ζηλιάνας, στις νότιες παρυφές του Ολύμπου βρίσκεται η Μονή Κανάλων, σε απόσταση 8 km από το χωριό Καρυά. Είναι αφιερωμένο στη γέννηση της μητέρας του Θεού. Ληλατήθηκε από Αλβανούς κλέφτες το 1843. Κατά την παράδοση, ιδρύθηκε από τους μοναχούς Δαμιανό και Ιωακείμ γύρω στον 11ο αι. Ληλατήθηκε το 1843 από Αρβανίτες και επισκευάστηκε το 1883. Λειτουργήσε μέχρι το 1927 ενώ το 1930, για να μην ερειπωθεί τελείως, ενώθηκε με τη Μονή Αγίου Διονυσίου. Το μονόχωρο παρεκκλήσιο του Αγίου Δημητρίου κοσμείται με ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες του 1696. Τοιχογραφίες σώζονται και στον ανατολικό τοίχο της τράπεζας της μονής. Από το 2001 ανακαινίστηκε και λειτουργεί ως γυναικεία κοινή.

✚ Μονή Σπαρμού

Στην έξοδο του ρέματος του Μαυρατζιά στη Ν.- Ν.Δ. πλευρά του Ολύμπου και σε υψόμετρο 1.020m βρίσκεται η Μονή Αγίας Τριάδας του Σπαρμού. Από επιγραφές που έχουν διασωθεί και από τον νέο κώδικα της μονής συμπεραίνεται ότι η εκκλησία της Αγίας Τριάδος χτίστηκε ή ανακαινίστηκε το 1633. Η Μονή Σπαρμού, όπως συνηθίζεται να λέγεται, έλαβε το όνομά της από το βυζαντινό οικισμό, Σφαρημό, που έφτασε στα νεότερα χρόνια με το όνομα Σπαρμός. Ήκμασε στις αρχές του 18ου αιώνα και διέθετε μεγάλη περιουσία και βοήθησε να ιδρυθεί η μεγάλη σχολή της Τσαριτσάνης. Είχε εγκαταλειφθεί το 1932 και από το 2000 ανακαινίστηκε πλήρως και επαναλειτουργεί ως αντρικό μοναστήρι, υπαγόμενο στη Μητρόπολη Ελασσόνας.

✚ Μονή Παναχίας της Ολυμπιώτισσας

Αποτελεί το σπουδαιότερο μοναστήρι του νομού Λάρισας και ένα από τα παλαιότερα σωζόμενα βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλίας. Δεσπόζει πάνω από την πόλη της Ελασσόνας, στο λόφο που ορίζουν οι χείμαρροι Ελασσονίτης και Κουραδιάρης, στο χώρο τη ακρόπολης της αρχαίας Ελασσόνας. Ιδρυτές του υπήρξαν οι σεβαστοκράτορες Κωνσταντίνος και Θεόδωρος (1289 – 1302) στα τέλη του 13ου αι., στα χρόνια του αυτοκράτορα Ανδρονίκου Β' Παλαιολόγου. Αφιερωμένο αρχικά στη μεταμόρφωση του Σωτήρα, μετονομάστηκε σε Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου και Μονή της Παναχίας Ολυμπιώτισσας, όταν μοναχοί που εγκατέλειψαν το μοναστήρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Καρυά (Μονή Κανάλων), έφεραν εδώ την μικρή εικόνα της Παναχίας. Το καθολικό ανήκει στο σπάνιο τύπο περίστωου τρουλαίου ναού.

Η Μονή άκμασε και απέκτησε μεγάλη κτηματική περιουσία, την οποία κατοχύρωσε ο Ανδρόνικος Γ' Παλαιολόγος με χρυσόβουλο του 1336 και

ταυτόχρονα την απάλλαξε από την φορολογία. Προήγαγε τα γράμματα και απέκτησε σπουδαία βιβλιοθήκη με χειρόγραφα και σπάνια βιβλία. Αριστουργήματα ξυλογλυπτικής αποτελούν το τέμπλο και ο επισκοπικός θρόνος. Μεγάλης σημασίας είναι πλούσια συλλογή οστρακοειδών που διαθέτει το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, που στεγάζεται στο μοναστήρι.

🏰 Εκκλησάκι του Προφήτη-Ηλία

Το πιο ονομαστό ερημοκκλήσι του Ολύμπου είναι του Προφήτη Ηλία που βρίσκεται σε υψ. 2803 μ., πάνω στην ομώνυμη κορυφή και είναι ο πιο ψηλός λατρευτικός χώρος της Ελλάδας. Το έκτισε ο Όσιος Διονύσιος κατά τα μέσα του 16ου αιώνα. Είναι ένα μικρό εκκλησάκι, με μέγιστο ύψος 1,60 μ. κατασκευασμένο από δολομιτικές πλάκες, από αυτές που βρίσκονται στη γύρω περιοχή. Αν και δεν βρέθηκαν αρχαιολογικά λείψανα, θεωρείται ότι το εκκλησάκι χτίστηκε πάνω σε αρχαίο ιερό κορυφής, όπως υπήρχε στην απέναντι κορυφή του Αγίου Αντωνίου. Εκεί οι αρχαίοι κάτοικοι πρόσφεραν θυσίες δυο φορές το χρόνο.

Πολλοί είναι οι κάτοικοι αλλά και οι επιστήμονες, οι οποίοι έχουν αναφέρει πως στην περιοχή που βρίσκεται η Εκκλησία του προφήτη Ηλία στον Όλυμπο, υπάρχουν πολύ ισχυρά ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Μάλιστα υπάρχουν μαρτυρίες πολλών ανθρώπων οι οποίοι παρευρίσκονταν σε λειτουργίες τις Εκκλησίας, να λένε ότι ένιωθαν μία ανατριχίλα και τους σηκώνονταν τα μαλλιά από την ισχυρή ηλεκτρική φόρτιση του χώρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΚΟΡΥΦΩΝ

Στις κορυφές του Ολύμπου, «Πάνθεον» και «Θρόνο Διός» (Μύτικα και Στεφάνι αντίστοιχα), όπου τοποθέτησαν την κατοικία του Δωδεκάθεου, οι αρχαίοι πιθανότατα δεν επιχείρησαν ποτέ να πατήσουν, όπως φανερώνει η απουσία σχετικών στοιχείων. Φθάνανε όμως σίγουρα μέχρι την πλησιέστερη κορυφή, που σήμερα καλούμε Άγιο Αντώνιο, απ' όπου είχαν οπτική επαφή με την κορυφή και εκεί αφήναν τα αφιερώματά τους, όπως μαρτυρούν σχετικά πρόσφατα αρχαιολογικά ευρήματα.

Τα νεώτερα χρόνια μια σειρά εξερευνητών προσπάθησε να μελετήσει το βουνό και να κατακτήσει, ανεπιτυχώς, την κορυφή του: ενδεικτικά αναφέρουμε τον Γάλλο αρχαιολόγο Leon Heuzey (1855), τον Γερμανό γεωγράφο Heinrich Barth (1862) και τον Γερμανό μηχανικό Edwart Richter, που το 1911, προσπαθώντας να κατακτήσει την κορυφή θα πιαστεί αιχμάλωτος από ληστές, που πιθανότατα είχαν πολιτικά κίνητρα, καθώς η περιοχή βρισκόταν ακόμα υπό τουρκικό ζυγό.

Το καλοκαίρι του 1913, ο 30χρονος κυνηγός αγριοκάτσικων Χρήστος Κάκαλος από το Λιτόχωρο δεν φανταζόταν ότι έδινε ραντεβού με την Ιστορία, όταν τον προσέγγιζαν δύο Ελβετοί περιηγητές στην πρόσφατα απελευθερωμένη Μακεδονία. Ήταν ένα χρόνο μετά την απελευθέρωση, στις 2 Αυγούστου 1913, που κατακτήθηκε η απάτητη -μέχρι εκείνη τη στιγμή- κορφή του Ολύμπου. Οι Ελβετοί **Frederic Boissonnas** και **Daniel Baud-Bovy**, με τη βοήθεια του **Χρήστου Κάκαλου**, έγραψαν το όνομά τους στην ιστορία της ψηλότερης κορυφής της Ελλάδας. Ο Κάκαλος, που είχε μεγάλη εμπειρία στον Όλυμπο, ήταν και ο πρώτος από τους τρεις που σκαρφάλωσε στο Μύτικα. Στη συνέχεια και μέχρι το θάνατό του, το 1976, θα γίνει ο επίσημος οδηγός του Ολύμπου. Μαζί του θα κατακτήσει το 1921 ο Ελβετός **Marcel Kurz** τη δεύτερη κορφή του Ολύμπου, το Στεφάνι. Αποτέλεσμα των εξερευνήσεων του Kurz ήταν η έκδοση, το 1923, του θαυμάσιου βιβλίου «*Le Mont Olympe*» που περιελάμβανε και τον πρώτο λεπτομερή χάρτη των κορυφών. Αργότερα, ο Όλυμπος θα φωτογραφηθεί και θα χαρτογραφηθεί αναλυτικά ενώ στις πιο απόκρημνες κορυφές του θα λάβουν χώρα μια σειρά από επιτυχημένες αναρριχήσεις καθώς και χειμερινές αναβάσεις υπό δύσκολες καιρικές συνθήκες.

Ίσως σήμερα να μη φαίνονται σπουδαίες οι προσπάθειες που έκαναν τότε οι περιηγητές και οι εξερευνητές για να ανέβουν στον Όλυμπο, τη στιγμή κατά την οποία οι ντόπιοι όργαναν κυριολεκτικά όλον τον ορεινό όγκο του. Για τη σωστή αξιολόγηση αυτών των περιηγήσεων-εξερευνήσεων πρέπει να ληφθούν υπόψη η μεγάλη περίοδος της τουρκικής κατοχής, η χάραξη στον Όλυμπο των ελληνοτουρκικών συνόρων, οι σχετικές άδειες που χρειάζονταν για την επίσκεψη ξένων, η έλλειψη κατάλληλων χαρτών και πληροφόρησης, η δυσχέρεια εξεύρεσης στρατιωτικής συνοδείας και αγωγιατών-οδηγών, τα συχνά πολεμικά επεισόδια που γινόταν και τέλος η παρουσία μέχρι το 1926 πολλών ληστών στην περιοχή.

Η πρώτη ανάβαση στον Όλυμπο

του Frederic Boissonnas

Παρασκευή 1 Αυγούστου. Ξυπνήσαμε με τις πρώτες αχτίδες που διαπερνούν την ομίχλη δροσεροί και με καλή διάθεση. Λίγα βήματα πάνω από το πριόνι ανοίγεται ένα στενό φαράγγι, πηγές αναβλύζουν από τα βράχια, μικροί καταρράχτες πέφτουν σε λάκκες με νερό πράσινο και διάφανο και το καθετί μας παρακινεί σ' ένα λουτρό αντάξιο των θεών.

Επτά η ώρα το βράδυ. Νάμαστε πάλι στην καλύβα. Ο έμεινε στα Πριόνια με τις βαρειές αποσκευές. Ανεβήκαμε με τον Κάκαλο, έναν άλλο κυνηγό, ένα νέο αγωγιάτη κι' εν' αγοράκι ξανθό σαν μικρός φαύνος. Ένα μουλάρι κουβαλά τις απόλυτα αναγκαίες αποσκευές.

Το σούρουπο ετοιμάζουμε την εγκατάστασή μας στην φτωχική αυτή παράγκα που είναι καμωμένη από τεράστιους κορμούς σχισμένους και στηριγμένους σ' ένα δοκάρι. Τα κλαδιά των θάμνων κάνουν ένα στρώμα υποφερτό και μια καλή φωτιά μας ζεσταίνει και στεγνώνει το αντάξιο του παλαιολιθικού ανθρώπου ενδιαίτημα αυτό. Το λιτό δείπνο πόσο μας φαίνεται καλό. Το πούσι μας τυλίγει. Στη γειτονική απλωσιά οι άνθρωποι μας ετοιμάσανε τη φωτιά, που η λαμπερή φλόγα της ξεπηδά και σπινθηροβολεί.

2 Αυγούστου. Στις τρεις και είκοσι ξυπνώ, η φωτιά ξεψυχώντας ρίχνει κάποια λάμψη, ένα αστέρι λάμπει από το άνοιγμα της καλύβας, η νύχτα εις'' ακόμη σκοτεινή, ας αφήσουμε τον κόσμο να κοιμάται κι'' ας ονειροπολήσουμε... τέτοιες στιγμές συγκέντρωσης είναι πολύ σπάνιες στην πολυτάραχη ζωή μας.

Τέσσερις η ώρα, έγερση, ετοιμασία, ένα ποτήρι τσάϊ από το thermos και δρόμο. Από πλαγιές απότομες, χορταριασμένες, όπου γαντζώνονται τα αναμαλλιασμένα πεύκα κι'' από χαράδρες φτάνουμε στην τελευταία

πρασινάδα, στις σάρες της ράχης, απ' όπου ανεβαίνουμε, σε μια ψηλότερη κι' από ράχη σε ράχη χωρίς κόπο και πραγματική κούραση, φτάνουμε στη βάση των μεγάλων βράχων που είναι μουσκεμένοι από την ομίχλη.

Μια θαυμάσια θέα πριν να προχωρήσουμε προς αυτούς, η ανατολή του ήλιου κρυμμένη από μακρινές λουρίδες σύννεφα, το καθρέφτισμα της θάλασσας που σταματά στις μακρινές ακτές της Χαλκιδικής κι' από κάτω μας το φαράγγι του Ολύμπου βυθισμένο στις τελευταίες σκιές της νύχτας που διαλύονται, με λεκέδες καταχνιάς κρεμασμένους στις κορυφογραμμές.

Στο μεταξύ μας διαπερνά ένας δυνατός και παγερός άνεμος. Είναι έξι η ώρα. Προστατευμένοι από τη ράχη, σε μια κοιλάτητα στην κορυφή μιας χαράδρας γεμάτης χιόνι, τρώμε λιγάκι. Ξαναφεύγουμε εύθυμα και φτάνουμε επί τέλους στους πρώτους *gendarmes* της μεγάλης ανώτερης κορυφογραμμής που υψώνεται απότομα προς τις ψηλές κορφές.

Ο Fred Boissonnas στην Τερνήια Πέτρα.
Photo: Daniel Baud-Bovy

Ο Χρήστος Κάκαλος στο Οροπέδιο των Μουσών
το 1913.
Photo: Fred Boissonnas

Ο μεγάλος ο Νικόλας κι ο μικρός αγωγιάτης θα μείνουν εκεί με τους σάκκους. Δενόμαστε ο Baud-Bovy κι' εγώ με το σκοινί του μουλαριού κι' ακολουθούμε τον Κάκαλο που σκαρφαλώνει ξυπόλητος σαν αγριόγατος στις αποτομιές αυτές των γλιστερών βράχων που είναι σκεπασμένες με ύπουλες σάρες, έτοιμες να κυλίσουν στο βάθος του χωνιού.

Αλλά, όπως συμβαίνει πάντα στο βουνό, οι πιο φοβερές από μακριά όψεις, μοιάζουν λιγότερο τραχιές στην έφοδο, και, χωρίς καμμιά δυσκολία, σε 25 λεπτά φτάνουμε στην τελευταία ράχη, την κορφή!

Μια θαυμάσια κορυφή, στενή κορυφογραμμή φτιαγμένη από μεγάλους κομματιασμένους όγκους στη σειρά. Ολόγυρά μας τρομακτικά βάραθρα χάνονται στην ομίχλη που μας τυλίγει πυκνά. Κρίμα, να μη μπορούμε ν' απολαύσουμε την ασύγκριτη θέα. Αλλ' επιτέλους φτάσαμε. Νάμαστε *Danielos!* Πάνω στην απάτητη κορφή του Ολύμπου. Φτάσαμε, οι πρώτοι άνθρωποι αφότου φύγανε οι θεοί!

Ω πρωτάκουστη, παράξενη, έντονη συγκίνηση! Είναι λοιπόν το μυθικό αυτό όνειρο αλήθεια! Η μοναδική αυτή στιγμή, η νίκη αυτή που δεν τολμούσαμε ν' αναλογιστούμε, η τρέλλα αυτή που την αναφέραμε στ' αστεία, μα που δέκα χρόνια τώρα σκεφτόμαστε μ' επιμονή, ο Όλυμπος δαμασμένος, να τον πατάμε, έγινε, φτάσαμε! Τι θεία χαρά. Χαϊδεύω τον ολύμπιο βράχο που είναι παγωμένος απ' το σύννεφο το υγρό, φιλιώμαστε, σφίγγουμε το χέρι του Κάκαλου, βγάζω από την τσέπη μου την μικρή ελβετική σημαία του καϊκιού μας των Κυκλάδων που έρραψε ένα βράδυ στην Τήνο ο καλός μας σύντροφος ο *Monard*. Κυματίζει χαρωπά και πλαταγίζει στον αέρα. *Vive la Suisse, Zito i Hellas!* Πίνουμε μια καλή γουλιά *cigacao* απ' το μικρό αλουμινένιο παγούρι μου και για να τελειώσουμε με την ορειβατική ιεροτελεστία, ο *Daniel* γράφει στην κάρτα του τα πρακτικά της νίκης μας με την ημερομηνία και το όνομα *Pic de la Victoire*, που βαφτίζουμε την απάτητη κορφή για να τιμήσουμε τις νίκες των ελλήνων. Χώνουμε την κάρτα στο μπουκάλι που κουβαλήσαμε γι' αυτό το σκοπό κι' ύστερα το περιτριγυρίζουμε μ' ένα σωρό πέτρες που θα το προστατέψουν.

Κοιμήθηκε μακριά από τους μάταιους θορύβους της ανθρωπότητας ώσαμε τη Δευτέρα 12 Σεπτεμβρίου 1927, αξιομνημόνευτη μέρα που ιδρύθηκε ο Ελληνικός Ορειβατικός Σύνδεσμος στην πιο ψηλή κορφή του Ολύμπου (*).

Η παραμονή όμως στην παγωνιά αυτή που κόβει σαν ξυράφι και στην υγρή αυτή ομίχλη δεν είναι και πολύ άνετη. Φωτογραφούμε ο ένας τον άλλο κι' ενώ η καρδιά μας σκιρτάει από χαρά, ετοιμαζόμαστε για το κατέβασμα πίσω από τον Κάκαλο.

Όμως τι...! Τι είναι! Ω έκπληξη! Τι είναι αυτή η αποτρόπαια και φοβερή οπτασία! Η ίδια μαζί φωνή κατάπληξης μας ξεφεύγει. Ένα φύσημα του ανέμου σχίζει τον αδιάφανο πέπλο, κάνει μια τρύπα, κι' εκεί μπροστά μας, λίγα μέτρα φαίνεται μόλις, ένας τεράστιος μαύρος όγκος, ένας κάθετος τοίχος παρουσιάζεται, ψηλότερα από μας!!

Σε λίγες στιγμές ο πέπλος ξανακρίνει, η οπτασία εξαφανίστηκε. Μ' ανοιχτό το στόμα άφωνοι περιμένουμε... Ο άνεμος συνταράζει το καθετί, σαρώνει ξανά το πούσι, ο τρομερός τοίχος ξαναπαρουσιάζεται, ξεσκεπάζεται, φανερώνεται... Είναι ένας πύργος, ένας φοβερός πύργος που τον πλευρίζει απ' εκεί ένας τεράστιος προμαχώνας κι' από εδώ μια ράχη αναμαλλιασμένη, αυτή που είμαστε πάνω της χωρισμένη με μια άβυσσο απροσπέλαστη. Μα τον Ολύμπιο Δία, τι βάραθρα!

Ο πύργος, ολότελα απομονωμένος φαίνεται υπέρμετρος άφθαστος για τους φτωχούς θνητούς όπως εμείς που ταπεινωμένοι, ζαλισμένοι, βαρειά λυπημένοι είμαστε στην παρακάτω κορυφή μας.

Ω Ταρπήια Πέτρα, καλά σ' ωνόμασε ο Daniel, τώρα δα μεθούσαμε με μια πολύ εύκολη νίκη, σε πατούσαμε σαν περήφανοι νικητές, σου δίναμε το όνομα της Κορυφής της Νίκης! Α! Εδώ πήγαινε το λατινικό ρητό «ο Δίας τυφλώνει εκείνους που θέλει να καταστρέψει». Ο Ζεός μας σκέπαζε τα μάτια, ο νεφεληγερέτης Ζεός κορόιδευε το τολμηρό σχέδιό μας! Και χωρίς την σκληρή αποκάλυψη θα φεύγαμε απατημένοι, γελασμένοι, κατά ηλίθιο τρόπο βέβαιοι για την ολόλαμπρη νίκη μας! Θα την διακηρύτταμε... ώσαμε την μέρα που δεν θα αργούσε να μας διαψεύσει ένας τυχερότερος θνητός κατηγορηματικά και κεραυνοβόλα.

Δεν είπαμε ούτε μια άσκοπη λέξη. Δεν τα βάλαμε ο ένας με τον άλλον. Άφωνοι κατεβήκαμε, ξεχνώντας το μπουκάλι μας, μάρτυρα δυσάρεστο της αποτυχίας μας. Αλλοίμονο! Αλλοίμονο!

Μα στην καρδιά κάθε θνητού βρίσκεται ένα κομματάκι από τη φωτιά του Προμηθέα.

Μπορεί να εφαινόμαστε υποταγμένοι μα πως χάσαμε το θάρρος μας, πως νικηθήκαμε, ποτέ! Κατεβαίνοντας την απότομη κατηφοριά ήμαστε με την ίδια σκέψη την ίδια καρδιά, χωρίς να χρειάζεται ν' ανταλλάξουμε μια λέξη: Αν η κορυφή είναι προσιτή, έλεγα μέσα μου, αυτό δεν μπορεί να συμβαίνει παρά δεξιά, από την ανατολική όψη, πρέπει λοιπόν να παρακάμψουμε την Ταρπήια Πέτρα από τη βάση της... Εκεί από πίσω, το αισθανόμαστε είναι ο δρόμος της Νίκης. Όσο για μένα το ώρισα καλά πως δεν θα έμενα εκεί.

Ο Κάκαλος πάει μπροστά με το κεφάλι χαμηλά. Θα τραβήξει άραγε δεξιά προς τους αγωγιάτες που μας περιμένουν;

Ο Κάκαλος είναι βιολιτζής του χωριού του. Το ίδιο αυτό βράδυ θα παίξει να χορέψουνε στην μεγάλη πλατεία του Λιτόχωρου. Του υποσχεθήκαμε πως θα μπορέσει να ξανακατέβη χωρίς κι' ύστερα μα την πίστη μου έχει την ιδέα πως παρατόσο δα λιγάκι και πατήσαμε τις κορφές όπου μόνο ο αετός...

- «Hola Christos! Gorphi (**) ochi!» (Δεν μας πήγες στην κορφή).

Ο Χρήστος κατάπληκτος δεν απαντά τίποτα.

- «Gorphi arano!» (Η κορυφή είναι κει πάνω) κι' η χειρονομία μας περιβάλλει την Ταρπήια Πέτρα.

- «Απάνω;» απαντά ο Χρήστος (θέλετε ν' ανέβετε;)

-»Meist» (**) (Μάλιστα).

Χωρίς άλλο λόγο στρίβει αριστερά, κατεβαίνει μια χαράδρα, απ' όπου φανερώνεται μια σειρά πυργίσκων, γυρνούμε τη βάση της Ταρπήιας, φτάνοντας αρκετά εύκολα τη χαράδρα της Μεγάλης Κορυφής.

Με την ίδια μαζί ώθηση ριχνόμαστε στην έφοδο, η μεγάλη αυτή χαράδρα με τους λείους πασπαλισμένους με άμμο βράχους, έχασε την φοβέρα της, κρατούμε τη νίκη! Η ίδια η Αθηνά η Μεγάθυμος ανάβει τη φλόγα μας και μας δίνει φτερά. Εδώ προσεκτικά, εκεί απερίσκεπτα περάστηκαν οι κακοτοπιές, είμαστε κοντά στο σκοπό μας, να η κορυφή του μεγάλου πύργου, hurray!

Επιτέλους πατούμε την τρομερή κορφή την απαραβίαστη. Αριστερά μας η Ταρπήια ντροπιασμένη. Δεξιά μας ο Θρόνος του Διός, το τεράστιο αυτό δόντι που μας έκρυβε την ψηλή κορφή σαν είμαστε στον Προφήτη Ηλία. Εμπρός μας ένα βάραθρο, ένα είδος τεράστιο καζάνι που περιβάλλουν οι μεγάλες κορυφές, πίσω μας το φαράγγι του Αγίου Διονυσίου, το χωνί απ' όπου ανεβήκαμε, το

κόκκινο σημάδι του μοναστηριού, το σχίσμα, η θάλασσα ως τις μακρινές ακτές του Άθωνα.

Όλο το πούσι σαρώθηκε, η θέα είναι ασύγκριτη. Αυτή τη φορά η μικρή ελβετική σημαία κυμματίζει εύθυμα και ακτινοβολεί στον ήλιο. Πίνουμε το υπόλοιπο του curacao και ο Daniel χαράζει τα πρακτικά της νίκης μας στο αλουμινένιο παγούρι. Χαίρε, πιστέ φίλε, μάρτυρα που ενισχύεις το θρίαμβό μας ως σου φεισθή ο κεραυνός του μεγάλου Δία.

Η επιστροφή ήταν γοητευτική.

Είχαμε φτάσει στις δέκα στην κορφή, το μεσημέρι στο μέρος που μας περίμεναν οι άνθρωποι, στις δύο το απόγευμα στην Καλύβα, στις τέσσερις στα Τριόνια όπου ο Phillipe καταχαρούμενος μας εδυνάμωσε και τέλος στις επτά η ώρα το βράδυ μπαίναμε στο Λιτόχωρο. Ο Κάκαλος παράτησε το τουφέκι κι' έπιασε το βιολί του.

Τον αφήσαμε με σταθερή την πρόθεση να ξαναρθούμε τον άλλο χρόνο για να μελετήσουμε με λιγότερη βία το αξιοθαύμαστο συγκρότημα. Αλλά στον χρόνο απάνω, τις ίδιες μέρες, την 1η Αυγούστου 1914 ξέσπασε ο παγκόσμιος πόλεμος και για πρώτη φορά οι αητοί του Δία βλέπανε να περνούν στρατιωτικά αεροπλάνα. Χρειάστηκε να περιμένουμε καλύτερες συνθήκες ώσαμε το 1919 για να αναλάβουμε τη δεύτερη αποστολή μας. Με τον Daniel Baud-Bonny και τον γυιό μου τον Henri κατασκηνώσαμε οχτώ μέρες στο οροπέδιο της Μπάρας κοντά στις ψηλές κορφές που τις εξερευνήσαμε όλες εκτός από το Θρόνο του Διός. Απόμεινε στον συμπατριώτη μας το Marcel Kurz, που έκανε τον θαυμάσιο χάρτη του συγκροτήματος, να κάνει την πρώτη ανάβαση.

Τέλος στο 1927 χάρη στην πρωτοβουλία του φίλου μου Ηρ. Ιωαννίδη και στη βοήθεια της ελληνικής Κυβερνήσεως κατορθώσαμε να πραγματοποιήσουμε

την αξιομνημόνευτη αποστολή που τέλειωσε μέσα σε μια αποθέωση στις 12 Σεπτεμβρίου με την ίδρυση του Ελληνικού Ορειβατικού Συνδέσμου στη μεγάλη κορυφή.

Διηγήθηκα την αξέχαστη αυτή νύχτα σ' ένα μικρό τεύχος, όπου συνοψίζω όλες τις καλές αναμνήσεις μου από τη χώρα της ομορφιάς και του φωτός και όπου υπερασπίζω μιαν υπόθεση που θα έπρεπε να ξυπνήση όλες τις ευγενικές ελληνικές καρδιές, όπως υποστηρίζεται στην Ελβετία, την διάσωση της ομορφιάς της φύσης και τη δημιουργία ενός Εθνικού Πάρκου.

Κανένα έθνος δεν έχει μια έκταση που να μπορέ να συγκριθεί με την περιοχή του Ολύμπου, τόσο πλούσια σε μύθους, αναμνήσεις ιστορικές, ομορφιές κάθε λογής και δυνατότητες για εκμετάλλευση.

Και ακριβώς εναντίον των κινδύνων μιας ανόητης και καταστρεπτικής εκμετάλλευσης πρέπει να προφυλαχτούμε.

Να πως πηγαίνουν γρήγορα τα πράγματα:

Στο 1927 προείπα πως σε λίγο οι λαμπρές χιονισμένες ερημιές του Ολύμπου θα γινότανε η κατ' εξοχή περιοχή των σκιέρ.

Αυτό έχει γίνει.

Και τώρα προσοχή στους εργολάβους οικοδομών που θα θελήσουνε να επωφεληθούν απ' αυτή τη φήμη που ολοένα μεγαλώνει.

Cavenat Consules! Φίλοι Έλληνες το νου σας πριν να είναι πολύ αργά!

Περιοδικό: «Το Βουνό», τ. 27 (1936), σελ. 56-62

ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ

Για τους ορειβάτες, ο Όλυμπος είναι προνομιακός τόπος. Υπάρχουν οργανωμένες με μεγάλη επιμέλεια διαδρομές και φιλόξενα καταφύγια. Οι ορειβατικές διαδρομές στον Όλυμπο ξεκινούν από το Λιτόχωρο, το Δίον και την Πέτρα. Οι καλοκαιρινές αναβάσεις στο μυθικό βουνό των θεών αρχίζουν συνήθως από τις αρχές Ιουνίου και τελειώνουν στο τέλος του Σεπτεμβρίου.

Είναι η εποχή που τα καταφύγια κάτω από τις κορυφές είναι ανοικτά και ο καιρός επιτρέπει μια ανάβαση χωρίς τον εξοπλισμό χιονιού και την ορειβατική εμπειρία που απαιτεί ο χειμώνας. Η ανάβαση στις ψηλές κορυφές κατά τη χειμερινή περίοδο μπορεί να γίνει μόνο από έμπειρους ορειβάτες, για τους οποίους υπάρχουν επίσης προκλητικές διαδρομές με αναρριχήσεις στις απότομες ορθοπλαγιές.

Θρυλική μορφή του ολύμπιου ορειβατισμού είναι ο Λιτοχωρίτης Χρήστος Κάκαλος ο οποίος ανέβηκε στο Μύτικα εκατοντάδες φορές ως τα βαθιά γεράματα. Η τελευταία ανάβαση του Κάκαλου, που ήταν ο κατ' εξοχήν οδηγός του Ολύμπου, ήταν το 1972 σε ηλικία 92 ετών! Την παράδοση του Κάκαλου συνεχίζει με επιτυχία ο έμπειρος οδηγός Κώστας Ζολώτας. Στους πρωτοπόρους ορειβάτες του Ολύμπου περιλαμβάνονται ο έφεδρος αξιωματικός Μηχανικού Σπήλιος Αγαπητός (1916) και η πρώτη γυναίκα ορειβάτισσα, η Γαλλίδα Cecile Morand (1921).

Από το 1921 μέχρι σήμερα πολλοί Έλληνες και ξένοι γεύτηκαν τη χαρά της ανάβασης στις κορυφές του Ολύμπου, τις οποίες φωτογράφισαν και κινηματογράφησαν. Με τις φωτογραφίες, τις δημοσιεύσεις και τις κινηματογραφικές ταινίες για μια ακόμη φορά ο Όλυμπος κάνει το γύρο του κόσμου και γίνεται τόσο σημαντικός, ώστε πολλά συνέδρια και συγκεντρώσεις

ορειβατικές να γίνονται στις κορυφές του (1ο πανελλήνιο ορειβατικό συνέδριο στη Μονή Αγίου Διονυσίου το 1936, 11 πανελλήνιες ορειβατικές συγκεντρώσεις στη γιορτή του Προφήτη Ηλία στη Μονή Αγίου Διονυσίου, τρίτη βαλκανική ορειβατική συγκέντρωση το 1977 και πανελλήνιες συγκεντρώσεις φυσιολατρικών σωματείων). Το απάτητο βουνό , με την ίδρυση πέντε καταφυγίων σε καίρια σημεία και τη χάραξη μονοπατιών στις δύσβατες ορθοπλαγιές του, έγινε προσιτό σε όλο τον κόσμο που επιθυμεί να πατήσει την κορυφή των θεών και να γευτεί τα θέλγητρα της ολύμπιας φύσης.

Παρ' όλ αυτά , η εκστρατεία κατάκτησης του Ολύμπου και η θαρραλέα ορειβασία είχε αρκετά θύματα. Το βουνό το χειμώνα καλύπτεται από χιόνια και η ανάβαση σε αυτό απαιτεί γνώσεις, εμπειρία και σωστό εξοπλισμό. Οι μεγάλες κλίσεις που παρουσιάζονται γύρω από το Σκολιό, το Μύτικα και το Στεφάνι κάνουν την χειμερινή ανάβαση δύσκολη και επικίνδυνη, καθώς τα σημεία αυτά είναι εκτεθειμένα, με συχνά φαινόμενα χιονοστιβάδων και λιθοπτώσεων. Το 1958 σκοτώθηκε σε χαράδρα κοντά στο Μύτικα ο Γιάννης Μόσχοβας και το 1964 τραυματίστηκε θανάσιμα από πτώση στο Λούκι ο Γιώσος Αποστολίδης. Στη δεκαετία του 70 σκοτώθηκαν άλλοι τέσσερις ορειβάτες και τον Ιανουάριο του 1999 τέσσερις Θεσσαλονικείς νεαροί ορειβάτες, πλήρωσαν με τη ζωή τους τη λατρεία τους προς το βουνό.

Κάκαλος - Ζολώτας στο Μύτικα 14/9/1972 στην τελευταία του ανάβαση

ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ

Ο Όλυμπος διαθέτει ορισμένες από τις δυσκολότερες βουνοπλαγιές της χώρας και θα πρέπει να είστε ιδιαίτερα προσεχτικοί αν δεν έχετε την ανάλογη εμπειρία. Ιδανική εποχή είναι προφανώς το καλοκαίρι καθώς τον χειμώνα η συνθήκες είναι μόνο για τους επαγγελματίες αναρριχητές. Στις κορυφές του Ολύμπου (Μύτικα, Στεφάνι και Σκολιό) έχουν αναπτυχθεί 64 αναρριχητικές διαδρομές με διαφορετικό βαθμό δυσκολίας για την κάθε μια. Όμως υπάρχουν πλάγιες για αναρρίχηση και χαμηλά, γύρω από το Λιτόχωρο.

Οι πραγματικές αναρριχήσεις στον Όλυμπο αρχίζουν με την επίσκεψη του Ιταλού δασκάλου αναρρίχησης Emilio Comici και της Ελβετίδας Anna Escher, οι οποίοι χαράζουν τις πρώτες αναρριχητικές διαδρομές στον Όλυμπο, δύο στο Στεφάνι και μία στο Μύτικα στο διάστημα από 25 -28 Ιουνίου 1934. Στις 22 Ιουλίου 1934 οι Γιουγκοσλάβοι αναρριχητές Marijan Liponsec και Leo Piran πραγματοποιούν την πρώτη αναρρίχηση του Σκολιού και την επόμενη ημέρα επαναλαμβάνουν την αναρρίχηση στη βόρεια κόψη του Στεφανιού και στη συνέχεια αναρριχώνται στο Μύτικα.

Μέχρι τέλους του 1963 είχαν γίνει στον Όλυμπο 21 αναρριχητικές διαδρομές. Από το 1934 μέχρι το 1983 ανοίχτηκαν στις διάφορες ορθοπλαγιές του Ολύμπου 68 διαδρομές. Μέχρι σήμερα οι αναρριχητικές διαδρομές που έχουν ανοιχτεί στον Όλυμπο ξεπερνούν τις 100. Ο Ε.Ο.Σ. οργάνωσε το 1959 για πρώτη φορά στην Ελλάδα πανελλήνια σχολή αναρρίχησης βράχου με πεδίο εκπαίδευσης στο Στεφάνι. Η σχολή είχε επιτυχία με αποτέλεσμα να λειτουργήσει 6 φορές στον Όλυμπο.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ

Ο Όλυμπος είναι αναμφίβολα το πιο δημοφιλές βουνό της Ελλάδας. Το εντυπωσιακό του ύψος, η μυθική του γοητεία και η εύκολη προσβασιμότητα τον καθιστούν πόλο έλξης για χιλιάδες επισκέπτες από κάθε γωνιά του κόσμου. Οι δρόμοι και τα μονοπάτια που διασχίζουν τον ορεινό όγκο, δίκτυο άριστα διατηρημένο στην πλειοψηφία του, δίνει την ευκαιρία στον πεζοπόρο και στον επισκέπτη που δεν έχει ειδικά ορειβατικά ενδιαφέροντα ή γνώσεις να γνωρίσει από κοντά τον Όλυμπο, τις ποικιλίες της χλωρίδας και της πανίδας και το φυσικό κάλλος του.

Οι ορειβατικές διαδρομές στον Όλυμπο ξεκινούν από το Λιτόχωρο, το Δίον και την Πέτρα. Οι καλοκαιρινές αναβάσεις στο μυθικό βουνό των θεών αρχίζουν συνήθως από τις αρχές Ιουνίου και τελειώνουν στο τέλος του Σεπτεμβρίου. Είναι η εποχή που τα καταφύγια κάτω από τις κορυφές είναι ανοικτά και ο καιρός επιτρέπει μια ανάβαση χωρίς τον εξοπλισμό χιονιού και την ορειβατική εμπειρία που απαιτεί ο χειμώνας. Η ανάβαση στις ψηλές κορυφές κατά τη χειμερινή περίοδο μπορεί να γίνει μόνο από έμπειρους ορειβάτες, για τους οποίους υπάρχουν επίσης προκλητικές διαδρομές με αναρριχήσεις στις απότομες ορθοπλαγίες. Οι αρχάριοι επισκέπτες θα πρέπει να περιοριστούν στους θερινούς μήνες, οπότε λειτουργούν κανονικά και τα καταφύγια.

Οι δύο ωραιότερες διαδρομές για την εξερεύνηση του Ολύμπου ξεκινούν από το Λιτόχωρο και φθάνουν μέχρι τις κορυφές του βουνού. Η πρώτη ακολουθεί τη χαράδρα του Ενιπέα και ο επισκέπτης μετά από περίπου πέντε ώρες επίπονης πεζοπορίας, αφού περάσει τη Μονή Αγίου Διονυσίου, φθάνει στη θέση «Τριόνια», (υψόμετρο 1.100m), όπου παλιά λειτουργούσε πριονιστήριο ξυλιάς και σήμερα υπάρχει εστιατόριο για φαγητό, πηγή και θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτων. Στην ίδια θέση, στα «Τριόνια», μπορεί να

φθάσει κανείς εναλλακτικά και με αυτοκίνητο μετά από μια διαδρομή 18 km. Από τα «Τριόνια», ακολουθώντας το καλά σηματοδοτημένο **Ευρωπαϊκό Μονοπάτι «Ε4»** σε δύο και μισή περίπου ώρες ο ορειβάτης φθάνει μέσα από μια διαδρομή μοναδικής ομορφιάς στο κυριότερο καταφύγιο του Ολύμπου, «Σπήλιος Αγαπητός» (υψόμετρο 2.100m) όπου μπορεί να ξεκουραστεί, να γευματίσει και να διανυκτερεύσει, που είναι και η συνηθέστερη λύση. Από το καταφύγιο συνεχίζει το μονοπάτι Ε4 που οδηγεί στις κορυφές του Ολύμπου σε δύο και μισή περίπου ώρες.

Στην οδική διαδρομή για Τριόνια στο 10ο χιλιόμετρο από το Λιτόχωρο, στη θέση «Σταυρός» υπάρχει το καταφύγιο «Δημ. Μπουντόλας» (υψόμετρο 944m) που λειτουργεί, μετά την κατασκευή του δρόμου, κυρίως ως εστιατόριο-καφετέρια. Κατά μήκος του δρόμου υπάρχουν θέσεις όπου μπορεί κανείς να σταματήσει και να απολαύσει το τοπίο. Τέσσερα χιλιόμετρα πριν από το τέρμα του δρόμου για τα Τριόνια, στη θέση «Γκορτσιά» (1.120m), όπου υπάρχει χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων, αρχίζει ένα δεύτερο, εναλλακτικό μονοπάτι που οδηγεί στις κορυφές του Ολύμπου. Από το σημείο αυτό μετά από πέντε περίπου ώρες πεζοπορία, αφού περάσει διαδοχικά από τις θέσεις «Μπάρμπα», «Τετρόστρουγγα», «Σκούρτα» και «Λαιμό», ο ορειβάτης φθάνει στο «Οροπέδιο των Μουσών» σε υψόμετρο 2600m όπου μπορεί να ξεκουραστεί στα δύο καταφύγια που υπάρχουν εκεί, το «Γιώσος Αποστολίδης» και «Χρήστος Κάκαλος». Από εδώ η διαδρομή για την κορυφή του βουνού είναι σχετικά εύκολη και φθάνει κανείς σε μία περίπου ώρα.

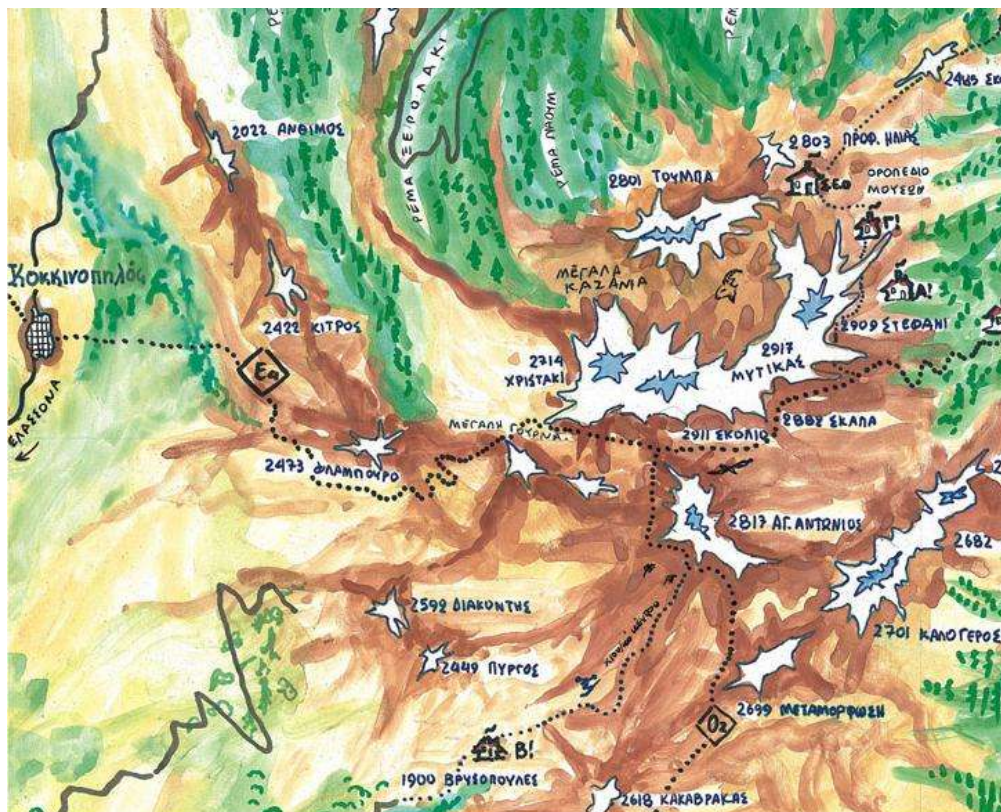

Το μονοπάτι στο εντυπωσιακό πέρασμα Λαιμού-Γιόσου (θέση "Σκούρτα") με τις ψηλές κορυφές του Ολύμπου στο βάθος

Ανάβαση στις κορυφές του Ολύμπου μπορεί να γίνει και από την πλευρά της **Ελασσόνας**. Ο Δήμος Ολύμπου βρίσκεται στην νοτιοδυτική πλευρά του Ολύμπου αποτελείται από δώδεκα οικισμούς σκορπισμένους στους πρόποδες και στις πλαγιές του Ολύμπου. Ο όγκος του βουνού δεσπόζει επιβλητικά και είναι ορατός απ' όλα τα χωριά του Δήμου. Άγρια ομορφιά, υπέροχη φύση, μοναδική αίσθηση. Ένας τόπος προικισμένος με την αιώνια λιτότητα και το απέριττο μεγαλείο στέκεται εκεί, στο θρόνο του αυστηρός, επιβλητικός, κυρίαρχος και μας περιμένει να τον ερωτευτούμε.

Οι κοντινότερες κορυφές του προς το Δήμο Ολύμπου είναι ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (υψόμετρο 2.815 μ), ο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ (υψόμετρο 2.701 μ.) και το ΣΚΟΛΙΟ (2η σε ύψος κορυφή με υψόμετρο 2.912 μ). Η πρόσβαση της κορυφής από το Δήμο Ολύμπου γίνεται, από τη θέση ΒΡΥΣΟΠΟΥΛΕΣ, από τα Καλύβια, και από τον Κοκκινοπηλό .

Η ανάβαση του Ολύμπου από την πλευρά της Περαιβίας έχει τα εξής πλεονέκτημα έναντι της Πιερίας, προσφέρεται στο ευρύ κοινό, αφού μοναδικός απαραίτητος εξοπλισμός είναι τα αθλητικά παπούτσια, διαθέτει την πιο σύντομη διαδρομή που οδηγεί στην κορυφή του Ολύμπου <<Καλύβια-Καταφύγιο Χριστάκης >> και τη μοναδική χειμωνιάτικη προσέγγιση του Ολύμπου που γίνεται μέσω της διαδρομής <<Σπαρμός- Καταφύγιο Βρυσοπούλες>>. Υπάρχουν πλήθος διαδρομών που μπορεί ο επισκέπτης να πραγματοποιήσει.

Χρήσιμες Πληροφορίες

Ο Όλυμπος είναι ένα βουνό με δύσκολο ανάγλυφο, μεγάλες διαδρομές και απότομες και σαθρές κορυφές. Εντύπωση προκαλούν οι ξαφνικές αλλαγές καιρού με καταιγίδες και πολύ ισχυρούς ανέμους και οι χαμηλές θερμοκρασίες που αγγίζουν το μηδέν μετά τη δύση του ήλιου. Αν δεν συνοδεύεστε από έμπειρο οδηγό-συνοδό, ακολουθείστε τις οδηγίες για τον απαιτούμενο ελάχιστο εξοπλισμό και τις συμβουλές - πληροφορίες για ασφαλή ανάβαση. Πριν από κάθε εξόρμηση πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, τόσο οι καιρικές συνθήκες, όσο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε διαδρομής.

Ελάχιστος Εξοπλισμός

Να έχετε πάντα υπόψη σας ότι οι καιρικές συνθήκες στον Όλυμπο μεταβάλλονται συχνά, γι' αυτό το λόγο θα πρέπει να έχετε κατάλληλη ενδυμασία και υπόδηση. Ένα ζευγάρι άνετα παπούτσια, κατά προτίμηση μπότες με αντιολισθητική σόλα και ένα σακίδιο πλάτης είναι τα πλέον απαραίτητα, φτάνει το σακίδιο να περιέχει: Αδιάβροχο, μακριά μπλούζα και παντελόνι, δεύτερο μπλουζάκι και κάλτσες, καπέλο και σκούφο, γυαλιά ηλίου, τρόφιμα και νερό, μικρό φαρμακείο, χάρτη και κάποιο μέσο επικοινωνίας.

Δέκα Πολύτιμες Συμβουλές

- ✚ Μην ανεβαίνετε ποτέ μόνος.
- ✚ Ανεβείτε μόνο αν είστε υγιής.
- ✚ Πάρτε μετεωρολογική πρόγνωση και μην ρισκάρτε με τον καιρό.
- ✚ Κάντε έγκαιρη κράτηση στα καταφύγια.
- ✚ Ενημερώστε για το πρόγραμμα σας τους σταθμούς ελέγχου και τα καταφύγια και ζητήστε κάθε βοήθεια και πληροφορία.
- ✚ Κρατήστε μεγάλη απόσταση από τυχόν προπορευόμενη ομάδα στα δύσκολα σημεία και προσέχετε τις λιθοπτώσεις.
- ✚ Μην συνεχίζετε στα δύσκολα λούκια, αν νιώθετε την ανασφάλεια να σας κυριεύει.
- ✚ Κινηθείτε αργά, προσεκτικά και αν εσείς προκαλέσετε λιθοπτώση προειδοποιήστε έγκαιρα όσους ακολουθούν.
- ✚ Ακούτε τις συμβουλές και τις παραινέσεις των ανδρών της Πυροσβεστικής, της Δασικής Υπηρεσίας και των εθελοντών της Πολιτικής Προστασίας.
- ✚ Κάνετε οικονομία δυνάμεων, μην πιέζετε οριακά το σώμα σας και αν χρειαστεί μην συνεχίζετε. Ο Όλυμπος δύσκολος μεν αλλά και πανέμορφος θα είναι πάντα εκεί για να σας δεχτεί την επόμενη φορά...

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΡΥΦΕΣ

🚩 «Πριόνια - Καταφύγιο Σπήλιος Αγαπητός - Κορυφές»

1. Από τα 1.100m στα 2.100m του καταφυγίου «Σπήλιος Αγαπητός» σε φαρδύ, όμορφο μονοπάτι μέσα σε δάσος πεύκου και οξιάς. Από το καταφύγιο προς τις καθαρά πεζοπορικές κορυφές «Σκάλα», «Σκολιό», «Άγιο Αντώνιο» και τον δυσκολότερο «Μύτικα» κινούμαστε σε δάσος με ρόμπολα στην αρχή και αλπικό τοπίο στη συνέχεια με μονοπάτια σε καλή κατάσταση.

2. Από το καταφύγιο προς «Ζωνάρια», «Μύτικα», «Στεφάνι» και «Οροπέδιο των Μουσών» το μονοπάτι είναι άνετο, αλλά σε σαθρό πεδίο, κάτω από λούκια και ορθοπλαγιές. Α

3. Από το καταφύγιο προς το «Οροπέδιο των Μουσών» υπάρχει και το «Κοφτό», συντομότερο αλλά πιο δύσκολο μονοπάτι, με πέρασμα χιονιού με τη βοήθεια συρματόσχοινου.

✚ «Γκορτσιά - Οροπέδιο των Μουσών - Κορυφές»

Από τα 1.100m στα 2.700m του «Οροπεδίου των Μουσών», όπου' και τα καταφύγια «Γιώσος Αποστολίδης» (2.760m) και «Χρήστος Κάκκαλος» (2.650m). Η πορεία είναι όμορφη, σε δάσος πεύκου και οξιάς μέχρι τα 2.000m της θέσης «Πετρόστρουγκα», όπου οι καταιγίδες είναι συχνές. Κατόπιν ακολουθεί πορεία σε δάσος με ρόμπολα και στη συνέχεια σε αλπικό τοπίο με καλό μονοπάτι. Από την κορυφή «Σκούρτα» στα 2.450m μέχρι τα καταφύγια, στενό πέρασμα «Λαιμός» και σαθρό πεδίο «Καγκέλια», με άνετο όμως μονοπάτι οδηγούν στο «Οροπέδιο». Μεγάλη διαδρομή χωρίς νερό με πολλές ώρες στην αλπική ζώνη που σημαίνει απαραίτητα πρωινό ξεκίνημα. Από τα καταφύγια του «Οροπεδίου των Μουσών» προς τις καθαρά πεζοπορικές κορυφές «Σκολιό» και «Άγιο Αντώνιο» αλλά και προς τα δυσκολότερα λούκια του «Στεφανιού» και του «Μύτικα» κινούμαστε κάτω από το «Στεφάνι» προς τα «Ζωνάρια» σε σαθρό αλλά φαρδύ μονοπάτι, κάτω από ορθοπλαγιές και λούκια.

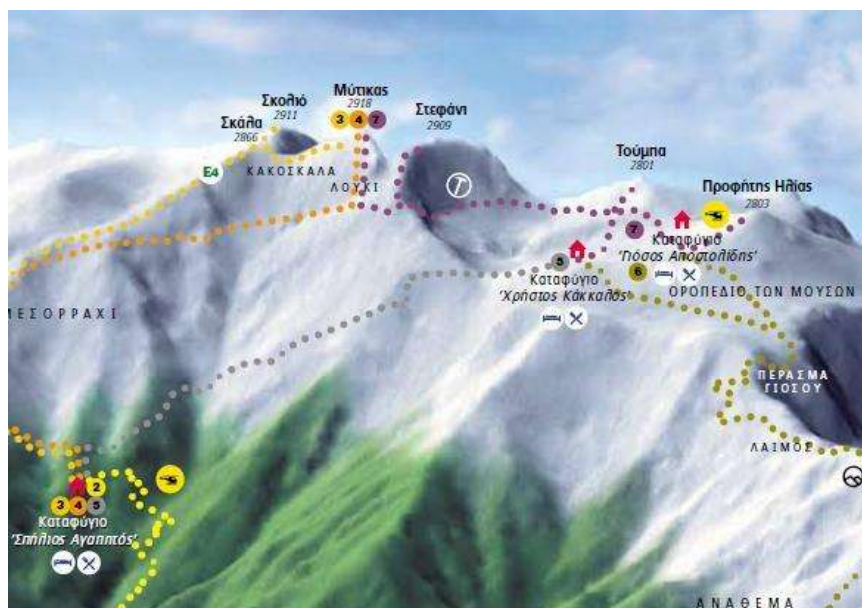

Προσεγγίζουμε χρησιμοποιώντας τις προηγούμενες διαδρομές με τη διαφορά ότι στην τελική προσπάθεια κινούμαστε για μια περίπου ώρα σε δύσκολο πεδίο, χωρίς μονοπάτι και με κλίσεις που απαιτούν αναρρίχηση. **1.Από «Σκάλα» προς «Μύτικα»:** Εύκολη αναρρίχηση χωρίς υλικά ασφαλείας, σε σαθρό όμως βράχο και τοπικά πολύ ολισθηρό βράχο, με πλάγιο πέρασμα στην αρχή.

2.Από το «Λούκι» στο «Μύτικα»: Εύκολη αναρρίχηση χωρίς υλικά ασφαλείας, σε σαθρό όμως βράχο με συχνές λιθοπτώσεις, που προκαλούνται από προπορευόμενες ομάδες.

3.Από το λούκι του «Στεφανιού»: Τα ίδια με το «Λούκι» του «Μύτικα» με τη διαφορά ότι η ανάβαση τελειώνει λίγο πριν την κορυφή «Στεφάνι» καθώς για τα τελευταία μέτρα απαιτούνται υλικά αναρρίχησης.

ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ

Αποτέλεσμα της μεγάλης προσέλευσης επισκεπτών είναι η ανέγερση 9 καταφυγίων σε όλες τις πλευρές του βουνού. Εκτός των οργανωμένων καταφυγίων υπάρχουν και 6 καταφύγια ανάγκης τα οποία δεν είναι επανδρωμένα από προσωπικό.

✚ “Σπήλιος Αγαπητός”. Το Α’ και αρτιότερο καταφύγιο της περιοχής βρίσκεται στη θέση “Μπαλκόνι” σε ύψος 2.100m στην καρδιά του Μαυρόλογγου και ανήκει στην Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβατικών συλλόγων (Ε.Ο.Ο.Σ). Διαθέτει 110 κρεβάτια, νερό, ηλεκτρικό, τηλέφωνο, θέρμανση, κουβέρτες και εστιατόριο. Το διαχειρίζεται η Μαρία Ζολώτα και ο σύζυγός της, Διονύσης. Λειτουργεί από Μάιο έως Οκτώβριο 6π.μ-10μ.μ.

✚ “Βρυσοπούλες”. Το Β’ καταφύγιο βρίσκεται δυτικά, πίσω από τη χαράδρα του Μαυρατζά στη θέση Βρυσοπούλες σε υψόμετρο 1.800m και είναι προσπελάσιμο και οδικώς από την περιοχή του Σπαρμού. Διαχειριστής είναι το στρατόπεδο του Κ.Ε.Ο.Α.Χ από το 1961. Διαθέτει 30 κρεβάτια, κουζίνα, νερό, ηλεκτρικό, κεντρική θέρμανση και τζάκι. Λειτουργεί όλο το χρόνο αλλά για τη διανυκτέρευση απαιτείται στρατιωτική άδεια.

✚ “Χρήστος Κάκαλος”. Βρίσκεται στη ΝΔ άκρη του οροπεδίου των Μουσών σε υψόμετρο 2.648μ. και ανήκει στον Ε.Ο.Ο.Α., το λειτουργεί από Μάη έως Οκτώβρη και διαθέτει 18 κρεβάτια, ηλεκτρικό, κουβέρτες, κουζίνα και νερό δεξαμενής. Διαχειριστής είναι ένας από τους πιο έμπειρους έλληνες ορειβάτες, ο γεωλόγος Μιχάλης Στύλλας.

✚ “Γιώσος Αποστολίδης”. Βρίσκεται στο οροπέδιο των Μουσών στο Διάσελο σε ύψος 2.760 m και ανήκει στον Σ.Ε.Ο. Θεσσαλονίκης. Έχει δυνατότητα φιλοξενίας 80 ατόμων, διαθέτει ηλεκτρικό, νερό, τζάκι και οργανωμένη κουζίνα και είναι ανοιχτό από Ιούνιο-Οκτώβριο. Διαχειριστής είναι ο Δημήτρης Ζορμπάς.

✚ “Σταυρός” (Δημήτριος Μπουντόλας). Βρίσκεται στην Ανατολική πλευρά του Ολύμπου 9,5 km με ασφαλτόδρομο από το Λιτόχωρο σε ύψος 930m, μέσα στο δάσος της Μονής Διονυσίου. Διαχειριστής είναι ο Ε.Ο.Σ Θεσσαλονίκης, λειτουργεί όλο το χρόνο, κυρίως ως αναψυκτήριο και εστιατόριο και μπορεί να φιλοξενήσει 30 άτομα. Το διαχειρίζεται το ζεύγος Δουλτσίνου.

✚ “Πετρόστρουγκα”. Βρίσκεται στο μονοπάτι της δεύτερης πιο κλασικής διαδρομής του Ολύμπου (Δ10), ακολουθεί το ίδιο μονοπάτι για να φτάσει κάποιος στο Οροπέδιο των Μουσών. Το καταφύγιο βρίσκεται στα 1900μ. υψόμετρο και περιτριγυρίζεται από υπεραιωνόβια ρόμπολα. Έχει δυνατότητα να φιλοξενήσει 60 άτομα, διαθέτει οργανωμένη κουζίνα, ηλεκτρικό, νερό, τζάκι και είναι ανοιχτό όλο το χρόνο. Διαχειριστής του καταφυγίου είναι η Ελληνική Ομάδα Διάσωσης. Παρέχει οργανωμένο ιατροφαρμακευτικό εξοπλισμό και ένα από τα 3 ελικοδρόμια ανάγκης στον Όλυμπο (Σκούρτα, Οροπέδιο, στο Σπήλιο Αγαπητό) και ασύρματο ανάγκης έξω από το καταφύγιο και μέσα στο καταφύγιο.

“Κρεβάτια” Βροντούς. Το καταφύγιο "Κρεβάτια" λειτουργεί από το 2004 κάθε Σαββατοκύριακο, βρίσκεται λίγο πάνω από τα 1.000 μέτρα και έχει θέα προς τις βόρειες ορθοπλαγιές του βουνού, αλλά και προς τη θάλασσα. Αποτελεί τη βάση για πολλές πεζοπορικές διαδρομές, τόσο στα χαμηλότερα τμήματα του βουνού όσο και προς τις κορυφές (Διαδρομή Κόψη Μπαρμπαλά, Δίκτυο μονοπατιών βορείου Ολύμπου). Εκτός από τις πεζοπορικές διαδρομές υπάρχουν διαδρομές ορεινής ποδηλασίας και διαδρομές αθλητικής αναρρίχησης. Λειτουργεί όλα τα Σαββατοκύριακα του έτους.

“Κορομηλιές” Λεπτοκαρυάς. Το καταφύγιο βρίσκεται στη θέση Κορομηλιές Λεπτοκαρυάς σε υψόμετρο 950m. Ολοκαίνουργιο καταφύγιο χωρητικότητας 16 ατόμων, κτισμένο σε υψόμετρο 950 μέτρων και σε μια περιοχή προς την οποία δεν υπήρχε εύκολη πρόσβαση στο παρελθόν. Η πρόσβαση γίνεται μέσω του χωματόδρομου. Δεν έχει οργανωμένη κουζίνα και μόνιμο φύλακα.

“Κορομηλιάς Δίου”. Καινούριο καταφύγιο (20 κλινών) σε υψόμετρο 1000 με θέα προς τον Θερμαϊκό κόλπο, το οποίο δεν λειτουργεί ακόμα. Η πρόσβαση σε αυτό μπορεί να γίνει μέσω δασικού δρόμου από τον Άγιο Κωνσταντίνο καθώς και από το μονοπάτι μέσω του ρέματος Ορλιά. Από το καταφύγιο μπορεί κάποιος εύκολα να προσεγγίσει την Πετρόστρουγκα και το Οροπέδιο των Μουσών. Επίσης από το καταφύγιο υπάρχει πρόσβαση προς τις διαδρομές canyoning του ρέματος Ορλιά.

ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΑΝΑΓΚΗΣ – ΒΙΝΟΥΑΣ

Εκτός από τα παραπάνω οργανωμένα καταφύγια, υπάρχουν σε διάφορες τοποθεσίες (Άγιος Αντώνιος, Μεγάλη Γούρνα, Λιβαδάκι, Σαλατούρα, κ.α.) μικρά κτίσματα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν το χειμώνα σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Τα περισσότερα προσφέρουν απλώς στέγη, ενώ σε μερικά υπάρχουν και κρεβάτια. Ο αριθμός των ατόμων είναι ενδεικτικός. Μπορούν να χωρέσουν και περισσότερα άτομα αν το απαιτούν οι περιστάσεις. Τα καταφύγια αυτά χρησιμοποιούνται μόνο σε περιπτώσεις ανάγκης.

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΥΨΟΜΕΤΡΟ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
Άγιος Αντώνιος	2817 μ.	9 άτομα
Ανω Τηγάδια	1400 μ.	18 άτομα
Χριστάκη	2550 μ.	10 άτομα
Κώστας Μιγκοτζίδης	2450 μ.	6 άτομα
Λιβαδάκι - Φυλάκιο Εθνικού Δρυμού	2100 μ.	5 άτομα
Σαλατούρα - Πτυροφυλάκιο	1850 μ.	6 άτομα

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Στις Βρυσοπούλες οι τυχεροί εκδρομείς - ορειβάτες και σκιέρ - μπορούν να απολαύσουν τη μεγαλύτερη, και καλύτερη σε ποιότητα χιονιού, ελληνική χιονοδρομική πίστα σε υψόμετρο 1.750-1.800 μ. Εκεί λειτουργεί το Κέντρο Εκπαιδεύσεως Ορεινού Αγώνα Χιονοδρόμων (ΚΕΟΑΧ), δηλαδή ένα είδος χειμερινού εκπαιδευτικού κέντρου του στρατού για επίλεκτες μονάδες του. Ενα γραφειοκρατικό, όμως, εμπόδιο δεν επιτρέπει στους πολλούς εραστές του Ολύμπου να χαρούν τις φυσικές πίστες του: και αυτό γιατί, για να πάει κανείς στις Βρυσοπούλες χρειάζεται άδεια από τις στρατιωτικές αρχές. Στους κοιτώνες του καταφυγίου μπορούν να φιλοξενηθούν ως και 60 άτομα αλλά δεν διαθέτει εστιατόριο.

Ωστόσο για τους λάτρεις του σκι οι τεράστιες, και καλής ποιότητας χιονιού, πίστες θα σας ανταμείψουν πέρα από την αίσθηση ότι κάνετε σκι στο μυθικό βουνό. Δύο αναβατήρες σάς φέρνουν στην πλαγιά της κορυφής του Αγίου Αντωνίου (υψ. 2.818 μ.), αφετηρία των καταβάσεων, από όπου η θέα είναι θαυμάσια προς τη Θεσσαλία και την Πίνδο. Πάνω απ' όλα, όμως, σκι ή χειμερινή ορειβασία στις πλαγιές του Ολύμπου σημαίνει παρθενικό ταξίδι στον μύθο, στο βουνό-σύμβολο του ελληνικού πνεύματος.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οι δυνατότητες του επισκέπτη στην περιοχή για εναλλακτικό τουρισμό και περιήγηση είναι πολλές και με μεγάλη ποικιλία και ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας της κάθε δραστηριότητας μπορεί να απευθυνθεί σε εξειδικευμένες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και διοργανώνουν διαδρομές με ασφάλεια και σημαντική ενημέρωση.

Ποδήλατο βουνού: Η περιοχή του κάτω Ολύμπου προσφέρεται για κάτι παραπάνω από απλά ενδιαφέρουσες ποδηλατικές διαδρομές, για όλες τις απαιτήσεις και όλες τις προτιμήσεις. Από εύκολες και πανέμορφες διασχίσεις, για τους μη έχοντες πρότερη ιδιαίτερη εμπειρία, μέχρι απαιτητικές για τους πιο φανατικούς του είδους.

Αναρρίχηση και Rapel: Ο βράχος παρουσιάζει ένα ανάγλυφο. Αυτό εκμεταλλεύεται ο αναρριχητής για να υπερνικήσει την βαρύτητα και να προωθηθεί προς τα επάνω, με έναν συνδυασμό σωστής κίνησης, τοποθέτησης του σώματος και πνευματικής ηρεμίας.

Στον **Στίβο Περιπέτειας** έχουμε έναν συνδυασμό δραστηριοτήτων και παιχνιδιών ομαδικότητας και συνεργασίας των μελλών της ομάδας, μέσα σε απόλυτα φυσικό περιβάλλον. (Ενδείκνυται κυρίως για ομάδες, σχολεία, οργανισμούς, εταιρίες).

Το **canyoning** (διάσχιση φαράγγιού), προσφέρει περισσότερα από κάθε άλλη δραστηριότητα μέσα σε μοναδικής ομορφιάς φύση! Συνδυάζει τέλεια περπάτημα εκτός μονοπατιού, φυσικές νεροτσουλήθρες, βουτιές και κολύμπι σε κρυστάλλινες βάθρες, κατάβαση με σχοινί σε καταρράκτες κ.α. Τα υπέροχα φαράγγια του Ολύμπου, Ορλιάς και Ενιπέας, προσφέρουν κάτι το μοναδικό σε όλους, με την ιδιαίτερη αίσθηση που μόνο το βουνό των Θεών μπορεί να δώσει.

Αλεξίπτωτο Πλαγιάς και Αιωρόπτερο. Για όσους θέλουν να γευτούν τη μαγεία της πτήσης, κοντά στο χωριό Καλύβια Ελασσόνας, βρίσκεται το Αεραθλητικό Κέντρο Ολύμπου. Πρόκειται για έναν οργανωμένο χώρο, που διαθέτει πολύ καλή πίστα απογείωσης για αλεξίπτωτα πλαγιάς και αιωρόπτερα στη θέση Τουρτοφωλιά -1240 μ. - και χώρο προσγείωσης με πολλές εναλλακτικές δυνατότητες -600 μ. -

Με άλογα στον Όλυμπο. Με σεβασμό στο περιβάλλον και στη φύση, μια ομάδα νεαρών από το Πύθιο, στους πρόποδες του μυθικού Βουνού των Θεών, το αποφάσισε: Με τη βοήθεια προγραμμάτων για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού και συγκεντρώνοντας τις δικές τους οικονομίες αλλά και βάζοντας το δικό τους μεράκι το τόλμησαν. Εγένετο λοιπόν με φόντο τον Όλυμπο ο Ιππικός Όμιλος Ολύμπου, που διαθέτει ήδη πάνω από 20 άλογα.

Ορεινός Μαραθώνιος Ολύμπου: Κάθε χρόνο οργανώνεται στον Όλυμπο ορεινός Μαραθώνιος, όπου συμμετέχουν έλληνες και ξένοι αθλητές. Ο φετινός Μαραθώνιος θα γίνει στις 7 Σεπτεμβρίου 2014. Η διαδρομή που ακολουθούν είναι η εξής: Η εκκίνηση δίνεται στο καταφύγιο Μπουντόλας στην θέση Σταυρός. Για 4 χιλιόμετρα ακολουθούν την άσφαλτο μέχρι την διασταύρωση με χωματόδρομο που οδηγεί στην θέση Γκορτσιά. Από εδώ ξεκινά το μονοπάτι που περνά πρώτα από την θέση Μπάρμπα κατόπιν από την θέση Κόκα, Στράγκο και οδηγεί στην θέση Πετρόστρουγκα, όπου και υπάρχει σταθμός τροφοδοσίας για τους αθλητές. Συνεχίζουν προς τον επόμενο σταθμό τροφοδοσίας στην θέση Σκούρτα, περνάνε από το πέρασμα του Γιόσου και φτάνουν στο καταφύγιο Χρήστος Κάκαλος, όπου υπάρχει σταθμός τροφοδοσίας. Περνάνε το Στεφάνι, τα Ζωνάρια και κατεβαίνουν προς το καταφύγιο Σπήλιος Αγαπητός (σταθμός τροφοδοσίας). Επόμενος σταθμός τροφοδοσίας στα Πριόνια, στον Άγιο Διονύσιο, στις Κορομηλιές και στην Σάρα. Ο τερματισμός γίνεται στο θεατράκι στο Λιτόχωρο.

Rafting στην κοιλάδα των Τεμπών. Πρόκειται για μία πολύ ήπια από άποψης τεχνικής δυσκολίας διαδρομή, όμως ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς και ιστορικού και γεωλογικού ενδιαφέροντος. Διασχίζουν από άκρο σε άκρο την ιστορική και καταπράσινη κοιλάδα των Τεμπών και του αρχικού τμήματος του δέλτα του Πηνειού. Ιδανική διαδρομή για εισαγωγή στο rafting σε μικρές αλλά και μεγάλες ηλικίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΑΦΗΣΑΝ ΤΟ ΣΤΙΓΜΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ

Δεν είναι γνωστό πότε ακριβώς άρχισαν οι άνθρωποι κατά τους προϊστορικούς χρόνους να ανεβαίνουν στον Όλυμπο. Οι πρώτες αναβάσεις δεν έγιναν για λόγους προσωπικής ευχαρίστησης, αλλά για να καλύψουν βασικές βιοτικές ανάγκες των αρχαίων αυτών πληθυσμών (κυνήγι, υλοτομία, βοσκοτόπια).

Στους αιώνες που ακολούθησαν οι ίδιοι λόγοι που έκαναν τους αρχαίους να ανεβούν στον Όλυμπο οδήγησαν και τους νεότερους Έλληνες αλλά και τους βάρβαρους κατακτητές επάνω στο βουνό.

Διαχρονικά ο Όλυμπος ήταν πηγή έμπνευσης για ποιητές, λογοτέχνες, ζωγράφους, φωτογράφους και διανοητές κάθε είδους. Αποτελέσε ορμητήριο κυνηγών, ξυλοκόπων, εξεγερμένων, κλεφτών και αρματολών, ανταρτών και ληστών. Είναι το βουνό, που «γοήτευσε» επιστήμονες, ορειβάτες, φυσιολάτρες και φυσιοδίφες, μοναχούς, ασκητές.

Εκατοντάδες, χιλιάδες ήταν αυτοί, που γοητεύτηκαν από το μύθο του, τον εξερεύνησαν, έζησαν σε αυτόν και πολλές φορές θυσίασαν και την ίδια τους τη ζωή γι αυτόν. Στα πλαίσια των λίγων σελίδων της εργασίας μας, μπορούμε να αναφερθούμε επιγραμματικά, μόνο σε μερικούς από αυτούς....

Μια ιστορική φωτογραφία. 1.8.1957-Λιτόχωρο λίγες ώρες μετά την αναρρίχηση από τα Καζάνια. Από αριστερά: Ε. Ανδρέας, Γ. Μιχαηλίδης, Κάρλ Μόντα, Θ. Κατσαμάκας, Χ. Κάκαλος, Κ Ζολώτας

Ο Χρήστος Κάκαλος ήταν ο Έλληνας κυνηγός αγριοκάτσικων από το Λιτόχωρο, ο οποίος θεωρείται ο πρώτος ορειβάτης που ανέβηκε στον Όλυμπο στις 2 Αυγούστου 1913 οδηγώντας τον περίφημο φωτογράφο Φρεντερίκ Μπουασονά και τον συνοδό του, Ντανιέλ Μπο Μποβί. Ο Κάκαλος αναρριχήθηκε πρώτος στην κορυφή, η οποία ονομάστηκε αρχικά "Κορυφή Βενιζέλος" και αργότερα Μύτικας. Η εν λόγω ανάβαση έγινε γνωστή με τη δημοσίευση (1919) του βιβλίου "La Grece Immortelle" ("Η Αθάνατη Ελλάδα").

Ο Χρήστος Κάκαλος ανέβηκε πολλές φορές στην κορυφή του ψηλότερου βουνού της Ελλάδας. Φημολογείται ότι ανέβηκε στο Στεφάνι από τα Καζάνια και ότι κοιμήθηκε σε μία «σπηλιά» κάτω από το Στεφάνι, δηλαδή σχεδόν στον αέρα, δεμένος μόνο με σχοινιά. Ως το τέλος της ζωής του, ο μπαρμπα-Χρήστος, όπως ήταν περισσότερο γνωστός, εξακολουθούσε να κάνει ορειβασία.

Το 1972, ο Κάκαλος ήταν 93 ετών και ήθελε να ανέβει για τελευταία φορά, για να αποχαιρετήσει το βουνό. Μια μέρα, ο Κώστας Ζολώτας του λέει «μπαρμπα-Χρήστο είσαι έτοιμος να πάμε;». «Να πάμε» απάντησε εκείνος. Μαζί τους πήραν και τις τρεις τότε κόρες του Ζολώτα, ηλικίας 3, 5 και 10 ετών. Τα πόδια του διαμαρτύρονταν, αλλά η ψυχή του ήταν ασυγκράτητη», θυμάται ο τελευταίος και διηγείται την εμπειρία που τον σημάδεψε: «Σιγά σιγά ανεβαίναμε. Κάναμε πολλές στάσεις. Κάποια στιγμή μου λέει ότι τον ενοχλούν τα παπούτσια και βγάζει έναν σουγιά για να τα κόψει. Μετά γυρνάει και μου λέει: Δεν φτάνε τα παπούτσια, Κώστα, τα πολλά τα χρόνια φτάνε...». Στον δρόμο έκανε μια αναδρομή των αμέτρητων αναβάσεών του, με τις εικόνες να περνούν μπροστά του σαν κινηματογραφική ταινία. Ήταν ο

απολογισμός, στην τελευταία ανάβαση. Όταν έφτασαν στον Μύτικα, πατούσαν ταυτόχρονα ο μεγαλύτερος ορειβάτης, 93 ετών, και η μικρότερη, η 3χρονη κόρη του Ζολώτα, Χριστίνα.

Ο μπαρμπα Χρήστος πέθανε τον Απρίλιο του 1976 στο Λιτόχωρο, σε ηλικία 97 ετών. Σήμερα στον Όλυμπο υπάρχει ένα καταφύγιο που έχει το όνομά του, που βρίσκεται στο «Οροπέδιο των Μουσών», σε υψόμετρο 2.650 μέτρα.

Ο Χρήστος Κάκκαλος σε ηλικία 93 ετών στην κορυφή του Μύτικα.
Μαζί του οι τρεις κόρες του Κωνσταντίνου Ζολώτα.

Μεγάλη μορφή του Ολύμπου υπήρξε ο Βασίλης Ιθακήσιος. Μεγάλος ζωγράφος αφιέρωσε τη ζωή του στον Όλυμπο. Ο Ιθακήσιος πέρα από ένας αξιόλογος ζωγράφος ήταν λάτρης της φύσης, ιδιαίτερα των βουνών και της μυθολογίας. Το 1928, γνωρίζει τον Όλυμπο, πεζοπορώντας με τον Κάκαλο.

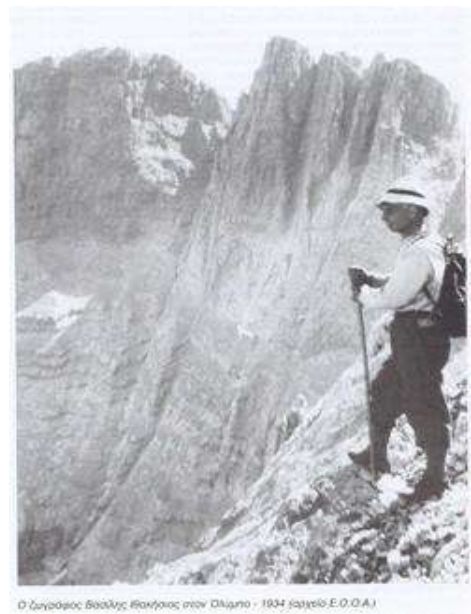
Εκεί ψηλά, σε κάποια βουνοπλαγιά του Ολύμπου, βρίσκει ένα σπηλαίωμα, όπου για είκοσι χρόνια από το 1928 έως το 1950, θα περάσει όλα τα καλοκαίρια, ζωγραφίζοντας πάνω από 500 πίνακες με διαφορετικές όψεις του Ολύμπου. Τη σπηλιά ετούτη την ονόμασε: "Άντρο των Μουσών" και σήμερα είναι γνωστή με την ονομασία: "Σπηλιά του Ιθακήσιου". Κάνει τη σπηλιά παλάτι του, με εφόδια δύο τρία σκαμνιά, ένα σεντούκι, ένα πιθάρι, δοχεία για νερό, καλάθια, λάμπες πετρελαίου, στρωσίδια, ξύλα για φωτιά και, φυσικά, τα σύνεργα της ζωγραφικής του. Στα τοιχώματα ζωγράφισε τις Μούσες και δύο φορές την εβδομάδα έρχονταν, με ζώα, οι προμήθειες από το χωριό. Μα η αγάπη του για τη φύση τού φιλότερου ελληνικού βουνού, δεν έμεινε μόνο στην καλλιτεχνική του προσφορά. Παράλληλα ήταν και ένας ιδεώδης φυσιολάτρης του βουνού. Φτιάχνει, με προσωπική εργασία κάθε άνοιξη, τις κατεστραμμένες πηγές, διορθώνει πολλά απ' τα μονοπάτια που ο βαρύς χειμώνας είχε σκορπίσει. Και φυσικά γίνεται ο καλύτερος πρεσβευτής για το βουνό των θεών. Να το δει, να το γνωρίσει ο πολύς κόσμος και να το αγαπήσει και να παρακινηθεί να βγει στο ύπαιθρο, να ανέβει στο βουνό, όπως έκαναν μέχρι τότε μόνο μικρές ομάδες.

Έγινε παγκόσμια γνωστός τόσο για τα έργα του , όσο και για τη φιλοξενία που πρόσφερε στους επισκέπτες του βουνού. Ζωγράφισε περισσότερους από 500 πίνακες, οι οποίοι βρίσκονται σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το 1941 οι Γερμανοί κατακτητές έκλεψαν όλους τους πίνακες από το σπίτι του στο Λιτόχωρο, καθώς και το βιβλίο επισκεπτών της σπηλιάς. Όταν γέρος πια, 94 χρόνων, προσκλήθηκε από τον Φρέντυ Γερμανό στην τηλεόραση, μαζί με τον περίπου συνομήλικό του Κάκαλο, πρώτο οδηγό του στον Όλυμπο, που επίσης πρώτος πάτησε και την κορυφή του τον Μύτικα, παίζοντας λαγούτο, θυμήθηκαν τους στίχους που απήγγελλε βροντερά κάθε φορά που κατακτούσε την κορυφή: «Τι δακρύζεις Μύτικα και βαριαναστενάζεις...»

Έγκλειστος στο γηροκομείο, σε βαθιά γηρατειά, έτοιμος για το μεγάλο ταξίδι, αναζητούσε τον Όλυμπο. Η μόνη του έγνοια ήταν η επιστροφή στις κορφές, στη σπηλιά του. Η διεύθυνση του γηροκομείου προβληματίστηκε και τελικά το 1977 συνεννοήθηκε με το Γ.Ε.Σ., ώστε κάποιο ελικόπτερο, που για υπηρεσιακούς λόγους θα πήγαινε προς τον Όλυμπο, να τον πέρναγε για λίγο απ' τα γνωστά του μονοπάτια. Το πρόγραμμα είχε κανονιστεί και ο γέροντας είχε ξαναανιώσει... Όμως ο γιατρός του ιδρύματος, την τελευταία στιγμή, ματαίωσε το ταξίδι. Κι εκείνος, το ίδιο βράδυ, σηκώθηκε, ντύθηκε τα ορειβατικά του και προσπάθησε να φύγει μόνος του για το βουνό... Δρασκελίζοντας το παράθυρο έπεσε και χτύπησε θανάσιμα. Το πνεύμα του, όπως λένε, πέταξε ελεύθερο για πάντα στο αγαπημένο του βουνό... Τα οστά του μεταφέρθηκαν και εναποτέθηκαν στην ανατολική άκρη της σπηλιάς το 1989, σε καλλιμάρμαρο μνημείο με την επιγραφή: "Εδώ έζησε 20 χρόνια ο Ζωγράφος Βασίλης Ιθακήσιος" .

"...Ο Όλυμπος λοιπόν είναι ο Πάρθενώνας της Ελληνικής φύσεως.
Είδα ανατολές ηλίου απλησίαστες από την τέχνη
και εχόρτασα δύσεις και φρεγαροβραδυές,
μα και ολόφωτα μεσημέρια.
Και είδα χιόνια που να αρχίζουν από την κορυφή του
και να φθάνουν ως τα νύχια, ως τη θάλασσα του Θερμαϊκού,
ένα ηλιόλουστο άφθαστης Ελληνικής ομορφιάς,
που θα έλεγε κανείς ότι ένας γλύπτης,
ένας μεγάλος καλλιτέχνης το ελάξεψε.
Εκπληκτικό θέαμα μα την αλήθεια,
που δύο μάτια και μια μόνη αίσθησις
δεν ήταν αρκετά να το χαρούνε..."

(από επιστολή του Βασίλη Ιθακήσιου)

Ο ζωγράφος Βασίλης Ιθακήσιος στον Όλυμπο - 1934 (αρχείο Ε.Ο.Ι.Α.)

Η σπηλιά του Ιθακήσιου – τάφος Ιθακήσιου

Πίνακες του Ιθακήσιου

Υπάρχουν όμως και άλλα 3 ονόματα που έχουν συνδέσει στενά το όνομά τους με τον Όλυμπο: Γιώσος Αποστολίδης, Γιώργος Μιχαηλίδης και Κώστας Ζολώτας. Οι δύο πρώτοι έζησαν τον Όλυμπο πολύ έντονα, και δυστυχώς και οι δύο σκοτώθηκαν στο "Λούκι" του Μύτικα.

ΓΙΟΣΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Ο Γίοςος Αποστολίδης ήταν ένας από τους ανθρώπους που με τη θέληση τους διαμόρφωσαν προς το καλύτερο τη σύγχρονη ιστορία του Ολύμπου και της Ελληνικής ορειβασίας γενικότερα. Το 1957 ιδρύεται στην Θεσσαλονίκη ο Σύλλογος Ελλήνων Ορειβατών (Σ.Ε.Ο.) με πρώτο και καλύτερο μέλος τον Γίοςο Αποστολίδη. Το 1959 ο Αποστολίδης έρχεται στο Λιτόχωρο και οργανώνει ομάδα εργασίας αποτελούμενη από τεχνίτες και εργάτες με σκοπό την ανέγερση ορειβατικής καλύβας στο οροπέδιο των Μουσών στον Όλυμπο. Τότε μία φιλική παρέα με επικεφαλής τον Κώστα Γιαννικό γνωρίζεται με τον Αποστολίδη και σε σύντομο χρονικό διάστημα αναπτύσσει γνήσια και ειλικρινή φιλία. Η φιλική αυτή παρέα βοηθά έκτοτε τον Αποστολίδη μέχρι του κτισίματος του καταφυγίου (1962-1964) του Σ.Ε.Ο. Θεσσαλονίκης στο οροπέδιο των Μουσών.

Στις 4.5.1964 ο Γίοςος Αποστολίδης σκοτώθηκε μετά από παρατεταμένη πτώση της τετραμελούς σχοινοσυντροφιάς, καθώς κατέβαινε το Λούκι του Μύτικα. Γλίστρησε κατά την κατάβαση, με αποτέλεσμα να πέσει μαζί με τους σχοινοσυντρόφους του περίπου 600 μέτρα και να τραυματιστεί σοβαρά. Δύο από τα μέλη της ομάδας, που γλίστρωσαν με ελαφρά τραύματα, κατέβηκαν στο Λιτόχωρο για να φέρουν βοήθεια. Ο Αποστολίδης μαζί με άλλον έναν σοβαρά τραυματισμένο ορειβάτη παρέμειναν στο βουνό, όπου ο πρώτος υπέκυψε λόγω υποθερμίας. Ο δεύτερος (Δ. Ιωαννίδης) ανευρέθηκε ζωντανός από ομάδα διάσωσης με επικεφαλής τον θρυλικό Γιώργο Μιχαηλίδη και μεταφέρθηκε με ασφάλεια στο Λιτόχωρο.

Κρύπτη όπου μεταφέρθηκαν τα οστά του Γίοςου Αποστολίδη. Στη γλυπτή επιτύμβια στήλη γράφει: "φίλοι μου, λυπάμαι που δεν μπορώ να σας συνοδεύσω στις ψηλές κορυφές"

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Ο Γιώργος Μιχαηλίδης, βετεράνος αναρριχητής, άφησε ιστορία στην ελληνική ορειβασία. Τα Χριστούγεννα του 1954 μαζί με δύο ακόμα δυναμικούς ορειβάτες τους Ι. Πετρόχειλο και Γ. Τσαμακίδη κατάφεραν ένα πραγματικό ορειβατικό κατόρθωμα: Πάτησαν τον παγωμένο Μύτικα του Ολύμπου, αφού προηγουμένως διανυκτέρευσαν κάτω από την κορυφή με κρύο 18 βαθμών υπό το μηδέν. Ήταν επίσης ένας από τους τέσσερεις Έλληνες (μαζί δηλαδή με τους Στ. Σταυρίδου, Ι. Αποστολίδη και Κ. Αρζουμανιάν), οι οποίοι πραγματοποίησαν στις 19.1.1959 την πρώτη χειμερινή ανάβαση στο Στεφάνι (2909 μ.) την πιο απόκρημνη κορυφή του Ολύμπου, που κατακτήθηκε για πρώτη φορά στις 12 Αυγούστου 1921 από τον Ελβετό Marcel Kurz και τον Χρήστο Κάκαλο. Μαζί με το Γιώσο Αποστολίδη και τον Κώστα Ζολώτα έζησαν τον Όλυμπο πολύ έντονα, ιδιαίτερα ο Γιώργος Μιχαηλίδης ο οποίος άνοιξε σχεδόν όλες τις αναρριχητικές διαδρομές στο Στεφάνι, τον Μύτικα και το Σκολιό.

Την 1η Αυγούστου 1957 μαζί με τον Κώστα Ζολώτα έκαναν μια επικίνδυνη αναρρίχηση στο Μύτικα από την πλευρά των "Καζανιών" που συντάραξε τη μικρή κοινωνία του Λιτοχώρου. Ο Μεγάλος ορειβάτης, αναρριχήθηκε επίσης σε δύσκολες διαδρομές στις Άλπεις, στους Δολομίτες και επέστρεψε στη μεγάλη του αγάπη, τον Όλυμπο, όπου τελειοποιούσε την ορειβατική του τεχνική. Το καλοκαίρι του 1960, ο Γιώργος Μιχαηλίδης παντρεύτηκε την Κατερίνα Ανδροβιτσάνα, πασίγνωστη ορειβάτισσα της εποχής, στο εκκλησάκι στην κορυφή του Προφήτη Ηλία σε υψ. 2786μ. Ήταν ο πρώτος γάμος που τελούνταν στον Όλυμπο. Λίγες ώρες μετά το γάμο οι νεόνυμφοι έκαναν τη γαμήλια ... ανάβαση στο Μύτικα. Ο Γιώργος Μιχαηλίδης ήταν επικεφαλής της ομάδας διάσωσης στο ατύχημα του Γιώσου, και στο ίδιο σημείο, στις 3.7.1995, σκοτώθηκε και ο ίδιος από πτώση, ύστερα μάλλον από κάποιο καρδιακό ή εγκεφαλικό επεισόδιο. Δυστυχώς και οι δύο σκοτώθηκαν στο "Λούκι" του Μύτικα, σε σημείο που ήταν γι αυτούς σκέτη ρουτίνα.

ΦΤΑΝΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΜΕ . . .

Αφιερωμένο
στη μνήμη των

ΓΙΩΣΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ
ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

που ξεκίνησαν
για την κατάκτηση
άλλων κορφών...

ΟΜΑΔΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "VERMOUNT" ΒΕΡΟΙΑΣ
27/08/2006

refontas.blogspot.com

Ο 79 χρονος Κώστας Ζολώτας μπορεί να περηφανεύεται, και όχι άδικα, πως μετά τον Δία, γνωρίζει τον Όλυμπο καλύτερα από τον καθένα. Άλλωστε, το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του το πέρασε σε κορυφές και χαράδρες, αφού για περισσότερα από 50 χρόνια ήταν οδηγός βουνού. Γνωρίζει τον Όλυμπο σαν την παλάμη του χεριού του και οι ιστορίες που διηγείται, άλλοτε ευχάριστες και άλλοτε δυσάρεστες, είναι μοναδικές και άκρως ενδιαφέρουσες.

Οι μνήμες τον οδηγούν πολλά χρόνια πίσω όταν ο ίδιος και αρκετοί ακόμη φίλοι του, σε ηλικία 16 και 17 ετών, αποφάσισαν με τα βαριά σακίδια τους να ανέβουν τον Όλυμπο. "Ξεκινήσαμε κάποια μέρα, το 1952, από το Λιτόχωρο, μια παρέα 8 - 10 ατόμων. Με τα πόδια φτάσαμε έως το καταφύγιο και την επομένη κατακτήσαμε την κορυφή του Μύτικα, στα 2.918 μέτρα. Από τότε γεννήθηκε και μεγάλωσε η αγάπη μας για το βουνό. Έτσι, δημιουργήσαμε την πρώτη ορειβατική ομάδα στο Λιτόχωρο και στη συνέχεια τον τοπικό Ορειβατικό Σύλλογο".

Ο μπαρμπα-Κώτσος, όπως τον αποκαλούν οι ντόπιοι, δηλώνει ότι είναι αδύνατο να υπολογίσει πόσες φορές περπάτησε το βουνό στα πενήντα χρόνια της σταδιοδρομίας του, όμως ακόμη και σήμερα εξακολουθεί να βλέπει πράγματα και συνθήκες που τον μαγεύουν: "Ο Όλυμπος είναι πάντα διαφορετικός. Καμιά φορά δεν έχει την ίδια μορφή. Κάθε μέρα είναι διαφορετική. Τα σύννεφά του, οι ανατολές του, οι δύσεις του, οι καταιγίδες του. Δεν ξέρουμε την άλλη μέρα τι θα ξημερώσει στον Όλυμπο. Είναι απρόβλεπτος".

Μέσα σ' όλα αυτά τα χρόνια παρουσίας του, έχει περισσότερες από 110 διασώσεις στο ενεργητικό του. Το 1995, όταν συμπλήρωσε τις εκατό διασώσεις, βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ

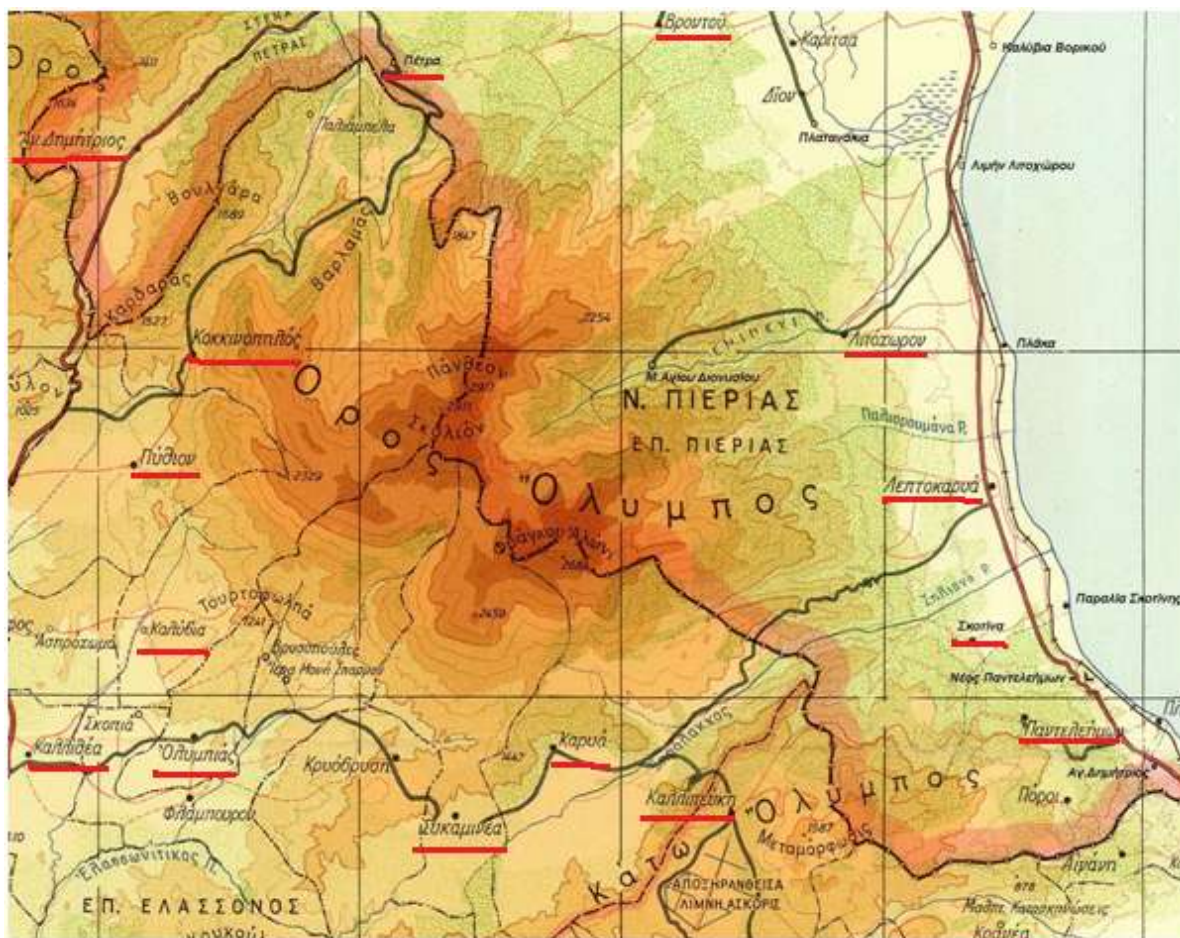
ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ

Περπατώντας στον Όλυμπο έχεις την αίσθηση πως είσαι σύγχρονος του δωδεκαθέου, συμπολεμιστής των κλεφταρματολών, συνασκητής στα μοναστήρια του. Μια αίσθηση πρωτόφαντη, που παίρνει διαστάσεις διαχρονικές, καθώς έρχεσαι από τα καυσάερια και την ταχύτητα. Βυζαντινές τοιχογραφίες σε αρχαίο σπήλαιο του Πτυθίου. Χριστιανική λατρεία σε σπήλαια των αρχαίων ολυμπιάδων μουσών και νυμφών. Καλλιθέα, Ολυμπιάδα, νέες πατρίδες όπου στεριώνει η προσφυγιά, ζώντας από τις δωρεές του Ολύμπου. Κρυόβρυση, Συκαμνιά, Καρυά τα ολυμπία χωριά που φθίνουν. Η ξεχασμένη μονή Κλημάδων, κοντά στις κορυφές, εκεί που τελειώνουν τα έλατα, ερειπωμένη και χαμένη κοντά στο θεό. Βλέποντας τα ερείπια, χωμένα στα πυξάρια και τα έλατα, πάνω από το μεγάλο φαράγγι της Ζηλιάνας και τα ορφικά Λείβηθρα, αλλάζεις σκέψεις για την ταυτότητα του χριστιανικού αναχωρητισμού και τα αρχαία μυστήρια. Ο μύθος, ο Ορφέας, οι Μούσες, οι αρχαιολόγοι και οι αρχαιοκάπηλοι, ο Νικοτσάρας, οι Λαζαίοι, ο Γιαγκούλας, με τα ηρωικά τραγούδια τους, τα λεβέντικα, τα παθιάρικα και τα λυπητερά. Ξεχασμένη η εθνική κληρονομιά, όπως οι μετανάστες των παρολύμπιων χωριών που γέμισαν τις πλατείες με ωρολόγια, που ξυπνούν με τους χτύπους τους τη λήθη.

Ο Όλυμπος, με τον όγκο και το θρύλο του, έχει επισκιάσει σε φήμη τα συστοιχούμενα χαμηλότερα βουνά Όσσα, Τίταρο, Πιέρια, Βέρμιο. Στον κύκλο των αιώνων διατηρεί τις μυστικές διεργασίες της ζωής και της ιστορίας, απανωτούς οικισμούς που περιμένουν ανασκαφείς και ερευνητές, ορεινά χωριά-καταφύγια, μαρμαροφόρα στρώματα, πάλαι ποτέ ακμάζοντα μοναστήρια, το επαναλαμβανόμενο ετήσιο μυστήριο της χλωρίδας με τα σπάνια φυτά, την αίσθηση της ανταρτοσύνης και της λευτεριάς, κάθε φορά που οι πόλεις και τα πεδινά ασφυκτιούσαν από ζυγούς, επιδρομείς και εξουσίες.

ΟΛΥΜΠΟΣ: ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΩΝ ΘΕΩΝ...

Τα χωριά-καταφύγια που κράτησαν ζωντανούς επί αιώνες τους κατοίκους τους, τρεφόμενοι από το ζείδωρο Όλυμπο, εγκαταλείφθηκαν και ερειπώθηκαν ή αναβιώνουν με νεοπαρδοσιακά στίτια και νέους οικιστές. Σκοτίνα, Άγιος Παντελεήμων, Λεπτοκαρνά, Βροντού, από τις περίφοβες βροντές του Δία, ξαναζούν μεταπολεμικά, με την κάθοδο των παλιών κατοίκων της στα πεδινά και την παραλιακή ζώνη. Πάνω από το περιμετρικό οδοιπορικό, στη ζώνη οικισμών και μοναστηριών, υψώνεται ο Όλυμπος, μυστικός, υψηλόφρων και απρόσιτος.

Πολύ πριν αρχίσουν να καταγράφονται οι ιστορικές μνήμες και οι μύθοι στην Ελλάδα, ένα ισχυρό ρήγμα έκοψε στα δυο τον ορεινό όγκο που χώριζε τη Μακεδονία από την Θεσσαλία. Τα γεωλογικά στρώματα στις αντικριστές κάθετες όψεις των τοιχωμάτων αντιστοιχούν ακριβώς σ' όλο το μήκος της στενής διόδου που ανοίχτηκε. Έτσι γεννήθηκε το φαράγγι των Τεμπών ανάμεσα στον Όλυμπο και το όρος Κίσσαβος.

Την κοιλάδα των Τεμπών, διασχίζει ο Πηνειός ποταμός, μέσα σε ένα μαγευτικό τοπίο με πλούσια βλάστηση από πλατάνια και ιτιές. Δεν είναι τυχαίο ότι κάθε ταξιδιώτης, περαστικός ή μη, σταματάει εδώ για να θαυμάσει τις απίστευτες ομορφιές της. Σκαρφαλώνοντας κανείς στη μαγευτική κοιλάδα των Τεμπών νοιώθει δίπλα του όλες τις μυθικές Μούσες να το συντροφεύουν. Υπάρχει πλούτος μύθων για την περιοχή των Τεμπών:

✚ Ο Ποσειδώνας ο Πετραίος, χτυπά με την τρίαινα του τα βράχια και ανοίγει δίοδο για να χυθούν τα νερά της Θεσσαλίας στη θάλασσα.

✚ Ο θεός Απόλλωνας κυνηγά την νύμφη Δάφνη.

✚ Η Αφροδίτη έρχεται κάθε φορά που θέλει να ανακτήσει την αγνότητα της.

✚ Ο Λύκειος Απόλλωνας νικά στον ποταμό το Σκοτάδι, ενώ οι Μούσες επιλέγουν τον Πηνειό για κατοικία τους.

✚ Εδώ κατά την αρχαιότητα στεφανώνονταν οι νέοι με κλάδους δάφνης κομμένους από την μεταμορφωμένη σε φυτό κόρη του Πηνειού, προκειμένου να εξαγνισθούν (καθαρθούν) πριν την άφιξή τους στην Ολυμπία.

Ο Άνω Όλυμπος [Πιερικός]

Μπορεί ο Όλυμπος κι ο Κίσσαβος να μαλώνανε σύμφωνα με την παράδοση, αλλά κρυφά μέσα μας όλοι ξέρουμε ποιος βγήκε νικητής. Με υψόμετρο που βλέπει όλη την υπόλοιπη Ελλάδα αφ' υψηλού, με μονίμως χιονισμένες κορυφές και φαράγγια που κόβουν την ανάσα, με κατάφυτες πλαγιές, μικρά παραδεισένια χωριουδάκια και, φυσικά, με τον μύθο του θεϊκού νέκταρ που έρρεε στα παλάτια του άφθονο, όχι για έναν αλλά για δώδεκα θεούς, ο Κίσσαβος δεν έχει καμία τύχη.

Κλασική βάση για εξερεύνηση του αθάνατου βουνού αποτελεί το **Λιτόχωρο**, στους πρόποδες της ανατολικής πλευράς του. Το Λιτόχωρο αποτελεί αφετηρία για τα σημαντικότερα σημεία έλξης του Ολύμπου και του Εθνικού Δρυμού. Αξιόλογος είναι ο παλιός οικισμός του με έντονο παραδοσιακό χρώμα. Έχει μεσαιωνική δομή, με στενούς δρόμους και αξιόλογα παραδοσιακά σπίτια, που φέρουν όλα τα γνωρίσματα της Μακεδονικής αρχιτεκτονικής. Υπάρχουν επίσης ορισμένα νεοκλασικά κτίσματα και πολλές συνοικιακές πλατείες, τα γνωστά «μπαΐρια». Στον άμεσο περίγυρο της πόλης υπάρχουν τα γραφικά εξωκλήσια της Αγίας Παρασκευής, των Αγίων Αποστόλων και του Προφήτη Ηλία. Στα όρια της πόλης βρίσκεται η τοποθεσία "Μύλοι" με παλιούς νερόμυλους και αιωνόβια πλατάνια. Από εκεί ξεκινά μία σύντομη και όμορφη διαδρομή για πεζοπορία στη χαράδρα του Ενιπέα.

Πολύ κοντά στο λιτόχωρο βρίσκεται το **Αρχαίο Δίον**, η ιερή πόλη των Μακεδόνων όπου η σκαπάνη αποκάλυψε 2.000 στρέμματα ευρημάτων, τα οποία πλέον αποτελούν αρχαιολογικό πάρκο.

Η Παλιά Λεπτοκαρυά είναι ένας ακόμα παραδοσιακός οικισμός, όπου βρίσκονται τα ερείπια της ρεκκλησίας του Αγίου Νικολάου (17ος αι.), μία βυζαντινή εκκλησία της Αγίας Τριάδας, καθώς και ένας αναπαλαιωμένος πλακόστρωτος δρόμος. Μοναδικά μνημεία της περιοχής αποτελούν τα Αρχαία Λείβηθρα, πατρίδα του μυθικού Ορφέα, και το Πλατανόδασος των Λειβήθρων στις όχθες του χειμάρρου Ζηλιάννα. Το Πλατανόδασος είναι χαρακτηρισμένο ως Μνημείο της Φύσης με μοναδικό κάλλος. Ακολουθώντας το δρόμο προς Καρυά θα συναντήσετε την ιστορική Μονή Κανάλων (12ος αι.).

Στην ίδια πλευρά του βουνού, η Άνω Σκοτίνη προσφέρεται για παραδοσιακές βόλτες ανάμεσα σε πετρόχτιστα σπίτια του 17ου αιώνα και σημαντικούς ναούς της χριστιανισμής. Εδώ ο ταξιδιώτης μπορεί να θαυμάσει την εκκλησία του Αγίου Αθανασίου (14ος αι.) με μοναδικό ξυλόγλυπτο τέμπλο και την εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (1862) στην πλατεία του. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η χλωρίδα και η πανίδα του Κάτω Ολύμπου. Διαδρομές μέσα στη φύση προσφέρονται για πεζοπορία, ποδήλατο βουνού και για περιηγήσεις με οχήματα παντός εδάφους (4X4).

Ο Κάτω Όλυμπος

Ανάμεσα στα βουνά Όλυμπος και Όσσα, στο βορειοανατολικό τμήμα της Θεσσαλίας, απλώνεται ο Κάτω Όλυμπος με εκτεταμένα δάση ελάτης και οξιάς, δάση μαύρης πεύκης, δάση καστανιάς, ρέματα, βοσκότοπους και γεωργικές καλλιέργειες. Ο Κάτω Όλυμπος χωρίζεται από τον Άνω Όλυμπο με το ρέμα της Ζηλιάνας και από την Όσσα με την κοιλάδα που διαμορφώνει ο Πηνειός ποταμός και η έκτασή του είναι 12.300 εκτάρια. Αν και απέχει μόλις 11 χιλιόμετρα από τη θάλασσα εκτείνεται σε μεγάλο υψομετρικό εύρος, από 100 έως 1588 μέτρα, που είναι η κορυφή Μεταμόρφωση. Ο Κάτω Όλυμπος υπάγεται διοικητικά στους Νομούς Λάρισας και Πιερίας και στην ευρύτερη περιοχή του βρίσκονται οι Κοινότητες Καλλιπεύκη, Ιτέα, Γόννοι, Ραψάνη, Αιγάνη, Πυργετός, Παλαιοί Πόροι, Παλαιός Παντελεήμονας και Σκοτίνη.

Ξεκινώντας από την παραθαλάσσια έκταση του Δέλτα του Πηνειού και καταλήγοντας στην ορεινή λεκάνη της Καλλιπεύκης, η περιοχή του Κάτω Ολύμπου δεν φαίνεται να διατηρεί στενούς δεσμούς με τον κύριο ορεινό όγκο του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. Είναι ένα εύκολο πέρασμα ή ένα μικρό «σκαλοπάτι», εάν προτιμάτε, πριν προσεγγίσουμε τις οριακές κορυφές και απότομες χαράδρες. Είναι ένα μέρος φιλικό στον άνθρωπο, που προσφέρεται για εγκατάσταση και καλλιέργεια. Είναι ένα κομμάτι που γνώρισε ακμή σε δύσκολους καιρούς και τώρα προσπαθεί να χαράξει μια νέα πορεία στον «δρόμο του κρασιού».

Ο δρόμος ξεκινάει από τα Τέμπη, ακολουθεί μια μικρή ρεματιά με πλατάνια και ανηφορίζει προσφέροντας θέα στη θάλασσα και τις εκβολές του Πηνειού. Η **Ραψάνη**, το ονομαστό χωριό του Κάτω Ολύμπου, δεν είναι μακριά. Πολύ μακριά όμως φαίνεται να είναι η εποχή της ακμής της Ραψάνης (17ος - 18ος αιώνες), χάρη στη σηροτροφία, τη μεταλλουργία, την επεξεργασία βαμβακιού και την υφαντουργία. Τα μεταξωτά και τα βαμβακερά της Ραψάνης εξάγονταν στην Ευρώπη και από εκείνη την εποχή, αλλά και τη μετέπειτα (19ος αιώνας), έχουν μείνει σε καλή κατάσταση αρκετά από τα διώροφα πέτρινα σπίτια, χαρακτηριστικά δείγματα της τοπικής αρχιτεκτονικής. Οι Ραψανιώτες είναι από εκείνους τους τυχερούς που γεύονται αιώνες τώρα καλό κρασί. Από πολύ νωρίς κατάλαβαν τον πλούτο που «έκρυβαν» οι πλαγιές και οι χαμηλοί λόφοι της περιοχής του Κάτω Ολύμπου και στράφηκαν στην αμπελοκαλλιέργεια. Ο «παράδεισος» των φίλων του κρασιού φημίζεται για τους αμπελώνες της και για τον πρώτο οίνο στην Ελλάδα που έλαβε το «παράσημο» Ονομασίας Προελεύσεως Ανωτέρας Ποιότητας και συνδυάζει το κρασί τριών ποικιλιών: του ξινόμαυρου, του σταυρωτού και του κρασάτου.

Περιτριγυρισμένη από πυκνά δάση οξιάς, βελανιδιάς και πεύκου, ακόμη πιο ψηλά βρίσκεται η **Καλλιπεύκη**. Από τους ύστερους ρωμαϊκούς χρόνους έως σήμερα, ετούτο το χωριό του Θεσσαλικού Ολύμπου παραμένει ζωντανό.

Το παλιότερο όνομα του χωριού είναι Νεζερός, που στα σλάβικα σημαίνει έλος. Προφανώς οφείλεται στη λίμνη που υπήρχε στην κλειστή ορεινή λεκάνη, η οποία στην αρχαιότητα ονομαζόταν Ασκούριδα, ήταν αβαθής, με πολλά ψάρια, τροφοδοτούσε τις πηγές των Τεμπών κοντά στον Πυργετό και δημιουργούσε έλος στη βόρεια πλευρά της. Η αποξήρανση της λίμνης ξεκίνησε στα 1907, ολοκληρώθηκε στα 1912 και η επίσημη διανομή των χωραφιών έγινε 10 χρόνια αργότερα.

Στην όμορφη τοποθεσία «Πατωμένη» θα βρείτε ένα μεγάλο πάρκο κοντά στην βρύση της περιοχής, όπου λειτουργεί αναψυκτήριο για να σας δροσίσει.

Ο Παλιός Παντελεήμονας είναι ένας πανέμορφος, αναπαλαιωμένος, παραδοσιακός οικισμός στις πλαγιές του Κάτω Ολύμπου, σε υψόμετρο 700μ., με μοναδική θέα προς τον Θερμαϊκό κόλπο και τις ακτές της Νότιας Πιερίας. Διατηρεί ομοιόμορφη αρχιτεκτονική στα κτίσματά του, γεγονός που γίνεται αντιληπτό με τη πρώτη ματιά και τον διαφοροποιεί από τους άλλους οικισμούς. Στην κεντρική πλακόστρωτη πλατεία με τα αιωνόβια πλατάνια της υπάρχει η παλιά εκκλησία του Αγίου Παντελεήμονα, το παλιό σχολείο που έχει αναπαλαιωθεί και παραδοσιακές ταβέρνες. Λίγο έξω από τον οικισμό βρίσκεται το μοναδικό περιβαλλοντικό κέντρο της περιοχής. Η διαδρομή προς τον οικισμό και στη γύρω περιοχή σας καλεί να χαρείτε από κοντά το πλούσιο δάσος από καστανιές, οξιές και κουμαριές, καθώς και την πλούσια χλωρίδα και πανίδα του Κάτω Ολύμπου.

Λίγα χιλιόμετρα μακριά, απλώνεται στα 600 μέτρα υψόμετρο το χωριό Κρανιά, που οι ντόπιοι αποκαλούν «μπαλκόνι του Ολύμπου». Η Κρανιά γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη (16ος - 19ος αι.) χάρη στην παραγωγή - βαφή υφασμάτων, ακολουθώντας παράλληλη πορεία με τα Αμπελάκια. Αλλά τόσο η «κακιά αρρώστια» (πανούκλα) που έπεσε όσο και η επανάσταση των κλεφταρματολών του Κ. Ολύμπου στα 1822 κατέστρεψαν ολοσχερώς το χωριό και οδήγησαν πολλούς από τους κατοίκους του στη Νιγρίτα Σερρών. Με την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα, αρβανίτες μάστοροι εγκαθίστανται στην Κρανιά και το χωριό ξεκινάει μια νέα πορεία στον χρόνο. Από εκείνη την εποχή έχει μείνει ο μεγάλος ναός του Αγίου Ταξιάρχη Μιχαήλ στην είσοδο του χωριού και μερικά παλιά πέτρινα σπίτια. Στο ίδιο σημείο, στην θέση Τσιαφούτη, βρίσκεται το αφιέρωμα στον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό, ο οποίος λέγεται πως πέρασε από εκεί, μεταδίδοντας τις διδαχές του από συγκεκριμένο ξέφωτο. Επιβάλλεται η επίσκεψη και στους άλλους δύο ναούς του χωριού, την Παναγία και τους Αγίους Ταξιάρχες, όπου τα ξυλόγλυπτα του 19ου αιώνα αναδεικνύουν όλη την τέχνη των ντόπιων. Οι Κρανιώτες άλλωστε θεωρούνται από τους πιο φημισμένους χτίστες της Θεσσαλίας, καθώς λέγεται πως όταν το χωριό κάηκε και ερήμωσε μετά την Κατοχή, αυτοί ήταν που έχτισαν την Λάρισα.

Ο Νοτιοδυτικός Όλυμπος [Θεσσαλικός]

Ο Θεσσαλικός Όλυμπος ορίζεται στα νότια από τον ομηρικό ποταμό Τιταρήσιο, το σημερινό Ξεριά, που χύνεται στον Πηνειό, κοντά στο αρχαίο Μόψιο (Γυρτώνη). Στην αρχαιότητα, η επικοινωνία της Θεσσαλίας με τη Μακεδονία ήταν σχεδόν αδύνατη, καθώς το ορεινό συγκρότημα του Ολύμπου δημιουργούσε ένα αδιαπέραστο τείχος. Τα μόνα βατά περάσματα, εκτός από την κοιλάδα των Τεμπών, ήταν τα στενά του Σαρανταπόρου (Volustana), τα στενά της Πέτρας και η διάβαση της Καλλιπεύκης προς την κοιλάδα του χειμάρρου Ζηλιάνα, του αρχαίου Σν.

Πολλά γραφικά χωριουδάκια είναι σκαρφαλωμένα στους πρόποδες του Θεσσαλικού Ολύμπου, όπως η Καρυά, το Πύθιο, ο Κοκκινοπηλός, τα Καλύβια, η ολυμπιάδα, ο Σπαρμός, η Καλλιθέα.

Η Καρυά είναι σκαρφαλωμένη σε 900 μ. υψ. Πρόκειται για αρχαίο οικισμό της περιοχής του Ολύμπου σημείο διέλευσης από Βορρά προς Νότο, από τον ορεινό όγκο προς τη θάλασσα, με ασαφή στοιχεία για τη χρονολογία ίδρυσης του. Βρίσκεται στον Θεσσαλικό Όλυμπο και στα όρια με το Ν. Πιερίας, απέχει 78 χλμ. από τη Λάρισα και 38 χλμ. από την Ελασσόνα. Ο πληθυσμός της Καρυάς, ανέρχεται στους 400 κατοίκους τους χειμερινούς μήνες και σε 1.000 τους καλοκαιρινούς, αποκτώντας έτσι παραθεριστικό χαρακτήρα. Κύριες πηγές του εισοδήματός τους είναι οι γεωργικές (ελάχιστες), οι κτηνοτροφικές και οι δασικές ασχολίες. Η Καρυά προσφέρεται για ξεκούραση και φαγοπότι μετά την εξερεύνηση του κοντινού σπήλαιου Μόρια με τους σταλακτίτες ή του πευκοδάσους του Ανήλιου.

Τόπο παραθέρισης και ξεκούρασης αποτελεί ο **Κοκκινοπηλός** (παλιότερη ονομασία Κοκκινοπλός), που είναι χτισμένος στις παρυφές της στενωπού "Μπάρας" στον Κάτω Ολυμπά [υψ. 1.150 μ.], με τις καταπληκτικές τοποθεσίες για εξορμήσεις και εκδρομές. Η προέλευση του ονόματος του οφείλεται στο χαρακτηριστικό κόκκινο χώμα της περιοχής. Στην περίοδο της

Κατοχής υπήρξε έδρα αντάρτικων ομάδων, με αποτέλεσμα την πυρπόληση του από τα γερμανικά στρατεύματα. Σήμερα το χωριό ανήκει στο Δήμο Ολύμπου, απέχει 30 χλμ. από την Ελασσόνα, και κατοικείται από 985 άτομα, τα οποία ζουν από τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την υλοτομία.

Σε 720 μ. υψ. στις παρυφές του Ολύμπου ξεπροβάλλει το γραφικό **Πύθιο** (παλιότερη ονομασία Σέλλος), ορεινό γεωργο-κτηνοτροφικό χωριό, η ιστορία του οποίου ανάγεται πολλούς αιώνες πριν. Είναι χτισμένο σε στρατηγικής σημασίας θέση, στην είσοδο των Στενών της Πέτρας. Σήμερα ανήκει στο Δήμο Ολύμπου και απέχει 20 χλμ. από την Ελασσόνα και 60 χλμ. από τη Λάρισα. Οι 650 μόνιμοι κάτοικοι του είναι γεωργοί και κτηνοτρόφοι στο επάγγελμα.

Ο **Σπαρμός**, που ανήκει στη Δημοτική Ενότητα Ολύμπου του Δήμου Ελασσόνας, απέχει από την Ελασσόνα 20 χλμ. και 60 χιλιόμετρα από τη Λάρισα. Είναι χτισμένος σε υψόμετρο 670 μ. Ως την ημέρα της απελευθέρωσης από τους Γερμανούς, ήταν χτισμένος στη νότια πλαγιά της Μονής Αγίας Τριάδος.

Το 1995 το χωριό ενσωματώθηκε και συνυπάρχει με την Ολυμπιάδα. Έχει πληθυσμό 150 κατοίκους. Οι κάτοικοι του χωριού ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία και τηρούν πιστά τις παραδόσεις και τα έθιμα του τόπου τους. Για τους επισκέπτες, πολύ μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ναός της Αγίας Τριάδας (Μονή Σπαρμού) που πανηγυρίζει τη μέρα του Αγίου Πνεύματος με πλήθος κόσμου και εκδηλώσεων. Από το Σπαρμό ξεκινάει ο δρόμος που οδηγεί στο χιονοδρομικό κέντρο Ολύμπου στη θέση "Βρυσοπούλες", σε υψόμετρο 1800 μ

Τα Καλύβια, απέχουν από την Ελασσόνα 22 χλμ. και είναι χτισμένα σε υψόμετρο 700 μ. Το χωριό δημιουργήθηκε από κτηνοτρόφους του Κοκκινοπηλού κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, και σήμερα οι 500 κάτοικοί του ασχολούνται με την γεωργία και την κτηνοτροφία. Κοντά στο χωριό, στην κορυφή Τουρτοφωλιά, λειτουργεί οργανωμένη πίστα απογείωσης αιωρόπτερων και αλεξίπτωτων πλάγιας, που λειτουργεί ως πόλος έλξης για επισκέπτες και αθλητές από πολλές χώρες του κόσμου.

Ο ορειβατικός σύλλογος Καλυβίων ιδρύθηκε το 1993 με σκοπό να μυήσει στην πρωτόγνωρη εμπειρία της ανάβασης στο βουνό των θεών, τον Όλυμπο, όλους όσους θα 'θελαν μ' αυτόν τον τρόπο να ξεφύγουν από την "επίπεδη" καθημερινότητα, αλλά και να φέρει ακόμα πιο κοντά τους νέους της περιοχής με το μυθικό βουνό. Ο σύλλογος παρουσιάζει διαρκή αύξηση των μελών του. Επίσης, με τον ίδιο ρυθμό αυξάνουν οι εξορμήσεις και οι δραστηριότητές του. Ο σύλλογος έχει κτίσει καταφύγιο ανάγκης στη θέση "Χριστάκης" σε υψόμετρο 2.600 μ. με σκοπό να προσφέρει στέγη σε κάθε ορειβάτη που θα βρεθεί στη περιοχή. Η θέση "Χριστάκης" είναι προσβάσιμη και με αυτοκίνητο από τα Καλύβια μετά από διαδρομή 20 χλμ. περίπου αγροτικού δρόμου

Η Καλλιθέα με μόνιμο πληθυσμό 678 κατοίκους αποτελεί τοπική κοινότητα του Δήμου Ελασσόνας. Οι κάτοικοι ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία, το εμπόριο, ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει η ύπαρξη παραδοσιακών ξυλουργών που επεξεργάζονται την άφθονη και άριστη ξυλεία του Ολύμπου. Από την Καλλιθέα, η οποία βρίσκεται σε κεντρικό σημείο, πάνω στην Ε.Ο. Ελασσόνας - Κατερίνης και Ελασσόνας - Λεπτοκαρυάς (του Δήμου Ανατολικού Ολύμπου Νομού Πιερίας), φαίνεται ο Όλυμπος, που υψώνεται επιβλητικός, ιδίως όταν είναι χιονισμένος. Στην Καλλιθέα κατά καιρούς γίνονται αγώνες Moto Cross Πανελλαδικής εμβέλειας.

Η Ολυμπιάδα απέχει από την Ελασσόνα 19 χλμ. και είναι χτισμένη σε υψόμετρο 550 μ. Ιδρυτής της Ολυμπιάδας θεωρείται ο Χριστόφορος Τσερτικίδης, ο οποίος τιμάται ως ιδιαίτερη φυσιογνωμία, με προτομή στην πλατεία του χωριού. Σήμερα, οι 400 κάτοικοι του χωριού ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Η εκκλησία του χωριού είναι ο Άγιος Γεώργιος (1926). Οι επισκέπτες μπορούν να γευτούν εκλεκτούς μεζέδες απολαμβάνοντας ταυτόχρονα την πανοραμική θέα από τους πρόποδες του Ολύμπου. Υπάρχει επίσης δυνατότητα μεταφοράς με κατάλληλα οχήματα στο χιονοδρομικό κέντρο Ολύμπου "Βρυσοπούλες.

Ο Βόρειος Όλυμπος [Η άγνωστη πλευρά του Ολύμπου]

Την πιο ωραία θέα των υψηλών κορυφών του Ολύμπου έχει ο ταξιδιώτης από τη βορειοδυτική πλευρά του, από τον εθνικό δρόμο Κατερίνης - Ελασσόνας. Ο δρόμος, πέρα από την ομορφιά του δασωμένου τοπίου, καθώς διασχίζει το μεγαλύτερο φαράγγι της χώρας, μήκους 33 χιλιομέτρων, έχει αρκετά «μπαλκόνια» θέας, από όπου φαίνονται οι συστοιχούμενες υψηλές κορυφές του, η Τούμπα, ο Προφήτης Ηλίας, το Στεφάνι ή Θρόνος του Διός, η υψηλότερη κορυφή του Μύτικας (2.917 μ.), η Σκάλα και το Σκολιό

Ο οδικός άξονας Κατερίνης - Ελασσόνας άλλοτε απλώνεται στο στενό άνοιγμα γης που αφήνουν ανάμεσά τους ο Όλυμπος και τα Πιέρια κι άλλοτε πάλι κουλουριάζεται με πείσμα στις δασωμένες πλαγιές. Το μοναδικό αυτό οδικό πέρασμα ανάμεσα στα παράλια της Μακεδονίας και στην ηπειρωτική ενδοχώρα δεν είναι και το πιο εύκολα προσβάσιμο, καθώς τον χειμώνα κρατά πολύ χιόνι, ενώ την άνοιξη και το φθινόπωρο ξεσπούν ισχυρές καταιγίδες. Ωστόσο τούτη η πλευρά του Ολύμπου αξίζει τον όποιο κόπο, καθώς προσφέρει αμέτρητες κρυφές ομορφιές που περιμένουν να τις ανακαλύψεις. Πρόκειται για έναν προορισμό μαγευτικό μα και άγνωστο συνάμα, με πραγματικά φιλόξενους ανθρώπους, ανέγγιχτο ακόμη από τον μαζικό τουρισμό.

Η ευρύτερη περιοχή ήταν ένα από τα κέντρα λατρείας του Ορφέα. Παράλληλα η κοιλάδα του ποταμού Ιταμου και τα Στενά της Πέτρας λογίζονταν σαν ένα από τα πλέον στρατηγικά περάσματα προς τη Βόρεια Ελλάδα, αφού έδιναν τη δυνατότητα στα καραβάνια της εποχής αλλά και τους στρατηλάτες να διασχίσουν τον απροσπέλαστο όγκο του Ολύμπου συνδέοντας τα παράλια του Αιγαίου με το εσωτερικό της Μακεδονίας.

Ξεκινάμε την περιήγησή μας εδώ, στα ριζά του Ολύμπου από ένα χωριό-φάντασμα, την **Παλιά Βροντού** -αναφέρεται από περιηγητές και με το όνομα Βροντούσα- που απέχει 22 χιλιόμετρα από την Κατερίνη. Το χωριό χτίσθηκε στις αρχές του 18ου αιώνα, στις ήπιες απολήξεις του βουνού, σε υψόμετρο 400 μέτρων. Σύμφωνα με την παράδοση πήρε το όνομά του από τη βροντή των νερών που δημιουργούσαν αργά την άνοιξη τα μικρά ποτάμια και περισσότερο το γειτονικό Παπά Ρέμα, όταν υπερχειλίζει από τα χιόνια που έλιωναν και κυλούσαν ορμητικά προς την πεδιάδα. Οι κάτοικοι της Παλιάς Βροντούς ασχολούνταν, κυρίως με τη γεωργία και την κτηνοτροφία ενώ μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα το χωριό είχε μόνιμο πληθυσμό περίπου 500 ατόμων. Αργότερα, οι κάτοικοι μετέφεραν τα σπιτικά τους προς το σημείο όπου αναπτύσσεται σήμερα η κωμόπολη της Βροντούς (16 χλμ. από Κατερίνη) και ο παλιός οικισμός εγκαταλείφθηκε και ερήμωσε. Σήμερα, από την παλιά ακμάζουσα κοινότητα δεν διακρίνονται παρά ερείπια σπιτιών και ετοιμόρροποι τοίχοι.

Σε καλή κατάσταση διασώζεται μόνο η εκκλησία του Αγίου Νικολάου με το καλαίσθητο ξυλόγλυπτο τέμπλο, που χτίσθηκε το 18ο αιώνα, ανακαινίστηκε το 1879 και έχει αναγνωριστεί σαν ιστορικό διατηρητέο μνημείο.

Σε μικρή απόσταση από την Παλιά Βροντού συναντάμε το **εκκλησάκι της Αγίας Τριάδας** (14ος αι.) που είναι ό,τι απέμεινε από το ομώνυμο μοναστήρι. Κρεμασμένο σε κάθετο βράχο, σε υψόμετρο 420μ., αχναντεύει την κατάφυτη κοίτη του ποταμού Παπά Ρέμα που κατεβαίνει όλο βουή από τις πλαγιές του Ολύμπου. Από εδώ ξεκινούν δυο σημαντικά ορειβατικά μονοπάτια προς τον Όλυμπο.

Μόλις 1,5 χιλιόμετρο νοτιοδυτικά της Αγίας Τριάδας, κρυμμένο μέσα στο βαθύскиωτο φαράγγι όπου κυλά ένα ακόμη ορεινό ποτάμι, συναντάμε το **εξωκλήσι της Αγίας Κόρης**, χτισμένο μέσα σε μια εντυπωσιακή ρεματιά. Ο δρόμος μέχρι εδώ είναι ασφάλτινος και θα σας κατατοπίσουν σχετικές ταμπέλες. Στη συνέχεια ακολουθεί μονοπάτι και 173 σκαλοπάτια που θα σας φέρουν στη ρίζα του φαραγγιού, όπου βρίσκεται το ξωκλήσι μέσα σε μια πανδαισία βλάστησης και τρεχούμενων νερών. Στο μοναδικό χώρο αναψυχής που υπάρχει στην Αγία Κόρη και διαθέτει εστιατόριο, αναψυκτήριο και παιδική χαρά, παρέχεται η δυνατότητα για ξεκούραση και φαγητό.

Πολύ κοντά στην Αγία Κόρη βρίσκονται οι «πράσινες λίμνες», τρεις όμορφες φυσικές λιμνούλες με μικρούς καταρράκτες.

Το χωριό **Πέτρα** (υψόμ. 550 μ.) βρίσκεται λίγο ανατολικότερα από την Παλιά Βροντού και συνδέεται με αυτήν με κακό χωματόδρομο (7 χλμ.). Μπορείτε όμως να έρθετε εύκολα χρησιμοποιώντας τον οδικό άξονα Κατερίνης - Ελασσόνας. Η οικονομία του ορεινού οικισμού στηρίχθηκε στη ζωογόνο δύναμη του νερού την οποία εκμεταλλεύτηκαν με επιτυχία οι φιλόπονοι ορεσίβιοι κατασκευάζοντας μαντάνια, νερόμυλους και νεροπρίονα. Παράλληλα ασχολήθηκαν με τη γεωργία, την κτηνοτροφία, το εμπόριο, ενώ στην περιοχή λειτουργούσαν και αρκετά ασβεστοκάμινα. Οι τραγικές εξελίξεις του Β' Παγκόσμιου Πολέμου που ερήμωσαν την ύπαιθρο, αλλά και η χρησιμοποίηση μηχανών έφεραν σταδιακά την παρακμή και πολλοί κάτοικοι αναζήτησαν καλύτερη τύχη στις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας και στο εξωτερικό.

Η Μονή Πέτρας βρίσκεται κοντά στο ομώνυμο χωριό, ιδρύθηκε το 1151 από τον επίσκοπο Πέτρας Νικήτα, ενώ κατ' άλλους από τον Βυζαντινό αυτοκράτορα Ανδρόνικο Β' τον Παλαιολόγο ((1282-1328),). Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας υπήρξε καταφύγιο κατατρεγμένων, αλλά και τόπος συνάντησης των επαναστατών. Ο Γιωργάκης Ολύμπιος, οι περίφημοι οπλαρχηγοί Λαζαίοι αλλά και ο Κολοκοτρώνης συχνά κατέφευγαν εδώ. Το καθολικό της είναι αφιερωμένο στα Εισόδια της Θεοτόκου. Λόγω της θαυμάσιας εξοχικής τοποθεσίας στους χώρους του μοναστηριού λειτούργησε για αρκετά χρόνια σανατόριο, ενώ μέχρι το 2004 ψυχιατρείο.

Ο Άγιος Δημήτριος βρίσκεται σε ύψος 850 μέτρων σκαρφαλωμένος πάνω σε μια δασωμένη ράχη που συνδέει τα βουνά Ολυμπο και Τίταρο και απέχει 33 χλμ. από την Κατερίνη. Ο οικισμός «κόβεται» στα δύο από τον οδικό άξονα Κατερίνης - Ελασσόνας που τρέχει πάνω στα παλιά ορεινά χνάρια των αρχαίων και ρωμαϊκών δρόμων. Στα δυτικά του δρόμου (αριστερά μας ανεβαίνοντας από Κατερίνη) κυλά τα νερά του, διασχίζοντας πανέμορφο φαράγγι, ο ποταμός Ιταμος ή Αγιονέρι όπως τον αποκαλούν οι ντόπιοι. Το μικρό αυτό χωριό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν αφετηρία για πάμπολλες εκδρομές, τόσο προς τον Ολυμπο, όσο και προς τον άγνωστο Τίταρο.

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΣΤΟ ΜΥΘΙΚΟ ΒΟΥΝΟ

Καταχέιμωνα Όλυμπος είναι απρόσιτος για τον πολύ κόσμο. Οι υψηλές κορυφές του είναι σκεπασμένες με παχύ χιόνι και πάγο και η προσέγγιση των λευκών υψιπέδων του είναι η «Ιθάκη» μόνο κάποιων έμπειρων ορειβατών , αναρριχητών και αθλητών του ορειβατικού σκι, που ξέρουν τα καπρίτσια του βουνού και συμπεριφέρονται στην επαφή μαζί του με γνώση και σύνεση. Τέτοιες μοναχικές φιγούρες, όταν το επιτρέπει ο καιρός και η ηλιοφάνεια, διασχίζουν τον Όλυμπο ντυμένοι με αλπικές στολές από τις κορυφές του Αγίου Αντωνίου και του Σκολιού προς τις βόρειες και τις δυτικές πλαγιές που είναι πιο ομαλές.

Το μεγαλείο του Ολύμπου διαπιστώνεται και από τον βαθμό προσέγγισής του. Κανένας ζωντανός οργανισμός δεν επιβιώνει τον χειμώνα πάνω από 1.800 μ. και οι έμπειροι ορειβάτες προσπαθούν συνήθως να διανυκτερεύουν στα χαμηλώματα ολοκληρώνοντας μονοήμερα την αναρρίχηση στις κορυφές. Η μοναδική χειμωνιάτικη προσέγγιση του Ολύμπου γίνεται από τη δυτική πλευρά, από την περιοχή της Ελασσόνας. Το μοναδικό καταφύγιο στην περιοχή Βρυσσούλες, απέχει 21 χιλιόμετρα από το χωριό Ολυμπιάδα και το μεγαλύτερο μήκος της διαδρομής αναπτύσσεται στη δύσβατη πλαγιά του βουνού. Στις Βρυσσούλες οι τυχεροί εκδρομείς - ορειβάτες και σκιέρ - μπορούν να απολαύσουν τη μεγαλύτερη, και καλύτερη σε ποιότητα χιονιού, ελληνική χιονοδρομική πίστα σε υψόμετρο 1.750-1.800 μ.

Ο Όλυμπος περνά τη χειμέρια νάρκη του σε πλήρη σιωπή. Ζει με την αναμονή του καλοκαιριού, οι κάτοικοί του περνούν με τσίπουρα, κοντοσούβλια και λουκάνικα, με κάστανα από τα δικά του καστανοδάση, με τραγούδια και γλέντια και με τα σύγχρονα τηλεοπτικά παραμύθια. Τα ορεινά ολυμπίσια χωριά γνωρίζουν τη μοίρα τους: είναι προετοιμασμένα να αντέξουν την απομόνωση και δεν βαρυγκωμούν, αν πιάσει κάποιος πολυήμερος αποκλεισμός από τα χιόνια...

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Ανεβαίνοντας τον Όλυμπο διαπιστώνει κανείς ότι οι θρύλοι τον τυλίγουν από κάθε πλευρά. Έχουν ακουστεί απίστευτες ιστορίες γι' αυτό το βουνό. Για νεραϊδότοπους, για επισκέψεις ιπτάμενων δίσκων στο "μπαλκόνι" του Δία, για ισχυρά ηλεκτρομαγνητικά πεδία κ.α. Όλα αυτά φυσικά, μπορεί να είναι απλοί μύθοι, μπορεί να είναι και φανταστικές ιστορίες. Ένα όμως είναι σίγουρο. ότι οι κάτοικοι στις γύρω περιοχές του Ολύμπου, έχουν να πούνε πολλές ιστορίες γιατί ζούνε καθημερινά αυτούς τους θρύλους.

Μέσα σε όλα αυτά , ένα μεγάλο ρόλο παίζουν και τα ανεξήγητα φυσικά φαινόμενα του Ολύμπου. Πάνω στα οποία έχουν γίνει δεκάδες μελέτες απο πάρα πολλούς επιστήμονες, φυσικούς, γεωλόγους και άλλους. Ας προσπαθήσουμε κι εμείς να ανακαλύψουμε μερικούς από τους θρύλους και τις ιστορίες που πλανώνται γύρω από αυτό το ιερό βουνό...

Το Στεφάνι του Δία

Όποιος βρεθεί στην περιοχή του Ολύμπου, που από τα αρχαία χρόνια ονομάστηκε "Το στεφάνι του Δία", θα αντικρίσει ένα εκπληκτικό φαινόμενο. Κάθε πρωί με την ανατολή του Ηλίου, οι σκιές που δημιουργούνται στην κόψη του βουνού, απεικονίζουν το πρόσωπο του Δία με όλα τα χαρακτηριστικά του! Είναι ένα γεγονός, το οποίο όλοι οι κάτοικοι των γύρω χωριών του Ολύμπου γνωρίζουν εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Η τοποθεσία αυτή, έχει ονομαστεί "Ο θρόνος του Δία"!

Οι πυραμίδες του Ολύμπου

Υπάρχουν οι πυραμοειδείς κορυφές του Ολύμπου, οι οποίες σύμφωνα με την παράδοση αλλά και την άποψη μελετητών, μόνο τυχαίες δεν είναι... Από την αρχαία Ελλάδα ξέρουμε ότι όλες οι σημαντικές τοποθεσίες που επέλεξαν οι Έλληνες, βρίσκονταν σε στρατηγικής σημασίας σημεία ή και σε ιερούς τόπους από την ίδια την φύση.

Κάτι τέτοιο συμβαίνει και με τις πυραμίδες του Ολύμπου. Μόνο που σύμφωνα με την παράδοση αλλά και τις ιστορίες των κατοίκων του Ολύμπου, οι οποίες σώζονται μέχρι σήμερα, αυτές οι πυραμίδες δημιουργήθηκαν τους αρχαίους χρόνους, είτε από μια προηγμένη ανθρώπινη τεχνολογία, αφού φαίνονται να είναι λαξευμένες, είτε ότι τις δημιούργησαν οι ίδιοι οι θεοί για δικά τους στρατηγικά σημεία. Στις τρεις αυτές κορυφές των πυραμίδων βρίσκονται οι περιοχές Τούμπα, Αγ. Αντώνιος και Προφήτης Ηλίας αντίστοιχα.

Οι πυραμοειδείς κορυφές του Ολύμπου

Οι πυραμίδες της Γκίζας

Το σημαντικό και καθόλου μυθολογικό στοιχείο για τις πυραμίδες είναι οι αποστάσεις και οι μοίρες που σχηματίζουν οι γωνίες τους! Επιστήμονες λένε ότι την ίδια ακριβώς γωνία έχουν και τα 3 αστέρια της ζώνης του Ορίωνα στον ουρανό. Τις λεγόμενες "Τρεις Βασιλείες". Από τα 3 αυτά άστρα, τα δύο είναι σε ευθεία γραμμή και το τρίτο απέχει 27 μοίρες. Ακριβώς την ίδια γωνία μοιρών αλλά και την πλήρη ταύτιση με τα 3 άστρα του Ορίωνα, έχουν οι 3 πυραμίδες του Ολύμπου. Η ίδια ακριβώς ευθυγράμμιση με την ζώνη του Ορίωνα συμβαίνει και στις πυραμίδες της Γκίζας στην Αίγυπτο! Και εδώ έρχονται οι ιστορίες και οι μύθοι, για το κατά πόσο είναι φυσικές ή... τεχνητές, οι πυραμίδες του Ολύμπου.

U.F.O στον Όλυμπο

Εδώ και πέντε χρόνια, ένα εκπληκτικό U.F.O έχει γίνει μόνιμος κάτοικος στους νομούς Πιερίας και Μαγνησίας και γενικότερα στην ευρύτερη περιοχή του Ολύμπου. Το έχουν δει εκατοντάδες άτομα, κάθε φορά με το ίδιο δέος. Πότε εμφανίζεται με τρομερή ταχύτητα από τη θάλασσα και σε δευτερόλεπτα φτάνει στην κορφή του Ολύμπου και εξαφανίζεται από πίσω του, τότε προβάλλει ορμητικό από τις χαράδρες του βουνού, άλλες φορές πάλι ακολουθεί απαλά το ανάγλυφο του εδάφους και χάνεται πέρα από το κάστρο του Πλαταμώννα, ακολουθώντας τις στροφές του δρόμου.

Οι ιστορίες και οι μύθος για εξωγήινους και όντα έχουν την τιμητική τους κάθε φορά που αυτό το U.F.O κάνει την εμφάνιση του. Οι μύθοι για την «επιστροφή των Ε» και τα μυστικά εξωτικά όπλα που είναι θαμμένα στις χαράδρες του βουνού και που θα κάνουν κυρίαρχη την Ελλάδα οργιάζουν. Όπως λέγεται από κάποιους, το συγκεκριμένο U.F.O έχει Ελληνικό όνομα! Ότι δεν έρχεται από έναν άλλον κόσμο, αλλά από τα υπόστεγα μιας εταιρείας του Βόλου. Το όνομά του; «Τήγασος»! Και η κατασκευάστρια εταιρεία του κάνει εκεί τις δοκιμές του. Τελευταίες πληροφορίες αναφέρουν ότι το σύστημα αξιολογείται και πιθανόν θα αγοραστεί από τον ελληνικό στρατό.

Η Εκκλησία του Προφήτη Ηλία

Πολλοί είναι οι κάτοικοι αλλά και οι επιστήμονες, οι οποίοι έχουν αναφέρει πως στην περιοχή που βρίσκεται η Εκκλησία του προφήτη Ηλία στον Όλυμπο, υπάρχουν πολύ ισχυρά ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Μάλιστα υπάρχουν μαρτυρίες πολλών ανθρώπων οι οποίοι παρευρίσκονταν σε λειτουργίες τις Εκκλησίας, να λένε ότι ένιωθαν μία ανατριχίλα και τους σηκώνονταν τα μαλλιά από την ισχυρή ηλεκτρική φόρτιση του χώρου. Στην κορυφή του προφήτη Ηλία υπήρχε αρχαίος ναός και εκεί οι αρχαίοι κάτοικοι πρόσφεραν θυσίες δυο φορές το χρόνο.

Οι Πιερίδες Μούσες

Ο μύθος των Πιερίδων μουσών, είναι πολύ γνωστός στους κατοίκους των χωριών γύρω από τα Πιέρια Όρη. Ο ποταμός που κατεβαίνει από τα Πιέρια όρη ονομάζεται "Μόρνος" ποταμός (Ο όρος Μόρος σημαίνει σκοτεινός) ο οποίος σύμφωνα με τους θρύλους της περιοχής, συνδέεται με τον ποταμό Λυκώνα των Μουσών. Εκεί οι κάτοικοι έχουν γίνει μάρτυρες αρκετών μυστήριων φαινομένων. Βοσκοί, εργάτες, αλλά και κάτοικοι της περιοχής,

έχουν αναφέρει ότι έβλεπαν γυμνές κοπέλες να χορεύουν στο δάσος τραγουδώντας και διάφορα άλλα τέτοια φαινόμενα που τα χαρακτήριζαν σαν Μούσες. Και όπως ήταν αναμενόμενο, οι κάτοικοι φοβόντουσαν και κλείνονταν στα σπίτια τους.

Από την άλλη όμως υπήρχαν και μερικά φαινόμενα σε αυτές τις περιοχές, τα οποία οι κάτοικοι τα χαρακτήριζαν ως δαιμονικά. Όπως π.χ. οι μαρτυρίες για το "μαλλιαρό χέρι", όπως το ονόμασαν στο χωριό Μόρνα, το οποίο το έβλεπαν σε ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι του χωριού και τους προκάλούσε ένα τεράστιο τρόμο.

Πόρτες του Ολύμπου (Σπήλαιο Τσακαλόπετρας)

Η περιοχή Πόρτες του Ολύμπου, αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα γεωμαγνητικά μέρη της Ελλάδας. Σε αυτήν την περιοχή υπάρχουν οι μαρτυρίες για φώτα στον ουρανό, για ηλεκτρομαγνητικά πεδία αλλά κυρίως και για εξαφανίσεις κατοίκων της περιοχής. Συγκεκριμένα ένας κάτοικος αφού είχε εξαφανιστεί για 3 μέρες, όταν επέστρεψε περιέγραφε περίεργα πράγματα. Μέχρι και ότι αντίκρισε υπόγειες πόλεις.

Στην συγκεκριμένη περιοχή, υπάρχει μια πάρα πολύ σημαντική σπηλιά. Η σπηλιά της Τσακαλόπετρας. Το συγκεκριμένο σπήλαιο έχει μια ιστορία 600 ετών, από την εποχή της τουρκοκρατίας, όταν κάτοικοι του χωριού την χρησιμοποιούσαν σαν κρησφύγετο από τους Τούρκους αλλά και από τούς Γερμανούς στην συνέχεια. Το συγκεκριμένο σπήλαιο, αποτέλεσε και σημείο συγκεντρώσεων της Φιλικής Εταιρείας. Μέσα σε αυτό το σπήλαιο υπάρχει και ένα Εκκλησάκι στο οποίο η Φιλική Εταιρεία του Κοραή, είχε αφήσει έγγραφα - εντολές προς τους κατοίκους του χωριού, τα οποία έγγραφα σώζονται μέχρι και σήμερα.

Επίσης λέγεται ότι το ισχυρό γεωμαγνητικό και ηλεκτρικό πεδίο, με το οποίο είναι φορτισμένη η συγκεκριμένη σπηλιά της Τσακαλόπετρας, έχει κινήσει το ενδιαφέρον και επιστημόνων της NASA, ώστε να κάνουν τα δικά τους πειράματα. Υπάρχουν οι μαρτυρίες ορειβατών του Χιονοδρομικού Ορειβατικού Κέντρου Ελασσόνας, που αναφέρουν πως κάνοντας αναρρίχηση στην περιοχή του σπηλαίου ακούγανε πεντακάθαρα ομιλίες τις οποίες δεν μπορούσαν να εντοπίσουν από πού ερχόταν.

Το εγκαταλελειμμένο χωριό Σκοτεινά

Κατηφορίζουμε για το χωριό Σκοτεινά στον Όλυμπο. Πλέον δεν υπάρχει ψυχή στο χωριό. Κάτι, έκανε τους κατοίκους του να φύγουν πανικόβλητοι από το χωριό, που συνορεύει με τον ποταμό Μόρνο που όπως αναφέραμε και πριν, Μόρνα σημαίνει σκοτάδι. Το συγκεκριμένο χωριό κάποτε ήταν γεμάτο ζωή. Υπήρχε μεγάλη δραστηριότητα των κατοίκων σε κτηνοτροφία, δασοκομία και υπήρχε και ένα εργοστάσιο ξυλείας. Μέσα στο συγκεκριμένο εργοστάσιο μάλιστα, το οποίο έχει εγκαταλειφθεί από την δεκαετία του '60, υπάρχουν ακόμα άθικτα τα έγγραφα, τα βιβλία και διάφορα άλλα αντικείμενα, σαν να τα άφησε κάποιος εκεί, μόλις έναν μήνα πριν.

Ο λόγος που έχει συμβεί αυτό στο συγκεκριμένο χωριό, είναι γιατί οι κάτοικοι δεν ήταν καθόλου ευχαριστημένοι με ότι συνέβαινε. Μάλιστα αρκετοί ήταν εκείνοι οι οποίοι προσπάθησαν να έρθουν σε επαφή με κάποιον πρώην κάτοικο του χωριού, ώστε να τους πουν μερικά από τα περιστατικά που είχαν προκαλέσει τρόμο στο χωριό και ανάγκασαν τους κατοίκους του να το εγκαταλείψουν, αλλά όλοι οι κάτοικοι, κατά έναν περίεργο τρόπο, ακύρωναν αυτές τις συναντήσεις την τελευταία στιγμή.

Όπως θα διαπιστώσατε και εσείς μέχρι τώρα, οι θρύλοι και οι ιστορίες γύρω από αυτό το ιερό βουνό, είναι αμέτρητοι. Είτε πρόκειται για φυσικά φαινόμενα, είτε πρόκειται για ανεξήγητα γεγονότα, ή ακόμα και για μύθους που κρατάνε για χρόνια, ένα είναι σίγουρο:

Ο Όλυμπος στην μυθολογημένη ιστορία, δεν αποτέλεσε τυχαία το σημαντικότερο μέρος της Ελλάδας.....

Δεν αποτέλεσε τυχαία, το κέντρο του κόσμου.....

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ

Ο Όλυμπος με τις ψηλότερες ελληνικές κορυφές και τον εντυπωσιακό όγκο του, είναι σύμβολο του ελληνικού πνεύματος, της πίστης και της ελευθερίας, πολιτισμικός ομφαλός του ελληνικού χώρου και παγκόσμιο μνημείο της φύσης. Ως κατοικία των αρχαίων θεών, υπήρξε το λίκνο ποιητικών και μυθολογικών διαπλοκών για θεούς και ήρωες της αρχαιότητας. Μέσα από την αρχαία λογοτεχνία και το νεότερο κλασικισμό απέκτησε διαχρονική φήμη και δόξα σε όλο τον κόσμο ως τις μέρες μας.

Είναι το γνωστότερο βουνό της γης, σύμβολο του παγκόσμιου πολιτισμού, ελκυστικός προορισμός και προσκύνημα για Έλληνες και ξένους, που αντέχουν σε δύσκολες αναβάσεις. Ο Όλυμπος, με τη φυσική ομορφιά του, τη μυθολογική και ιστορική του φήμη, τις προκλητικές διαδρομές για τους σύγχρονους φυσιολάτρες, παραμένει η "Ιθάκη", το ύστατο και φιλόδοξο τέρμα όλων των ορειβατών του κόσμου. Μια ανάβαση στον Όλυμπο δεν είναι μία ακόμη κατάκτηση ψηλής κορυφής, αλλά μια κορυφαία ανάβαση στη μυθική αφετηρία του κόσμου.

Στον Όλυμπο ανεβαίνουν οι άνθρωποι από όλο τον κόσμο για να βρουν τον εαυτό τους και το νόημα της ύπαρξής τους, να νιώσουν την παρουσία εκατοντάδων αιώνων μύθου και ιστορίας, να αισθανθούν τη σιωπηλή ερημιά των απόκρημνων κορυφών, να ταυτιστούν όχι μόνο με το βράχο, το χιόνι και τον αγέρα, αλλά και με το θείο και δεν ανεβαίνουν για να αντικρύσουν αυτό που μπορούν να βρουν σε οποιοδήποτε άλλο βουνό.

Οποιαδήποτε ενέργεια ή σκέψη για επέμβαση στον Όλυμπο, πρέπει να γίνεται σαν να είναι κάτι παραπάνω από τον ιερό βράχο της Ακρόπολης και στη θέση των κορυφών του να βρίσκεται ο Παρθενώνας.

Στην εποχή μας ο οικότουρισμός προσλαμβάνει τεράστιες διαστάσεις. Η περιοχή του Ολύμπου έχει όλες τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ενός τέτοιου τουρισμού. Κι όχι μόνο στον Όλυμπο, αλλά και στα Πιέρια και στους υγροβιότοπους. Εκείνο που χρειάζεται είναι η προστασία των περιοχών αυτών και η δημιουργία υψηλού επιπέδου τουριστικής υποδομής με όλους τους κανόνες της αισθητικής, της ελληνικής παράδοσης, της σωστής φιλοξενίας, του σεβασμού του περιβάλλοντος. Κανένας τουρίστας δεν πρόκειται να έρθει σε έναν κατεστραμμένο Όλυμπο.

Η «αξιοποίηση» ή κακοποίηση του Ιερού Βουνού θα στερήσει από την Ελλάδα ένα μεγάλο εθνικό μνημείο παγκόσμιας εμβέλειας, με εξαιρετική σημασία για το ιστορικό μας περιβάλλον και την εθνική μας ταυτότητα.

Όταν ένας λαός καταστρέφει τις κατοικίες των θεών του, τους ιερούς χώρους που έγιναν σεβαστοί από τους προγόνους και τους κατοίκους όλης της γης, που τιμεντώνει τη γη των θρύλων, των μνημείων, του πολιτισμού, σίγουρα είναι ένας αχάριστος λαός, που οδεύει προς εθνικό αφανισμό.

Σαν λαός πρέπει να σεβαστούμε και μερικά πράγματα. Δε μπορούμε να απογυμνώσουμε την Ελλάδα από τα μνημεία, τα σύμβολα, τα ιστορικά και πολιτιστικά ντοκουμέντα. Δεν έχουμε το δικαίωμα να καταστρέψουμε τον Όλυμπο. Είναι το χρέος μας ως Έλληνες να τον παραδώσουμε όσο γίνεται πιο Αμόλυντο στις επόμενες γενεές.

Άλλωστε ο Όλυμπος δεν ανήκει μόνο σ' εμάς.

Ο ΟΛΥΜΠΟΣ ΑΝΗΚΕΙ Σ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ, Σ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΥΣ, Σ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΓΗΣ.

ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ.

Ευχή και ελπίδα Ο ΟΛΥΜΠΟΣ να παραμείνει ΟΛΥΜΠΟΣ !!!

Η ΕΚΔΡΟΜΗ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΑΣ

ΦΑΡΑΓΓΙ ΕΝΙΠΤΕΑ 6-7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2014

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 20 ΜΑΪΟΥ 2014

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

